EKİM

İşçi sınıfının kurtuluşu kendi eseri olacaktır

BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ, BİRLEŞİN!

Sayı:12, Eylül 1988

12 Eylül tahribatı

'70'li yılların ikinci yarısında Türkiye, devrimci bir yükselişe sahne oldu. Kitle hareketi iktidara cepheden saldırıya dönüşmekten hayli uzaktı henüz ama, rejime karşı muhalefetin sürekli genişlediği ve güç kazandığı da bir gerçekti. Hareketin genişlemesi ve militanlaşmasına devrimci radikal akımların güç ve etkinlik kazanması eşlik ediyordu. Bu etkinlik kitle hareketinin dinamizmiyle içiçe geçtiği ölçüde, rejim için daha ciddi sonuçlara yolaçabilirdi.

Sermaye iktidarı ve emperyalist destekçileri buna daha fazla katlanamazlardı. Türkiye kapitalizminin içine girdiği derin bunalım ve emperyalizmin bölgesel ihtiyaçlarıyla da birleşince, gelişen devrimci hareketi genel bir karşı saldırıyla ezmek, ertelenemez bir zorunluluk olarak ortaya çıktı.

12 Eylül faşist askeri darbesi ve bunu izleyen dizginsiz karşı-devrim saldırısı bunun ifadesi oldu.

Sol harekette, 12 Eylül karşı-devrim saldırısının ağır sonuçları üzerine bugüne kadar çok şey söylendi ve yazıldı. Sınır tanımaz baskının, zulmün, sömürünün bilançosu tekrar tekrar çıkarıldı. Yığınlara sunularak düzenin siyasal ve sınıfsal kimliği konusunda bilince dönüştürülmeye çalışıldı.

Bu yöndeki çabalar kuşkusuz gerekli ve önemliydi. Ağır bir baskı ve yoğun bir sömürü dönemini 12 Eylül sonrasında bizzat yaşayan yığınlar için, yaşadıklarının gerçek nedenlerini anlamak, bir ihtiyaçtı.

Fakat bu çok temel bir başka ihtiyacı ortadan kaldırmıyor. Bu aynı yığınlar, bu aynı dönemde devrimci parti ve grupların çok kolay çözülüşünü ve dağılışını da yaşamışlardı. Kendilerinde haklı olarak güvensizlik ve moral bozuk-luğu yaratan bu çarpıcı olgunun nedenlerini bilmek ve anlamak da onlar için vazgeçilmez bir ihtiyaçtır.

Yazık ki, bu ihtiyaca cevap verilebilmiş değil. Ve görülebildiği kadarıyla, siyasal sahneye yeniden yığın desteği talebiyle girmek çabasındaki pek çok grup, hiç de böyle bir cevap verme eğilimi taşımıyor.

Karşı-devrim döneminin siyasal ve ekonomik bilançosunu, "baskı, sömürü ve zulüm" edebiyatıyla bıktırıcı ve yığınlar için artık ilgi çekici olmayan bir monotonlukta tekrarlayan devrimci gruplar; kendilerini kolay yıkıma götüren, uzun yıllar soluksuz ve mecalsiz bırakan zaaf ve yanılgılarını tartışmak ve yığınlara bir de bu konuda bir bilanço sunmak görevi karşısında isteksiz ve yeteneksizdirler. Dahası cesaretsizdirler. Zaaflar ve yanılgılar öylesine yüklü, temel ve akılalmaz boyutlardadır ki, bu durum, ilgili grupların küçük-burjuva sınıf zayıflıklarıyla birleşince değil yığınlara açıklamak kendilerine itiraf etmek konusunda bile zorlanıyorlar. Yeteneksizlik ise bunun devamı olarak doğuyor. Kusur ve yanılgılarını açıklamak cesareti bile bulamayanlar, doğaldır ki nedenlerini tahlil etmek, anlamak ve gidermek yeteneği hiç gösteremezler. Oysa muhasebenin, kendi kendiyle hesaplaşmanın, kısaca özeleştirinin anlamı zaten budur. Ötesi yalnızca bir günah çıkarma olarak kalır, yığınlara güven vermek bir yana, varolan güvensizliği daha da pekiştirir.

Kendine dönük açıkyürekli bir muhasebeden kaçınmanın bir çok grup için moral ve psikolojik nedenleri de var. Bu konuda 12 Mart sonrasıyla basit bir kıyaslama oldukça açıklayıcıdır.Fizik tahribatın 12 Mart döneminin devrimci örgütleri için çok daha büyük olduğu kesindir. Öyle ki, '71 Devrimci Hareketi yalnızca örgütsel varlığını değil, hemen hemen tüm lider kadrosunu da kaybetmişti. Fakat faşizmin saldırısı karşısında gösterdiği yiğit ve kararlı tutumuyla, moral gücünü korumuştu. Bu nedenledir ki, geriye kalan militan kadroların bir kesimi, yaşadıkları yanılgılar hayli kaba ve çocuksu olduğu halde, onları açıkça tanımlamak, eleştirmek ve gidermeye çalışmak güç ve iradesini kendilerinde rahatlıkla bulabilmişlerdi. Yetersiz de olsa bu samimi çabalar bir çok dürüst devrimcide ve mücadeleye eğilimli kitlelerde sempati yaratmış, destek bulmuştu.

Oysa, denilebilir ki, 12 Eylül karşı-devriminin Türkiye devrimci hareketinde yolaçtığı en büyük tahribat manevi planda olmuştur. Hareket çok büyük ölçüde moral güç kaybına, değer erezyonuna ve ideolojik kan kaybına uğramıştır. Her zaman için manevi kayıplar yeniden ayağa kalkmayı geciktirmek ve güçleştirmekle kalmaz, kendini aşmak konusunda mecalsizliğe, moral ve güç yoksunluğuna da yol açar. Dirençlerini en son noktasına kadar göstererek yenilenler, yenilgileri ne kadar ağır olursa olsun, nedenlerini her yönüyle tahlil etmek ve yığınlara açıklamak gücünü bulurlar kendilerinde. Bir çok grupta, özellikle de geçmişteki iri gövdelerine pek hayran olanlarında, başka şeylerin yanısıra eksik olan budur. Bugün kendi geçmişlerine bakmaktan aciz oluşları, aynı zamanda bu moral güçten yoksun oluşlarından kaynaklanıyor.

Bu durumda olanların bir kısmı dönüp kendilerine bakmak yerine, uzanıp tarihe bakıyorlar. Şüphesiz tarihe eleştirici bir gözle bakmak her zaman gerekli ve yararlıdır. Fakat bunlar bunu tarihten öğrenmek için değil, kendi utanç verici yıkımlarının sözde nedenlerini dünya komünist hareketinin tarihinde, özellikle de Sovyet tarihinde bulmak için yapıyorlar. Kendilerine toz kondurmayanlar, dünya komünist hareketinin tarihi hakkında ileri geri, hatta çoğu zaman gericilerin ve liberallerin ağzından konuşabiliyorlar.

Diğer bir kısmı ise, her karşı-devrim döneminde devrimci hareket kaçınılmaz kayıplara uğrar açıklamalarıyla avunmaya çalışıyorlar. Fakat değil devrimci militanları ve kitleleri, kendilerini bile ikna edemiyorlar. Bunlarınki biraz da karanlıkta ıslık çalmaya benziyor. Zaaflarını ve yanılgılarını kendilerine itiraf etmek dahi ürkütücü geliyor bunlara. Bu davranış yalnız korkakça değil, aptalcadır da. Zira devrimci hareketin ve kendi gruplarının yaşadıklarına sıradan militanlar ve yığınlar bizzat tanık olmuş, sonuçlarından etkilenmişlerdir. Dolayısıyla kusurları geçiştirmek eğilimi umutsuz ve aptalca bir çabadır. Yapılması gereken üzerine yürümek tahlil etmek ve gidermektir. Devrimci militanlara olduğu kadar, sınıfa ve yığınlara da güven vermenin tek yolu budur.

Köklü, cesur, sorumlu ve bilimsel esaslara dayalı bir muhasebe devrimci hareket için bir ihtiyaç, bir zorunluluktur. Bunu yapamamak, devrimci hareketi gerekli yenilenme ve atılımlardan yoksun bırakmakla kalmaz, değer erezyonu ve ideolojik kan kaybetme sürecinin vahim sonuçlara varmasına yol açar. Bunun belirgin göstergeleri şimdiden mevcuttur. Birçok kesimdeki küçük-burjuva yozlaşma ve liberalleşme süreçleri bunun ifadesidir. Küçük-burjuva ideolojik-sınıfsal platformlardan ileriye sıçrayamayanlar, geriye düşüyorlar.

Devrimci hareketin kendini yenilemesi gerektiği istemi, "yeni"nin pek moda ve bir çok dergiye ön sıfat olduğu bugünkü koşullarda garip görülebilir. Ne var ki, bu "yeni"lere bakınca, kişi acaba eskilere dönüşü perdelemek içgüdüsüyle mi kullanılıyor bu ibareler düşüncesine kapılıyor ister istemez. Bazıları "yeni" bir sosyalizm anlayışı diyorlar. Fakat dediklerine bakıldığında, eskimiş Kautskizmden öteye bir şey görünmüyor. Diğer bazıları, "yeni"liği sözde dogmatizme karşı mücadele iddiasıyla birleştiriyorlar. Ama yaptıkları Leninizmi sorgulamak, devrimle en ufak bir ilgileri olmayan revizyonistleri "Ekim Devrimi geleneği"nde ısrarla onurlandırmak, Kastroculuğu ve Küba Devrimini teorinin en son mertebesi düzeyine çıkarmak oluyor. Bütün bunlara '71 Hareketinin eskimiş dogmalarına inandırıcılık kazandırmak için ihtiyaç duyuyorlar. Bir üçüncü grup, 74-80 döneminde, kavrayıştaki ilerlemenin değil sınıf mücadelesinin baskısıyla ve bazı uluslararası olayların etkisiyle (Lin Biao olayı) dogmatik çizgilerinde yaptıkları ufak tefek değişiklikleri bile bugün geri alıyor, gerisin geri 1971'e dönüyorlar. Bunlar da "Mao Zedung Düşüncesi"ni teorinin en son mertebesi ilan ediyorlar. Nihayet diğer bazıları ise, yarattıkları sıkıntılı beklentilere rağmen, henüz bir düşünce "yeni"liği sergileme gücü gösteremediler. Fakat yiğit devrimcilerin geçmiş direnişlerine gösterdikleri içtenlikten yoksun ilgi ve yeni dönemin genç devrimcilerine astırdıkları "bombalı pankart"lar (uzun yıllar maceracılık olarak suçlandı, şimdilerde devrimcileştiriyor olmalı!) gösteriyor ki, bunlar da eskinin anılarından teselli bulmaktan öteye geçemeyecekler.

Bütün bu yollar çıkmazdır. Gerçek bir muhasebe, ya da daha açık bir ifadeyle, küçük-burjuva teori, politika ve örgüt pratiklerine Leninist bir saldırı zemini üzerine oturmayan her "yeni" çıkışın sonu, daha baştan bellidir. Sınıfa gitmek şimdilerde modadır ama, bu eski yüklerle gösterilecek çabaların, sınıfın diri unsurlarında ne ölçüde ilgi göreceği çok tartışmalıdır.

Devrimci hareketin gerçek bir muhasebeye ve yenilenmeye ihtiyacı var. Bunun gereği yapılmalıdır. 12 Eylülün devrimci harekette yarattığı maddi-manevi tahribatı gidermek ve ilerlemek bununla olanaklıdır. Kendi gerçeklerinin bilincinde olmak devrimci harekete bir şey kaybettirmez, çok şey kazandırır. Bu gerçek bir güç ve

(Devamı s.3'te)

Sahte alternatiflere hayır!

Bütün Türkiye seçmeni şu iki alternatiften birine karar vermesi için sandık başına götürülüyor: Yerel seçimler normal zamanında, yani gelecek Mart ayında mı, yoksa öne alınarak Kasım ayında mı yapılsın? Yani dört ay önce mi, sonra mı?

Bu saçmalık, her şeyden önce rejimin çivisinin çıktığını, ve bu yüzden de burjuva politikasının iyice çirkefleştiğinin, dejenere olduğunun kanıtıdır.

Ancak şüphesiz politikada saçmalıklar, saçmalık gibi görünen şeyler nedensiz değildir; bunları üreten zorunluluklar vardır. Türkiye kapitalizminin nefesi tükenmiştir; onun bugünkü olanaklarıyla yığınlara yoksulluk, acı ve yalandan başka verilebilecek ciddi hiçbir şey kalmamıştır. Öyleki, hükümet partisi yürüttüğü iktisadi politika nedeniyle, sadece dört aylık bir zamanın bile kendi geleceği bakımından tayin edici bir önemi olabileceğini düşünmüştür. Haksız da değil; gerçekten de olabilir.

ANAP'ın hesabı yerel seçimlerden cumhurbaşkanlığına kadar uzanıyor. Referandumun "hayır"la sonuçlanacağı kesin gibidir. Ama hükümet partisi son seçimlerde aldığı %36'nın üzerinde bir oy oranı tutturabilirse -ki referandumun konumunun buna elverişli olduğu düşünülmüştür-, "millet iradesi bizden yana, destek artıyor" şeklinde psikolojik bir üstünlüğü yerel seçimlerde ek bir avantaja dönüştürmeyi ve cumhurbaşkanlığına yönelik itirazları bertaraf etmeyi hedefliyor.

Muhalefetteki burjuva partiler ise, referandumu hükümet partisine bir güvensizlik oyuna ve bununla onu hükümetten düşürme aracına dönüştürmeye çalışıyorlar.

Bu tepişmede işçilerin ve emekçilerin çıkarına olan hiçbir şey yoktur. Gerek hükümette gerek muhalefette olsun, burjuva partilerin hangisinin emekçileri ezeceği kavgasının devamıdır.

İnönü, Demirel ve diğerleri, sistemin kötülüklerini sayıp döküyorlar; ama bunların nedeni yürürlükteki kapitalist sistem değil de, Özalmış gibi gösteriyorlar. Bunalıma, yoksulluğa, enflasyona, zama verip veriştiriyorlar; ama bunları nasıl ortadan kaldıracaklarına dair hiçbir şey söylemiyorlar. Özal giderse kötülükler biter! Kapitalizmin yaşamaya devam etmesi bu büyük yalana işçilerin ve halkın inandırılmasına ve bu oyunun sürekli yinelenmesine bağlıdır. Her seferinde kötülüklerin nedeninin sistem değil de sistemin bazı temsilcileriymiş gibi gösterilir. Bu dün Demirel'di, bugün Özal'dır, yarın İnönü ya da yine generaller olabilir.

İşçilerin eylem istemlerini geri çeviren, kendi aldığı eylem kararlarından yan çizen hain Türk-İş yönetimi de, şimdi "kahverengi eylem" kararı alarak işçileri muhalefetteki kapitalist partilerin aleti haline getirmeye çalışıyor.

"Evet" demek, Özal'a evet demektir. "Hayır" demek Demirel'e, İnönü'ye evet demektir. Bunların tümü de kapitalist sınıfın temsilcileridir.

Komünistler, işçilerin ve emekçilerin bunların aleti olmamalarını, bunlar arasında tercih yapmamalarını öneriyorlar.

Gerekli bir not:

Geçen sayımızda (11.) bir yoldaş tarafından kaleme alınmış "yasadışı işçi direnişleri üzerine" başlıklı haber-yorumda (s.3-4) yanlış ve abartılı bazı değerlendirmeler ve yanlış anlamaya yol açabilecek bazı özensiz ifadeler yeralmıştır.

Yazıda, yasadışı direnişlerde "taleplerde ilerilik dikkati çekiyor" şeklindeki abartılı ifadenin yanısıra, "politik talepler de önemli bir yer tutuyor" deniyor. Bu kesinlikle doğru değildir, buna verilen örnek de uygun değildir (Deva); ve Ekim'in bu güne kadarki değerlendirmeleri farklıdır. Bugünkü işçi hareketinin ekseni ekonomiktir; özellikle de direnişlerin. Gerçi, örneğin, sendikalar yasasındaki yapılan son değişiklikle Petrol-İş kolunda grev yasağı kapsamının genişletilmesine karşı petrol işçilerinin direnişi, işçilerin grevlerde karşılıklı dayanışması (sınıf dayanışması) vb. örnekler yok değil. Ancak bu ve benzeri embriyon halindeki olgulardan hareketle direnişlerde "politik talepler de önemli bir yer tutuyor" değerlendirmesini yapmak olanaksız, yanlış ve abartılıdır. İşçi toplantıları ve mitinglerinde politik içerikli sloganların en az iktisadi içerikli sloganlar kadar yer tuttuğu söylenebilir; ama yazının sözünü ettiği direnişler bu özelliği taşımıyor. Aynı şekilde, işçilerin genel grev istemi iş ve sendikalar yasalarını hedeflediği için politik istemleri de kapsıyor.

Çok önemli olmamakla birlikte yazıda yanlış anlamalara açık başka bazı ifadelerin de olduğunu hatırlatmakla yetiniyoruz.

Kuşkusuz sorumluluk tamamiyle dikkatsiz ve özensiz davranan redaksiyona aittir.

EKİM

12 Eylül tahrifatı

(Başlarafı s.2'de)

enerji kaynağıdır.

Ölümünün 4.yıldönümünde Yılmaz GÜNEY, devrimci hareketin her kesiminde yoğun bir ilgi konusu olmaktadır. Sözümüzü bu büyük sanatçı ve alçakgönüllü devrimcinin veciz bir sözüyle bağlıyoruz:

"Kendiyle hesaplaşmayan devrim, karşı-devrimle hesaplaşamaz."

EKİM

Ereğli demir-çelik´de sendikal oyunlar

Ereğli Demir-Çelik Fabrikası Türkiye´de beyaz eşya ve otomobil sanayiine saç üreten tek fabrika. Bu açıdan da çok önemli bir konuma sahip. Bu fabrikada üretimin durması, tüm beyaz eşya ve otomobil fabrikalarının durmasına yol açar. Bu nedenle de burjuvazi her yol ve yöntemi kullanarak mücadeleyi engellemeye çalıştı ve çalışıyor.

Fabrikada 4500 civarında B statüsünde (işçi), bir o kadar da A statüsünde (teknik personel) olmak üzere 9000 civarında kişi çalışıyor. 9000 kişinin çalıştığı bu fabrikada 1978´den bu yana ilk toplusözleşme geçtiğimiz Mayıs ayında Türk-Metal sendikası tarafından imzalandı..

Burada 12 Eylül öncesinde DİSK´e bağlı Maden- İş sendikası yetkiliydi. DİSK´in kapatılmasıyla işçiler sendikasızlaştırıldı. Öte yanda her türlü baskı yöntemleri kullanılarak işçiler Türk-Metal´e geçmeye zorlandı. Ama olmadı. 1984´de Otomobil-İş çoğunluğu sağlayarak yetki için başvurdu. Bakanlık tartışmasız çoğunluğa rağmen yetki vermedi. İş mahkemesine gidildi. Daha önce sendikasız olan idari personeli Türk-Metal´e üye etmekten tutun da her türlü pervasızlığa ve dalavereye başvuruldu. Ama işçiler bütün bunlara rağmen bu yıla kadar Otomobil- İş´te kalmakta direttiler. Fakat Otomobil-İş´in reformist-revizyonist merkez yönetimi devrimci işçilerin yönetimde olduğu bu şubeyi desteklemediği gibi, engel oldu. İşçilerin güvenmediği yeni bir yönetim atadı.

Öte yandan 10 yıl öncesine ait toplusözleşmeye göre ücret alan işçiler ekonomik zorluklar nedeniyle Türk-Metal´e kaydılar ve bu koşullarda Türk-Metal yetki aldı.

Yapılan toplusözleşme işçilerin ekonomik taleplerini bile tatmin etmekten çok uzak. Türk-Metal yetki için propaganda yaparken seyyanen toplusözleşme yapacağını vaadediyordu. Oysa oran olarak ücretlere zam yapıldı. Bu da işçilerin %40´ını oluşturan düşük ücretlilerin çok az bir ücret almasına yol açtı. Ücretler arasındaki farklılık daha da büyüdü. Bu durum hoşnutsuzluğa sebep oluyor.

Burada sendikal alandaki saldırılardan daha çok ve daha sistemli bir siyasi saldırı 12 Eylül´den bu yana yoğunlaşarak sürüyor. Bekçilerin polis olarak eğitilmesinden tutun da, devrimci işçilerin yanma işçi görünümünde MİT ajanları yerleştirilmeye, zayıf karakterli kişileri MİT hesabına çalıştırmaya kadar. Fakat hiçbir güç ve hiçbir tedbir sanayinin can damarlarından biri olan bu fabrikada mücadelenin yükselmesine engel olamayacaktır. Örgütsüzlüğün neden olduğu suskunluk mutlaka aşılacaktır.

E.Uğur
3.8.1988

Üzüm işletmesinde işten atılma ve direniş

İzmir-Menemen yöresinde üretim yapmakta olan bir üzüm işletmesinde 13 Ağustos günü, işveren işçileri akşam saatlerine kadar çalıştırmış ve öğlen yemeği yemelerine dahi izin vermemişti. Bu durum işçilerin tepki duymasına ve bir grup işçinin fabrika müdürü ile boğaz boğaza gelmesine neden oldu. 14 Ağustos günü de bu durum devam etti ve işçiler akşamın geç saatlerine kadar çalıştırıldılar. Buna dayanamayan işçiler şarteli indirip gruplar halinde fabrikanın önüne çıktılar. İşçilerden bir kaçı "ne pahasına olursa olsun haklarımızı sizden alacağız" diyordu.

15 Ağustos günü işbaşı yapmaya gelen işçiler, kendilerinin yerine başka işçilerin getirtilip çalıştırılmaya başlandığını ve 86 arkadaşlarının işten atılmış olduğunu gördüler. Haksız yere işten atılmaları protesto etmek için yürüyüşe geçtiler. Yürüyüşün hemen ardından basm muhabirleri ve Tek Gıda- İş Sendikası 4 nolu Şube Başkanı İsmail Gül işyerine geldi. Olayın öncesinde, kendi aralarında örgütlenmiş olan işçiler sendika başkanına şunları söylemişlerdi: "Bize sahip çıkmazsanız biz kendi başımızın çaresine bakmasını biliriz!" bunun üzerine sendika başkanı 86 kişinin işten çıkartılmasının yasaya uygun olmadığı gerekçesiyle cumhuriyet savcılığına başvurarak işvereni mahkemeye vermek zorunda kaldı. Ve işçilerin kendi aralarında örgütlenerek hazırladıkları sözleşme taslağını işverene götürdü.

Bu sözleşme taslağı işvereni kuşkulandırmış ve bu işin ne zaman, kim tarafından örgütlendiğini araştırmaya başlamıştır. Bazı işçilerden kuşkulanmakla birlikte, bugüne kadar yeterince bilgi edinememiştir.

18 Ağustos günü işveren ile sendika başkanı arasında geçen kapalı bir görüşme sonucunda tüm işçilere işbaşı verildi. Ancak işçiler tarafından hazırlanan taslaktaki taleplerin hiçbiri işveren tarafından dikkate alınmadı. Bu durum mutlaka pek çok huzursuzluğa neden olacak.

A.Çakmak
19.8.1988

SHP Solculuğu

H.Fırat

Bu başlık ilk bakışta, SHP'nin kendini sol bir parti olarak göstermesi konu edilmek isteniyor izlenimi yaratabilir. Hayır konumuz SHP'nin solculuğu değil, bu sözde solculuğun Türkiye solunda yansıması olan SHP solculuğu'dur.

SHP solculuğu, burjuva reformizminin Türkiye solu üzerinde hayli güçlü ideolojik-siyasal etkinliğinin **bugünkü** somut görünümlerinden biridir. Sol harekette köklü bir gelenek olan burjuva güçlere bel bağlama eğiliminin **bugünkü** görünümlerinden biri de denebilir buna. Eski TKP ile birlikte ortaya çıkan ve uzun yıllar Kemalizm kuyrukçuluğu olarak yaşanan '60'larda çeşitlilik ve zenginlik kazanan bu eğilim, son 15 yıldır burjuva reformizmine bel bağlama olarak yaşanıyor.

'70'lerde Ecevit ya da CHP solculuğu olarak yaşandı. 12 Eylül sonrasında, SHP solculuğu ve yanısıra bir süre için bazı kesimlerde (TDKP) DSP solculuğu biçimini aldı. SHP burjuva reformizminin belirgin, ağırlıklı, dahası hükümet olma şansı kazanan temsilcisi haline gelince, artık genellikle SHP solculuğu olarak yaşanır oldu.

Kuşkusuz SHP solculuğu çok genel bir ifade. Biz bununla, şaşmaz bir şekilde burjuva reformizminin yörüngesinde dolanan revizyonist parti ve akımların konumundan tutun da, bu yörüngenin dışında olsa da, ideolojik zayıflık ve tutarsızlıklarının sonucu olarak, belirli durumlarda, şu veya bu ölçüde bu alana adım atan devrimci-demokrat parti ve grupların zaaflarına kadar, bir dizi durum ve tutumu kastediyoruz. Dolayısıyla SHP solculuğu, sol hareketin değişik kesimlerinde çeşit çeşit, renk renk olabilen, farklı durumlarda değişik gerekçelerle farklı görünümlere bürünebilen reformist eğilimlerin bugünkü **genel** adıdır.

Revizyonist parti ve gruplarda reformizm zaman zaman nükseden geçici bir eğilim değil, istikrarlı bir çizgidir. Revizyonist akımlar burjuva reformizminin soldaki uzantılarıdır. Dün CHP'de bugün SHP'de ifadesini bulan burjuva reformizminin her dönem destekçileri olmakla kalmamış, ideolojik-siyasal etkisini sol harekete taşıyan birer köprü işlevini de görmüşlerdir. Devrim diye bir sorunları olmayan, yaşadıkları son değişimlerle artık bunu gizlemek ihtiyacı bile duymayan revizyonist akımlara gerekli olan, burjuva legalitesi ve burjuva demokrasisidir. Burjuva legalitesini genişletmede ve güdük bir burjuva demokrasisi gerçekleştirmede revizyonistlerin umudu dün CHP idi, bugün SHP'dir. Burada sözkonusu olan bir ittifak ya da güçbirliği bile değil, tek taraflı kayıtsız-şartsız bir destek, tam bir teslimiyettir. Buna uşaklık da diyebilirsiniz.

SHP solculuğunun bir başka kaba biçimi, SHP saflarında sözde devrim için çalışan unsurların kişiliğinde ortaya çıkıyor.

Devrimci bir yükselişin ardından gelen her şiddetli karşı-devrim dönemi devrimci saflarda büyük bir tortu bırakır. Yılgın, yorgun, ümitlerini ve inançlarını kaybetmiş koca bir kitledir bu. Devrimden kopan bu unsurlar yeni arayışlara girerler. Uç davranış gösterip açıktan karşı-devrim kampına geçenler ile sessiz sedasız kendi köşelerine çekilenler bir yana bırakılırsa, geriye kalan önemli bir kesim reformist saflara katılır. Bunlardan kimisi devrim dönekliğini açıkça sergiler. Devrimi reddederek hararetle burjuva reformizmini savunur. Fakat diğer önemli bir kesim, yeni bir saf seçtiği halde, hala devrimcilik taslar.

SHP'de sözde devrimcilik yapan unsurların esas ağırlığını, dünün hızlı devrimcileriyken, 12 Eylül sonrasında devrime ve mücadeleye yüz çevirmiş bu tür unsurlar oluşturuyor. Kolay devrim hayalleriyle mücadeleye katılan ama ilk karşı-devrim döneminde nefesleri kesilen bu unsurların, ne devrime inançları vardır, ne de bu yolda harcayacak enerjileri. Fakat yine de eski iddialarını sürdürmekten geri kalmazlar. SHP'de çalışan devrimcilerdir onlar! Buna, yalnızca utanç verici dönekliği, mücadele kaçkınlığını perdelemek için ihtiyaç duymazlar. Bu kadarla kalsa, devrimcilik kavramını yozlaştırdıkları halde belli bir anlayış göstermek belki mümkün. Fakat dahası, onlar buna, devrim mücadelesinin biriktirdiği kitle potansiyelini SHP'ye çekmek ve parti içi çekişmelerde kendilerine dayanak yapmak için gerek duyarlar. Böyleleri kendilerini burjuva reformist hareketin saflarında içten içe çalışan devrim neferleri olarak sunarlar. Oysa gerçekte devrimci hareket içinde burjuva reformizminin uzantısı ve uşaklarıdır. Yeri gelmişken belirtelim, komünistlere ve samimi devrimcilere düşen, böylelerine anlayış ve hoşgörü göstermek bir yana, aşağılamak ve devrim kaçkınları olarak teşhir etmektir. Devriminin maddi ve manevi kazançlarını korumanın, devrime yönelme eğilimi içindeki yeni güçlerin bu tür unsurlar tarafından şaşırtılarak, burjuva reformist saflara çekilmesini engellemenin gereğidir bu.

Devrimci-demokrasiye gelince, SHP solculuğu kuşkusuz bu kesimde bir çizgi değildir. Değişik vesilelerle ve değişik biçimlerde nükseden bir hastalıktır daha çok. Ama yapısal bir hastalıktır bu.

Devrimci-demokrasi burjuva reformizmiyle araya kesin ve net bir çizgi çizememiştir, çizemez de. Halkçılığın bir çok ideolojik öğesi, devrimci-demokrasiyi burjuva reformizmine bağlamaktadır. 1975-80 döneminde bazı grupların, güçlü esen reformizm rüzgarlarına rağmen CHP'ye karşı aldığı açık ve kesin tavır, bu çizginin çizildiği, burjuva reformizmiyle bütün ideolojik bağların koparıldığı izlenimi yaratmıştı. Fakat bunun yalnızca bir **yanılsama** olduğu, bu aynı grupların, 12 Eylülün hemen ertesinde burjuva demokrasisini hedef göstererek Ecevit'i saflara çağırması (*D.Sesi*, sayı:12, Mart 1981) ve bununla da yetinmeyip, daha sonraları DSP'nin şahsında burjuva-reformist akımı müttefik ilan etmesiyle (TDKP-MK, Kasım 1984), açıkça anlaşıldı.

Elbette küçük-burjuva zayıflığının ve tutarsızlığının karşı-devrim koşullarında açığa çıkışıydı bu. Ama TDKP'nin teorik tahlillerine ve devrim anlayışına bakıldığında bunun tesadüf olmadığı da görüldü. Türkiye gibi kapitalist bir ülkede, emek-sermaye çelişkisini **olgunlaşmamış tali bir çelişki** olarak gören burjuva demokratik devrim görüşünün, burjuva reformizmine geniş bir etki alanı sağlayacağı kendiliğinden anlaşılır. Fakat TDKP'de bunu zenginleştiren "özgünlük"ler de bir hayli fazlaydı. Komprador kapitalizm-milli kapitalizm ikilemi içinde, milli kapitalizm ve milli burjuvaziyi, bunların siyasi ifadesi olarak da kaçınılmaz bir şekilde burjuva demokrasisini sürekli olumlayan görüşler, **karşı-devrim koşullarında**, tasfiyeci, burjuva kuyrukçu eğilimlerin teorik köklerini oluşturdu.

Devrimci Yol, Kurtuluş gibi akımların tutumu farklı olmadı. Kaldı ki, bu akımlar 12 Eylül öncesinde bile burjuva reformizmine karşı siyasal planda kesin bir tavır alabilmiş değillerdi. Devrimci Yol '77 seçimlerinde muğlak ve kaypak bir tavır alarak, tabanının CHP'ye oy vermesine göz yummuş; Kurtuluş ise, faşist terörün dozu arttıkça CHP parlamento grubunu göreve çağırmıştı. Bunlar yalnızca birer örnek. Bugün ise, Devrimci Yol'un bir kısım eski kadrosu ile tabanı sessiz ve sancısız olarak SHP kadrolarına ve tabanına dönüşmüştür. Demokrasi ve siyasal mücadele anlayışlarındaki evrim, Kurtuluş kökenli akımları burjuva reformizminin yedeği haline getirmiştir. Bunlar '87 referandumunda evetoyu kullanmış, bununla da kalmamış, genel seçimlerde *Sosyalist İşçi* açıkça SHP'ye oy verme çağrısı yapmıştır vb. Radikal eğilimlerini koruyan Dev-Sol bile, son erken seçimlerde (Kasım 1987) yığınlara açık ve kararlı bir çağrı yapmak gücü gösterememiş, SHP'ye değil ama, SHP'deki sözde devrimci demokratlara oy verme çağrısı yaparak, SHP solculuğunun daha masum ve daha ince bir örneğini sergilemişti.

Devrimci-demokrasi burjuva reformizminden kopuşun ifadesidir ama, ideolojik-sınıfsal konumundan dolayı, bütün ideolojik bağlarını koparma, araya kesin ve net bir sınır çekme iradesinden ve yeteneğinden yoksundur.

Burada sözkonusu olan niyet ya da tercih sorunu değildir. Sosyalizmden etkilenme düzeyi ne olursa olsun, -ki çağımızda sosyalizmden etkilenmeyen devrimci akım yok gibidir-, Türkiye'de devrimci demokratik hareketi var eden gerçek temel, tamamlanmamış burjuva devrim görevlerinin varlığıdır. Devrimci-demokrasi bu görevleri mutlaklaştırıp program edinerek siyaset sahnesine çıktı. İşte onun burjuva reformizmi karşısında zayıflığı tam da buradan kaynaklanıyor. Burjuva devrim görevlerini abartmak reformizme aralanan bir kapı olmakla kalmaz, bir kısım burjuva güçlere bel bağlamanın zemini de olur. (Sözü edilen TDKP örneği bu açıdan açıklayıcıdır) Geçmişte CHP, bugün SHP karşısında yaşanan zayıflığın kökleri buradadır. Bu kök kurutulmadıkça, burjuva reformizminin ideolojik etki sahasında kalmak ve çeşitli vesilelerle burjuva güçlerden yardım ve destek ummak kaçınılmaz olur. Bunun her zaman seçim destekleri biçiminde ortaya çıkması da gerekmez. SHP'de çalışan sözde devrimci devrim döneklerine hoşgörülü yaklaşmaktan, hatta onlarla açık-gizli işbirliğine girmekten tutun da, burjuva partilerin olanaklarından yararlanmak gerekir kılıfı giydirilmiş legalist ve faydacı eğilimlere ve başı sıkıştıkça kendini SHP binalarına atmaya kadar, bunun hayli anlamlı bir çok örneğini gündelik mücadelenin kendisinde bulmak mümkün. Gündelik mücadelede bu davranışları kolaylıkla gösterebilen grupların, açıkça böyle görmeseler bile, SHP'yi "bizim tarafta" görme içgüdüsüyle hareket ettiklerinden kuşku duymak için bir neden yok.

Kaldı ki, faşizme karşı siyasal demokrasi stratejisiyle hareket eden, özgürlük mücadelesini burjuvaziyi devirme mücadelesinden koparan ve içlerinde açıkça, bu aşamada burjuvazinin tümüyle hesaplaşamayız diyebilenlerin(*) bulunduğu küçük-burjuva demokrasisinin, burjuvazinin belirli kesimlerine ilgi ve

---

(*) Bunu diyenler, emek-sermaye çelişkisi temel çelişkidir demeyi de ihmal etmiyorlar artık. Maoculuğa verip veriştiriyorlar ama, Maocu "baş çelişki" anlayışı iliklerine işlemiş olmalı ki, yeni biçimleriçinde yeşertebiliyorlar.

yakınlık duyması, en azından belli bir zayıflık ve zaafiyet göstermesi mantıklıdır da. SHP'ye duyulan ilgi, gösterilen esneklik ve yumuşaklık, bu mantığın kendini dayatmasının sonucudur ve reformizme karşı esip savurmakla ortadan kaldırılamayacak kadar derin ideolojik köklere sahiptir.

Reformist akım ve ilkesel tutum

Modern bir siyasal akım olarak Ecevit'in şahsında simgeleşen burjuva reformizmi, 1960'ların ortasında doğdu. Kuşkusuz bir rastlantı değildi.

1950'lerde hızlanan kapitalist gelişmenin sosyal ve siyasal sonuçları, '60'lı yıllarda etkisini gösterdi. Modern sınıf ilişkilerinin yayılıp güçlenmesi, beraberinde sınıf çelişkilerinin sertleşmesine ve bu temel üzerinde açık sınıf çatışmalarına yol açtı. Aşağı sınıflar belirgin bir şekilde hareketlendiler, kapitalist gelişmenin baskısı karşısında bir dizi demokratik-siyasi istemle mücadele sahnesine çıktılar. Kendiliğinden bir karakter taşısa da, modern Türkiye tarihinin ilk ciddi, etkili ve yaygın kitle eylemlerine sahne oldu '60'lı yıllar. Sosyal hareketliliğe düşünsel-siyasal oluşum ve gelişmeler eşlik etti. Burjuva yorum ve içeriklerle çarpıtılıp bozulmaya uğratılmış olsa da, sol düşünce ve sosyalizm istemi, yine modern Türkiye tarihinde ilk kez olarak kitlesel bir etki alanına, gide gide tabana, bu dönemde kavuştu. TİP'in kendisi bu gelişmenin bir parçası dolaysız ifadesiydi.

Kapitalist gelişmenin hoşnutsuzluğa ve çeşitli istemlerle mücadele alanına ittiği, egemen siyasal partilerden ve düzenden kopma sürecine yönelttiği yığınları, düzenin aşırılıklarına karşı reform istemleriyle düzen sınırlarına geri çekecek bir siyasal oluşum, burjuva düzeni için nesnel bir ihtiyaçtı.

Öte yandan orta sınıfların durumu vardı. Kapitalist gelişme bir yandan bu sınıfların yaşam koşullarını dolaysız olarak etkiliyor, çözüyor, istikrarsızlığa itiyorken, beri yandan kapitalist gelişme temeli üzerinde onları yeniden üretiyordu (Modern sanayi ve ticaretin yan ürünleri olarak.) Ara sınıfların gerek çözülen gerekse yeniden oluşan tabakaları, kapitalist gelişmenin aşırılıklarını törpüleyecek ve yumuşatacak belirli ekonomik-siyasal reform önerileriyle ortaya çıkacak bir siyasal akım için, elverişli bir sosyal zemin oluşturuyordu.

Hızlanan kapitalist gelişmenin yarattığı bu nesnel ihtiyaçlar, yankısını ve ifadesini, o dönem mevcut gerici burjuva partiler içinde tarihsel özellikleri nedeniyle yapısı buna en uygun CHP bünyesinde buldu. *"Ortanın Solu"* akımı böyle doğdu. Bunun, kitle hareketlerinin yaygınlaştığı ve TİP'in yankı yaratan seçim başarılarının yaşandığı bir döneme (1960'ların ortası) paralel düşmesi, dikkat çekici ve açıklayıcıdır.

Burjuva reformist akım son 15-20 yılda Türkiye devrimi karşısında dalgakıran rolü oynadı ve hayli de başarılı oldu. Dikkat çekmek istediğimiz nokta, bu akımın daha ilk çıkışında, bu misyonunu açık ve net olarak ifade etmesidir.

Bu akımın öncüsü ve simgesi B.Ecevit, 18.CHP Kurultayı öncesinde (Ekim 1966) *Ortanın Solu* isimli kitabını yayınladı. Kitabında ana tema olarak devrim ve komünizm tehlikesini işliyor ve bu tehlikeyi ancak *"Ortanın Solu"* politikasıyla engelleyebileceklerini savunuyordu. Ecevit çok bilinçli bir misyona talipti. Artan kapitalist gelişmenin sınıf çelişkilerini keskinleştirdiğini, sosyal problemleri artırdığını ve bunun ülkeyi devrim ve komünizm tehlikesiyle karşı karşıya bıraktığını düşünüyor ve bunun ancak "sol" çıkışlarla engellenebileceğini savunuyordu. *"Ortanın Solu"* politikası bunun reçetesiydi. Kapitalist gelişmenin aşırılıklarını törpülemeye ve böylece sınıf çelişkilerini yumuşatmaya dönük öneriler, sunduğu programın esasını oluşturmaktaydı. Böyle bir program, hem tekelci sermayenin ekonomik ve siyasal tekeli karşısında orta sınıf özlemlerine denk düşecek, hem de sol bir demagojiyle süslendiği ölçüde aşağı sınıfları, işçi ve emekçi sınıfları aldatma işlevini görecek, sola açılan kesimlerinin desteğini alacaktı.

Sosyal demagojiden ve gerici ütopyalardan oluşan bu programın uygulanma şansı yoktu ama, düzen için emniyet sübabı ve devrime karşı dalgakıran rolünü fazlasıyla oynayabilirdi. Bu nedenle doğuşundan itibaren sermaye tarafından sempatiyle karşılandı.

Ecevit'in genel başkan oluşuyla birlikte CHP'ye egemen hale gelen burjuva reformist akım, işçi sınıfının ve emekçi yığınların sola açılan kesimleri üzerinde hızla etkinlik kurmaya başladı. Mücadelenin yükselişi ve reformist demagojilerin pratikte açığa çıkışı ölçüsünde, bu etkinlik 1970'lerin sonuna doğru bir süre için gerilese de, bugün gücünü koruyarak devam ediyor. Kuşkusuz yığınların reformist akıma eski canlı, coşkulu, umut yüklü bağlılığı sözkonusu değildir artık. Zengin olaylara sahne olan son 15 yılda yaşanan tecrübeler, yığınların, özellikle de işçilerin bilincinde belirli izler elbette bıraktı. Fakat reformist ekinliğin hala sürdüğü de bir gerçektir. Her şey bir yana, sol harekette güçlü SHP solculuğu bile, bunun göstergesidir.

Türkiye işçi sınıfının tarihi yüzyılımızın öncesine kadar uzanır. Ama saflarının kalabalıklaşması, belirli bir ağırlığa kavuşması son 40 yılda gerçekleşti. Bu onun çok genç ve deneyimsiz olduğunu gösterir. Bu durum, reformist akımın şekillendiği '60'larda özellikle belirgindi (şu son

20 yılın sınıfa çok şey kazandırdığı kesindir). Safları yeni yeni kalabalıklaşan ve hissedilir bir mücadele eğilimini henüz sergileyen Türkiye işçi sınıfının, reformist ideolojik etki sahasına girmesi, dahası kullanılan yoğun sosyal demagojiye aldanması anlaşılır bir şeydir.

Fakat dahası var. Türkiye işçi sınıfı politik temsilcisinden yoksundu. İşçi hareketini devrimci kanallara çekecek, siyasal gelişimini kolaylaştıracak, örgütleyecek, bağımsız sınıf kimliğine kavuşturacak Marksist-Leninist bir parti yoktu. Böylece, mücadele sahnesine çıkan işçi hareketi sol sloganlar kullanan burjuva reformizmi karşısında savunmasızdı. Bu, 1960'larda büyük bir güç kazanan sol hareket gerçeği ile çelişkili gibi görünüyor. Değil; iki açıdan: birincisi, dönemin tüm sol grup ve akımları ideolojik konumları, programları ve sözde devrim stratejileriyle burjuva reformizimin etki sahasındaydılar. Burjuva sosyalizmi, burjuva reformizminin alternatifi değil, etki alanıydı. İkincisi, gerek TİP gerek MDD Hareketi, işçi sınıfına değil, başka güçlere bel bağladılar. Birincisi oy desteği ve parlamenter avanaklığa; ikincisi, öğrenci hareketiyle desteklenen Kemalist cunta hesaplarına vermişti kendini.

'70'lerin başında, doğuşu burjuva reformizminden kopuşu ifade eden devrimci-demokrasi (71 Devrimci Hareketi) ise, siyasal sahneye maceracı bir akım olarak çıktığı için, işçi sınıfı bir yana, genel olarak yığınlara ilgisizdi. Dahası aldığı ağır yenilgiyle, burjuva reformizminin ve onun soldaki uzantısı revizyonizmin güç toplamasına zemin hazırladı.

Yine de, hayli sulandırılmış bir slogan düzeyine indirilmiş olsa bile, 1965-71 döneminin sosyalizm vurgusu, işçi sınıfının ve emekçilerin çok dar da olsa belli bir kesimini reformist akımın siyasal denetimi dışında tuttu. Zaten burjuva reformist akım henüz sol hareketi etkisi altına alacak koşullara kavuşmuş da değildi.

12 Mart karşı-devriminin sonuçları, reformist akımın CHP'de egemen hale gelmesiyle birleşince, bu koşullar oluştu ve Türkiye'de reformizm rüzgarının çok güçlü estiği ve sol hareketi sürekli etki altında tuttuğu bir dönem başladı. Sözkonusu dönemin (1973-80) yaygın kitle mücadelelerine, ve devrimci-demokratik akımın sürekli güç kazanmasına da sahne olduğu düşünülürse, bu şaşırtıcı gelebilir. Dönemin elverişli koşullarında çok daha yaygın, güçlü, militan olabilecek ve ileri hedeflere yöneltilebilecek bu mücadelenin, bizzat reformizmin ideolojik-siyasal etkinliğinden dolayı bu boyutlara ulaşamadığı, reformizmin kitle hareketini dizginlemede ve sınırlamada hayli başarılı bir rol oynadığı gerçeği bir yana bırakılırsa; geriye, kuşkusuz bu aynı gerçeğin öteki yüzü olarak, devrimci demokrasinin daha önce sözü edilen temel ideolojik zaafları ve zayıflıkları kalıyor.

Burada modern revizyonizmin yıkıcı etkisinin sözünü etmek bile gereksiz. Revizyonizmin her çeşidi son 15 yıldır şaşmaz bir şekilde burjuva reformist akıma hizmet ediyor. Yalnızca reformist platformuyla değil, özellikle seçim dönemlerinde yaptığı açık çağrılarıyla da sürekli olarak yığınları reformizmin etki alanına çekiyor. Revizyonist akım aynı zamanda burjuva reformist etkiyi sol harekete, devrimci-demokrat akımların bir çoğuna taşıyan bir köprüdür de. Fakat revizyonist harekete en uzak olanların bile, 12 Eylül sonrasında burjuva reformist hareket karşısında gösterdiği açık ve vahim tutarsızlıklar, revizyonizmin taşıdığı etki ne olursa olsun, sorunun temelinde halkçı devrim ve mücadele anlayışının yattığını açıklıkla gösteriyor.

Bilindiği gibi, "halk", "halkçılık" burjuva reformist akımın başından itibaren işlediği ana temalar oldu. Buna yoğun bir sosyal demagoji, baskı ve yoksulluk edebiyatı eşlik etti. Sosyal demagoji, sahte sol siyasal şiarlarla birleştirildi (Ecevit, özellikle ilk dönemlerde anti-faşist, anti-emperyalist istemlerin çoğunu istismar etti). Bütün bunlar yığınlar nezdinde, devrimci-demokrasinin şiar ve hedefleriyle, CHP'nin demagojik şiar ve vaadleri arasındaki ayrımı belirsizleştirdi. Zira, devrimci-demokrasi de, baskı ve yoksulluk edebiyatı ile faşizme karşı demokrasi hedeflerinin ötesine geçemiyordu yığınlara seslenirken. Buna bir çok grubun, CHP karşısında açıklık, netlik ve kararlılıktan yoksun kaypak tutumu eklenince, mücadeleye katılan yığınların bile burjuva-reformizmine dönük umutları canlı kalabiliyor; mücadeleye devrimci-demokrasinin denetiminde katılan yığınlar, burjuva siyasal arenada, özellikle de seçimlerde CHP'yi desteklemekten geri kalmıyorlardı.

Kısaca şöyle özetlenebilir: '70'lerde mücadeleye katılan yığınlar üzerinde devrimci hareketin etkinliği ile reformist hareketin etkinliği **içiçeydi**. Aslında bu, bir çok militan için de geçerliydi. 12 Eylül sonrasında hızlı devrimcilikten SHP solculuğuna kolay ve sancısız geçişin sırrı da buradadır. Ya da şöyle de denebilir; bu içiçelik olgusu, devrimci-demokratik hareketteki SHP solculuğunun maddi temelidir. Bunun daha ilginç bir sonucu var. Kendi ideolojik zayıflık ve tutarsızlıklarının bir sonucu olarak tabanı burjuva reformist etkiye açık kalan devrimci-demokrasi, bizzat bu taban eğiliminin baskısıyla da burjuva reformizmi karşısında tutarsızlığa düşebiliyor. Çift yönlü bir etkileşimdir bu. (Seçimlerde alınan tutarsız ve kaypak tavırların temelinde yatan nedenlerden biridir bu taban baskısı)

12 Eylül karşı-devriminin kolay

başarısını kitleler üzerindeki reformist etkiye bağlıyor pek çok grup. Kuşkusuz bu doğrudur. Fakat tutarsızlık, bu etkinin nedenlerini değerlendirmeye gelince, faturanın yalnızca revizyonizme kesilmesidir. Oysa bu etki aynı zamanda devrimci-demokrasinin kendi platformunun ürünüdür. Reformizmi haklı olarak faşizmin koltuk değneği olarak görenler bile, bu gerçeğin en açık sonuçlarıyla ortaya çıktığı bir dönemde, reformist akımın yıkıcı karşı-devrimci kimliğini sergileyeceklerine, ona ilişkin yeni hayaller yaymışlardır. Kitlelerin kendi öz tecrübeleri olarak yaşadıkları hayal kırıklıkları bilince çıkarılacağına, reformist akıma taze kan sağlanmış, **müttefik** ilan edilmiştir. Faşizme karşı demokrasi stratejisi üzerine oturan bir devrim görüşünün sonuçları oldu bunlar.(*) Aynı dönemde Ecevit ve CHP yönetiminin, devrimci hareketin ezilmesi ve tasfiye edilmesinde faşist cuntaya destek verme ve "işlerini kolaylaştırma" kararı aldıkları belge ve tanıklarla çoktan açığa çıkmış bulunuyor.

* * *

Geride kalan 20 yıl, burjuva reformist akımın gerici, karşı-devrimci, hain kimliğini, devrim ve işçi hareketine karşı oynadığı rolü bütün açıklığı ile sergilemiştir. Bugün artık kendini sosyal-demokrasi olarak tanımlayan burjuva-reformist hareket, bütün varlığıyla kapitalist düzenin ve burjuvazinin hizmetindedir. Siyaset sahnesine daha başından bu bilinçle çıkmıştır ve son 20 yılda eksiksiz olarak bunun gereklerini yerine getirmiştir.

Burjuva reformist hareket, işçi sınıfının devrimci politik gelişiminin ve bağımsız sınıf kimliği kazanmasının önündeki en büyük engeldir. Reformist harekete karşı açık, net, kesin, uzlaşmaz bir mücadele verilmeden, işçiler üzerindeki etkilerine karşı sistemli bir savaş yürütülmeden, sınıf kimliği kazanmış sosyalist bir işçi hareketi hayaldir.

İşçi hareketinin sosyalist gelişimi, acil göreviyle karşı karşıya olan komünistler, reformist hareketin işçiler üzerindeki etkisine karşı mücadeleyi, devrimci saflarda bugün "SHP solculuğu" olarak yansıyan eğilimlere karşı mücadeleyle birleştiremedikleri sürece, görevlerinin gereklerini yapmış sayılmazlar ve çabalarında gerekli başarıya ulaşamazlar.

Türkiye'de bugün çıplak bir sermaye diktatörlüğü var. Faşizm bu sermaye diktatörlüğünün aldığı somut **biçimdir**. Faşizme karşı mücadele, bu diktatörlüğün biçiminde değişim yaratmaya indirgenmeyecekse eğer, -ki bu burjuva reformizmine kapının aralanmasıdır-, bu diktatörlüğü yıkmak, burjuvazinin siyasal ve iktisadi egemenliğine son vermek mücadelesinin bir parçasıdır yalnızca. Türkiye devrimi proleter sosyalist niteliktedir. Burjuva-demokratik devrim görüşü (MDD, UDHD, DHD, anti-emperyalist demokratik vb. hangi isme bürünürse bürünsün, özü aynıdır.), emek-sermaye çelişkisinin temel olduğu bir ülkede, reformizme açılan bir kapıdır. Dolayısıyla SHP solculuğuna karşı mücadele, halkçı devrim görüşüne karşı mücadelenin bir parçasıdır.

Kapitalist düzene ve burjuva siyasal iktidara karşı verilecek bir mücadele, burjuva güçler hakkında en ufak bir hayal yaratmaz. "Faşizme karşı ve demokrasi için" mantığı, bu tür hayallerin toprağıdır. Bunu devrimci hareketin son 15 yıllık deneyimi de açıklıkla göstermiştir. Burjuva bir toplumda, siyasal-demokrasiyi -ki burjuva demokrasisidir- siyasal strateji olarak benimsemek, kaçınılmaz olarak reformizme götürür. Devrimci-demokrasinin bugün bu stratejik hedefe devrimci yollardan varmayı amaçlaması, yarın liberalleşerek yozlaşmasına engel değil. 12 Eylül sonrasında, Dev-Yol, Kurtuluş ve TDKP önderliklerinde liberal tasfiyeci eğilimlerin bu kadar kolay yeşermesi, binlerce militanın sancısız bir şekilde burjuva reformist harekete katılması, fakat kendini yine de belli bir vicdan rahatlığıyla "devrimci" olarak görmesi vb. bütün bu olgular rastlantı değildir ve salt karşı-devrimin yarattığı yılgınlığın sonuçları olarak da görülemezler.

Burjuva reformizmi, işçi hareketinin bağımsız sınıf kimliği kazanmasının değil yalnızca, genel devrim mücadelesinin de en büyük engelidir. Reformist hareket devrimin dalgakıranıdır. Hoşnutsuzlukla düzenden kopan yığınlar için yeni bir tuzaktır. Reformist hareketin gücü, devrimin maddi ve potansiyel güçlerini emip eritmesinden kaynaklanıyor. Reformist hareketin güçlenmesi devrimci hareketin güç kaybetmesidir. Aradaki ilişki ters orantılıdır. Reformist hareketin güç kazanması ve hükümet olmasıyla devrim mücadelesi için daha elverişli koşulların doğacağını sananlar gaflet içindedirler. Böyleleri uzun vadeli perspektifleri ve çıkarları bir yana koymaktadırlar. Reformist hareketin bazı geçici tavizleri, devrimci kitle potansiyelini eritip düzene bağlamanın karşılığı olarak sağladığının bilincinde değildirler. Bu tür iğreti "kazançlar" devrimi zayıflatma, yığınları devrimden

---

(*) *"Türkiye'de hala gerekli olan burjuva demokrasisidir. Burjuvalı ya da burjuvazisiz, ama burjuva karakteriyle bir demokrasiye ülkemiz mutlaka ulaşacaktır."* (*D.Sesi*, Mart '81) Bu sözleri, Ecevit'in işçi-köylü ittifakına katılması gerektiği çağrısı izliyor. Bu çağrı dört yıl sonra DSP'nin şahsında yinelendi ve burjuva-reformist akımla farkın, **hedeflerde değil yalnızca yöntemlerde olduğu** belirtildi.

Öğrenci birliği üzerine

A.Aykut yoldaşın çeşitli konulardaki düşünce eleştiri ve önerilerini içeren Haziran '88 tarihli uzun yazısının öğrenci gençliğe ilişkin bölümünü yayınlıyoruz.

Değinmeden geçmeyi istemediğim bir diğer konu ise "Öğrenci Birliği".

Bu soruna ilk defa D.Aksu yoldaş kısa bir yazısında değinmişti. Daha sonra Ekim'de H.Fırat yoldaş aynı konuda şunları yazıyor:

"Dernekleri kurmak, yaşatmak ve "kitleselleştirmek" vb. kendi içinde bir amaç olamaz. Örgüt yalnızca bir araçtır, sorun mücadeledir... Öte yandan birim esasına ve temsilciler sistemine dayalı fiili öğrenci birlikleri sorununun neden tartışıl-madığı, neden yalnızca derneklerle yetinildiği de ayrı bir sorun. Oysa örgütlenmenin önüne dikilen bin türlü engeli aşmanın bir yolu da budur. Bu yasal örgütlenme hak ve olanaklarına sahip çıkışla çelişmez de. Dernekler olsa da olmasa da öğ-renci örgütlenmesi bu temele oturmak zorundadır. " (Ekim, sayı:8, "Dev-rimci Gençlik Hareketi-2", s.19)

Her iki yazıda da yoldaşlar sorunu "teorik" alanda doğru olarak ortaya koyuyorlardı. Sorun bunun partikte nasıl olacağı, somuta nasıl indirgeneceğiydi. Bu aşamada esas olarak görev (sorumluluk) Ekim taraftarı öğrencilere düşer. İşin pratik yönlerine ilişkin olarak, konumları gereği gençlik hareketi içinde direkt yer almayan yoldaşlardan daha fazla şey beklemek haksızlıktır. Çünkü pratikte öğrenci gençliğin mücadelesinin içinde yer alan, onun sorunlarını yerinde, . yaşayarak gören, bilen, sonuçta işin pratik yönüne ilişkin eksiklikleri engelleri tespit edebilecek olan Ekim taraftarı öğrencilerdir.

Ekim taraftarları, "Ö.B." konusunu mümkün olduğunca geniş öğrenci kesimlerinin tartışmasına sunmalı, öğrencilerin bu konuya yaklaşımlarını (olumlu, olumsuz), ortaya çıkabilecek engelleri (hukuki, idari, polisiye vb.) tespit etmeli, bunların hepsini derleyip toparlayıp Ekim'e ulaştırmalıdırlar. Ekim bün-yesinde yapılacak bir değerlendirme ve görülen eksikliklerin giderilmesinden sonra daha somut, net yeni bir "formülasyon"la bunun tekrar pratiğe sunulmasına çalışılmalıdır. Hazır reçetelerin de sorunu her zaman çözmediği unutulmamalıdır.

Ankara'da bu konuda bizim de bazı girişimlerimiz olmasına rağmen, öğrenci ilişkileirmizin darlığından ve yeniliğinden sağlıklı bir sonuca ulaşılamadı. Geniş öğrenci kesimlerini tartışma içerisine çekip onların bu konu hakkındaki düşüncelerini alamadık. Yine de çıkan sonuçları şöyle özetlemek mümkün (bu belirttiğimiz gibi dar bir kesimin değerlendirmesi): Genelde "ÖD" yerine "ÖB" tipi bir örgütlenme daha olumlu (hatta gerekli) bulunuyor. "ÖD"ye göre "ÖB"nin daha kitlesel ve demokratik bir yapıya (temsil olayı) sahip olacağı kabul ediliyor. Ama "ÖB"lerin pratiğe nasıl geçeceği, hukuki, idari, polisiye vb. engellerin nasıl aşılacağı üzerine net bir sonuca ulaşılamadı.

Buna rağmen bazı yerlerde "ÖB" tipi örgütlenme girişimleri var. Gazi Üniversitesi'nin bir fakültesinde "bölüm temsilcileri" seçimi, bunun üzerinde de bir "fakülte temsilciliği" oluşturma çabaları sürüyor. Bu girişim de her yerde olduğu gibi bin türlü bahaneyle (yasal olmadığı vb.) revizyonistlerce sabote edilmeye çalışılıyor.

"Ekim"in Ankara'ya nazaran İstanbul ve İzmir öğrenci gençliği içersindeki etkinliğinin daha fazla olduğunu biliyoruz. Bu illerdeki Ekim taraftarı öğrencilerin "ÖB" konusu üzerinde daha fazla eğilmelerini, ortaya çıkan bu sonuçları zamanında Ekim'e ulaştırmalarını bekliyoruz. Böylece ortaya çıkan bu sonuçlardan diğer bölgelerdeki öğrenciler de yararlanacak, öğrenci gençliğin örgütlenme ve mücadelesinde ileri adımlar atılabilecektir.

(*) Bu yazıyı bitirmeden aldığımız habere göre fakülte temsilciliği oluşturulmuş bulunuyor. Fakülte "bölüm temsilcileri"nin seçtiği bir asil bir yedek üye tarafından temsil edilecek. Okullar kısa bir süre sonra tatile gireceği için bu tip bir örgütlenmenin başarısı ya da başarısızlığı da ancak gelecek öğrenim yılında belli olacak.

A.Aykut

SBKP Konferansı...

(Baştarafı s.39'da)

tirmeye doğru perestroykanın yolunu açmak içindir ki siyasal sistemde reformlara girişildi. Siyasal üstyapı da yeni ekonomik temele uygun duruma getirilmeli, ona güç katıp geliştirecek yeni bir etken olmalıydı.

Gerek ekonomik temelde, gerekse üstyapıda reformlar tek bir yönde, kapitalizm, Batı burjuva düzeni yönünde yürüyor. Yeni toplum Gorbaçov'un kurmak istediği "yeni sosyalizm modeli", kapitalist toplumun yeni modelinden başka bir şey değildir. Gorbaçov'un demagojisi Marksist-Leninistleri, gerçek devrimcileri aldatamaz. Onlar perestroykanın Gorbaçov'un sunmak istediği gibi devrimde devrim olmadığını, tersine karşı-devrimde karşı-devrim olduğunu görüyor, öyle değerlendiriyorlar.

Legal parti ve legalizm

A.Azad

"Legal parti" uzun bir süredir solun bir bölümünün gündemini oluşturuyor. Bunlardan "illegal" olanı tamamen reddedip legaliteyi biricik veri olarak alanlar daha önce partilerini kurdular (SP) veya kurma girişiminde bulundular (TBKP)(*). Farklı olmakla birlikte, uzun bir süre çelişkili görüşler ileri sürdükten sonra, Toplumsal Kurtuluş dergisinin bazı yazarları da, Marksist bir partinin "açık" olarak kurulabileceğinde karar kıldılar. Marksist bir işçi partisinin mevcut yasal çerçeveye sığmayacağını ilke olarak kabul eden diğer bir kesim ise, ayrıca bir legal partinin gerekliliği konusunda hemfikir olmakla birlikte, böyle bir partinin niteliği, işlevi, programı, örgütlenme ilkeleri üzerine tartışmayı sürdürüyorlar (Emek Dünyası, Gelenek).

Yasal Marksist partiden sözediliyor. Marksist parti sosyal devrim partisidir; burjuvazinin iktidarını devirip işçi sınıfının iktidarını kurmayı, bu iktidar aracılığıyla kapitalizmi ortadan kaldırıp komünizmi kurmayı ve bir dünya sistemi haline getirmeyi amaçlar. Eğer Marksizm, devrimci özü boşaltılarak sahte bir yaftaya düşürülmemişse, devrim reform, iktidar hükümet değişikliği, devrimci politika seçim ve oy yarışı derekesine dönüştürülmemişse, böyle bir partiyi Türkiye'de mevcut yasal çerçeveye sığdırmak olanaksızdır. Nitekim partilerini mevcut yasal çerçeveye göre kuranlar, ya da bu çerçeveye sığdırmaya çalışanlar Marksizmin lafızlarını dahi terketmiş, Anayasa Mahkemesinden vize almak için teorinin bütün ilkelerini onursuzca inkar etmek, çiğnemek zorunda kalmışlardır.

Böyle bir konuma düşmeksizin Marksist partiyi (programı, taktiği, örgütü ve eylemiyle) bu çerçeveye sığdırabileceklerini hala iddia edenler ise, ya başlangıcı son olacak bir oyuna girmek isteyen budalalardır, ya da kendini ve başkalarını bile bile aldatan sorumsuzlardır. Bu tez, bugüne kadarki tarihinin, legal çerçevenin, fiili durumlar dahil, azçok genişlediği dönemlerde dahi eğreti, güvenilmez olduğunu tanıtladığı Türkiye'de, üstelik "Eylülist rejim"in hüküm sürdüğü Türkiye'de ortaya atılıyor!

Kaldı ki, sosyalist devrimi hedefleyen bir parti, çerçevesinin en geniş olduğu ülkelerde dahi burjuva toplumun legalitesine özünde, ilke olarak sığmaz. Onun programı, politikası, eyleminin içeriği bu yasallığın, yani burjuva mülkiyet, devlet ve hukuk sisteminin reddidir. Ve burjuva toplumun legalitesinin çerçevesi kapitalist mülkiyet ve üretim sisteminin çıkarına, korunmasına ve sürdürülmesine göre şekillenir; tarih defalarca tanıtlamıştır ki, sistemin çıkarları gerektirdiğinde, sistem tehlikeye girdiğinde veya sosyal devrim tarafından tehdit edildiğinde yasal olarak kurulmuş Marksist partilerin yasallığı da son bulmaya başlamıştır. Bu nedenle yasal çerçevenin Marksist partilerin açık olarak kurulmasına olanak verdiği ülkelerde dahi, bu partiler kendilerini yasallığın güvencesine teslim edemezler. Siyasal faaliyetlerinde ve örgütlenmelerinde bu noktayı hep gözetmek zorundadırlar. Ve ayrıca yasaları gözetmek kaygısıyla programlarını ve ilkelerini budamamak, sloganlarının düzeyini düşürmemek zorundadırlar. Aksi takdirde legalite tarafından yavaş yavaş ehlileştirilmek ve keskin dönemeçlerde teslim olmak (II.Enternasyonal partileri) ya da kolay bir yıkım ve yenilgi kaçınılmaz hale gelir.

Eğer sözkonusu olan bir "halk partisi"/emekçi partisi" ya da "sol demokrat" bir partiyse, birincisi, bu Marksistlerin işi değildir. İkincisi, böyle bir şey sadece işçilerin bilincini bozar, kafasını karıştırır; komünist partisi fikrini zayıflatıp komünistlerin "demokratlaşma"sının yolunu açar. Kaldı ki, önündeki devrimci adımın sosyalist devrim olduğu Türkiye'de, böyle bir devrimin programı (ve bu programın gerektirdiği politika, örgüt, eylem) bir yana, tutarlı, budanmamış devrimci-demokrat bir programın dahi yürürlükteki yasal çerçeveye sığdırılamayacağını aklı başında hiçbir Marksist reddedemez.

Öte yandan, devrimci faaliyet sadece burjuva legalitesinin olanak verdiği zamanlarla sınırlanmayacaksa, ya da hapishanelerde noktalanmayacaksa, komünistlere ve rejim muhaliflerine karşı sık sık "balyoz harekatı"na girişildiği, dahası, burjuva partilerin faaliyetlerinin dahi kısıtlandığı, hatta tamamen yasaklanabildiği bir ülkede hareketin sürekliliğinin teminatı ne olacaktır?

Türkiye kapitalizmin zayıf halkaları arasında yer alıyor; adeta kronik bir ekonomik ve siyasi istikrarsızlığın pençesindedir; altüst oluşa, devrime (ve de karşı-devrime) gebe bir ülkedir. Bu durumu da gözönüne alarak daha bugünden gerçek bir ihtilal partisi örgütleme işine girişilecek midir? Sorun budur.

İşte bu nedenlerle bizde Marksist bir parti ve onun örgütsel temeli ancak illegal olabilir.

Sorunun özü budur, illegaliteyi fe-

(*) TKP-TİP birliğinden oluşan TBKP'ye TSİP de katıldığını açıkladı. 16 Haziran 1988 tarihli TKP-TİP-TSİP ortak açıklamasında "birleşme sürecinin geri döndürülemez bir noktada olduğu" belirtiliyor.

tişleştirme ya da faaliyetin legal, yarı-legal biçimlerini red veya küçümseme değildir. İllegaliteyi reddeden sol, ihtilalden, Marksizmden vazgeçmiş olduğunu, burjuva yasallığına, yani burjuva topluma eklemlenmek istediğini resmen belgelemiş oldu. TBKP ve SP çizgi ve programları bunun çarpıcı kanıtlarıdır. Çizgi ve programlar meşruiyet sınırlarına çekiliyor; meşruiyet sınırları çizgi ve programları şekillendiriyor.

Görüş dergisinin son sayısında TKP-TİP-TSİP cenahından bir "Marksist" bunu içtenlikle, ve bu yüzden de çarpıcı bir şekilde ifade etti. Çağatay Anadol, yasal sol partinin ideolojisini tartışırken, türdeş Marksistler olmadığından, *"...yasal partinin sol hareket içinde kapsayıcı bir yaygınlığı olsun isteniyorsa, partinin ideolojisi 'inceltilmiş' isterseniz 'özgülleştirilmiş'- bir Marksizm olamaz, olmamalıdır"* diyor ve okuyucunun doğal olarak yönelteceği *"Marksizmin 'kalını' olur mu?"* sorusunu tartışmanın yasal parti girişiminin realizasyonunda bir fayda getirmeyeceğini ekledikten sonra asıl maksadını şöyle açıklıyor:

"Kaldı ki 'inceltilmiş' bir Marksist ideolojiyle yola çıkmak, belki bir tür meydan okumaktır ama böylesinin güncel amacı -yasal siyaset sahnesinin imkanlarından yararlanmaya ne kadar hizmet edeceği de hayli kuşkuludur. Meselenin bu yanıyla da yasal parti başlangıçta olabileceği - sınırları zorlayabileceği- ölçüde Marksist olmak zorundadır." (Eylül 1988, Sayı:22)

"Marksist" ve "Marksist Parti" dediğiniz böyle olur işte; yasalar çerçevesinde, burjuvazinin çizdiği sınırlar, onun kabul edebileceği ölçüde Marksizm! Ama şüphesiz bu sınırların adım adım genişletilmesi daha baştan hedeflenecektir!..

Revizyonistler tamamen çürümüştür; artık beyinlerinin iplerini tamamen polis devletinin eline teslim etmiş, kişisel, siyasal, toplumsal özgürlüklerini yitirmişlerdir. Yasallaşmak tutkusuyla da artık beyinlerde "inceliğin" son kırıntılarını da temizleyip "kafaları kalınlaştırmak" zorunlu hale gelmiştir.

Bizim koşullarımızda, illegalite, özgürlüktür!

TBKP ve SP girişimleri

Bazıları TBKP'nin Marksizm-Leninizmin bütün temel ilkelerini reddedişini legalleşme çabasına bağladılar. Şüphesiz bu da bir faktördü, ancak temel neden değildi. Özellikle de, TKP'nin "yenilenme"sinde (TİP sadece ona iltihak etmiştir) dış/uluslararası faktörün rolünü gizleme kaygısı taşıyanlar kendilerini böyle bir değerlendirmeyle sınırladılar.

TKP, zaten ötedenberi "demokrasici " reformist bir partiydi. Politik eyleminin ekseni TKP'li bir burjuva demokrasiydi. Bunu da sosyal-demokrasinin yedeğinde, onun aracılığıyla elde etmeyi hedefledi. Ancak SBKP çizgisindeki diğer modern revizyonist partiler gibi, o da, "Marksçı Leninci teori"nin ilkelerini lafızda koruyor görünüyordu. Gorbaçov liderliğindeki SBKP, "kalıp şema ve formüller", "alışılmış ama şimdiden eskimiş fikirler" olarak niteleyip bunları birer birer kenara itmeye başlayınca, TKP'de çizgisini buna göre yeniden şekillendirdi. "Yeni düşünce tarzı" ile ortaya öyle bir çizgi çıkıyordu ki, bu çizgiyle yasallaşmamanın önünde mantıken ciddi bir engel kalmamıştı. Zaten illegal olmayı öteden beri bir yük olarak gördüğünden, bu kaygıyla da ruhunu tümüyle burjuvaziye teslim etti. Yani yasallaşmak *esasen* bir sonuçtu. Önce fikirler yasallaştı, yasallaşma kaygısı fikirleri büsbütün yasallaştırdı; sonra sıra örgütün yasallaştırılmasına geldi.

Çizgi, Marksizm-Leninizmin "dogma"larından arındırıldı; devlet, devrim, savaş, barış, sınıf mücadelesi hakkındaki teori "eskidiği, günümüze uymadığı" gerekçesiyle atıldı.

Artık *"dar sınıf bakış açısı"*, *"sınıfa karşı sınıf"* çizgisi terkediliyor, *"huzur, istikrar, barış özlemine koşut"* *"Barış ve Demokratik Yenilenme Programı"*yla burjuvaziyle *"diyalog ve işbirliği"* politikası geçiriliyordu.

Barış ve Demokratik Yenilenme Programı, *"parlamentonun politik sistemin en üst organı olduğu"* Batı tipi burjuva demokrasisini amaç ediniyor.

"Barış ve Demokratik Yenilenme Programı, yeni bir ekonomik politikayla kalkınma yoluna girmek programıdır." *"Ulusal ekonomiye katkısı olan küçük ya da büyük sanayici ve işadamları"*yla birlikte, *"ulusal ekonominin temellerini güçlendirmek, sanayileşmek, modernleşmek ve üretimi artırmak yoluyla emekçilere ulusal gelirden daha büyük bir pay sağlamak ve halkın ekonomik, sosyal, kültürel ihtiyaçlarını karşılama düzeyini adım adım yükseltmek"* -programın ekonomik politikasının özetidir.

Programın öngördüğü demokratik sistemin NATO'lu, AET'li, ABD'li olmasına itirazı yoktur. Ancak, *"Türkiye NATO içinde kendi meşru güvenlik çıkarlarına ve dünya barışının çıkarlarına uygun bir politika izlemeli"* dir; *"ABD emperyalizminin saldırgan politikasına araç olma"* malıdır. Türkiye AET ile ilişkileri geliştirmeli, ama dünya ekonomisine katılımı uluslararası işbölümünden yararlanma olanaklarını, tek bir uluslararası ekonomik bütünleşme kuruluşu ile sınırlamamalı, bunu Atlantik'ten Urallara kadar uzatmalıdır. AET'ye tam üyelik ise, ancak kalkınma yolunda sonuç alıcı adımlar atıldıktan sonra gündeme getirilmelidir.

NATO'lu AET'li bu "demokrasi" ve "ekonomik kalkınma" programının burjuvazi için kabul

edilemez bir yanı yoktur; sosyal-demokratlar zaten böyle bir programa sahiptirler; herhangi bir başka burjuva partinin programı da olabilir. Zaten TBKP, haklı olarak, bu programın toplumsal güçlerini işçilerden *"büyük sanayici ve işadamlarına"*, politik güçlerini, komünistlerden *"anti-emperyalist çıkışlar yapan dinsel akıma, "DP-AP devamı olan politik çizgi"*nin temsilcisi *"burjuva demokrat akım"*a kadar uzatıyor. (Türkiye Birleşik Komünist Partisi'nin Program Tasarısı, Düsseldorf, s.28-33. Daha önce aktarılan tırnak içindeki bütün cümle ve ifadeler de aynı yerden alınmıştır.) Programın bütün sınıfların çıkarlarına uygun olduğunu açıklıyor; ve bu kesimlerin tümünden oluşan *"Barış ve demokrasi güçlerinin ortak hükümeti"*ni hedefliyor.

"Barış ve demokrasi güçlerinin ortak hükümeti işçilerin, köylülerin, esnaf ve zanaatkarların, aydınların, memur ve subayların, gençlerin ve kadınların, Türk ve Kürt bütün halkın, ulusal ekonomiye katkısı olan küçük ya da büyük sanayici ve işadamlarının desteğini alacak, onların çıkarlarını koruyacak bir hükümettir. ... Barış ve Demokratik Yenilenme Programı bütün bu kesimlerin çıkarlarına uygun bir programdır." (agy. s.52)

Bütün ulusun, çıkarları karşıt uzlaşmaz sınıfların "kollektif bilinci" TBKP, *"Sol blok ile burjuva demokrat akımın ve anti-emperyalist yönelimli dinsel akımın etkisindeki güçler ve demokrasiden yana ordu mensupları arasında demokratik işbirliği"* sağlanması ve bunların ortak hükümetinin kurulması için *"...her türlü özveriyi göze alarak çalışacak... koşulları uygun görürse, kendisi de barış ve demokrasi güçlerinin ortak hükümetine katılacaktır"*. (agy., s.54)

TBKP katılsa da, katılmasa da, bu program, "barış ve demokrasi güçlerinin ortak hükümeti" tarafından uygulandıktan sonra, *"Barış ve Demokratik Yenilenme stratejik aşaması tamamlanmış olacak ve Türkiye Birleşik Komünist Partisi bu durumda stratejik amaç ve görevlerini yeniden belirleyecektir."*

Daha bitmedi. Hakkını teslim etmek gerekir; TBKP'ye göre, *"Türkiye'nin sosyalizme ihtiyacı vardır."*

Örneğin DYP gibi "DP-AP devamı olan politik çizgideki burjuva demokrat akım", RP gibi "anti-emperyalist yönelimli dinsel akım"ın, hatta, neden olmasın, belki de ANAP'ın, yardımıyla varılacak *"demokratikleşme sürecinin ilerlemesi"*yle, *"Demokrasiye anti-emperyalist, anti-tekel bir içerik kazandırma"* aşaması başlayacaktır... Bu süreç politik güçler oranını değiştirecek ve işçi sınıfı ağırlıklı bir hükümetin kurulmasının yolunu açacaktır... Bu hükümet de emperyalizmin ve tekellerin gücünü sınırlandıracak, işçilerin ve emekçilerin konumlarını güçlendirecek ve nihayet onların çoğunluğunun istemesiyle *"barışçıl yol"*la sosyalizme geçilebilecektir...

Hem üstelik, *"Türkiye Birleşik Komünist Partisi, Türkiye'de tarihsel kökleri olan tüm ulusal akımların* -yani daha önce sözü edilen "burjuva demokrat akım", "anti-emperyalist yönelimli dinsel akım", "Kemalist akım", "sosyal demokrat akım" demek istiyor- *hümanizm, demokratizm ve yurtseverlik temelinde yeni bir niteliğe kavuşarak, sol akımla birlikte sosyalizmin kuruluşuna katılabilmesi, sosyalizmin politik sisteminde yeralabilmesi için çalışacaktır."* (agy., s.60)

Sözkonusu akımların, anlayışlı, uygar tutumuyla, hatta bizzat kuruluşuna katılmalarıyla, kurulacak bu sosyalizmde, *"Tüm anayasal partilerin sosyalizmi benimsemeseler de demokratik kurallara saygılı olmak koşuluyla bütün haklarını kullanabildikleri politik bir sistem çerçevesinde, sosyalizmi amaçlayan değişik parti ve örgütler arasında işbirliği ve bağlaşıklığı içinde işçi sınıfının toplumdaki öncü rolü gerçekleşecektir."* (agy., s.59-60)

Ve böylece,"Türkiye'de tarihsel kökleri olan tüm ulusal akımlar", komünist akımla birlikte kardeş kardeş, barış içerisinde komünizme doğru yol alacaklardır...

İşçi sınıfına komünist partisi programı diye sunulan, en olmadık saçmalıklar türeten bir kurgu yazarının bile hayal edemeyeceği bu senaryonun, bu ütopyalar yığınının burjuvazi bakımından kabul edilemez, zararlı nesi vardır? Bu program işçi sınıfını burjuvazi lehine silahsızlandırmaktan, onun eklentisi yapmaktan başka ne işlev görebilir? Bu parti neden yasallaşmasın?

Sol basında TBKP'ye pek yerinde olarak TÖBE-KP denildi. Gerçekten de, en kısa tanımı bu.

*

Diğer bir yasalcı tövbekarlar topluluğu ise Sosyalist Parti'dir.

Bu topluluğun ideologu D.Perinçek, TBKP programı ve H.Kutlu ve N.Sargın'ın dönüşü açıklanırken, programın Türkiye topraklarında hazırlanmadığından dönüşü kolaylaştırmak için, "nasıl gümrükten geçiririm" anlayışıyla yapıldığı suçlamasını yöneltmişti. Biz de şunları yazmıştık: "Perinçek, TBKP Programı'nın 'nasıl gümrükten geçiririm' kaygısıyla yapıldığını ve bunun icazet olduğunu yazdı. Doğrudur, şüphesiz TBKP bu kaygıyı da taşıdı. Eksiktir, asıl nedeni değildir; TBKP, 'yeni yol'a uygun bir program hazırladı, ve bu programının da gümrükten geçmemesi için hiçbir neden olmadığına karar kıldı. Şimdilik takıldı, zira yönetici sınıflar henüz bunun için hazır ya da anlaşmış değil. Ancak Perinçek bir şeyi atlıyor: 'Yasalara

nasıl takılmam'kaygısıyla da program yapılmaz. 'Gümrük Yasaları'içerde veya dışarda olan için farketmiyor. Bu bakımdan, SP ve TBKP programlarının yapılışının temelindeki anlayışta fark yok." (*Ekim*, sayı:4, s.32)

Nitekim, "nasıl yasalara takılmam" kaygısıyla da kaleme alınmış programını gümrükten geçirmek için SP'nin Anayasa Mahkemesi önünde sosyalizm adına bilimsel sosyalizmin bütün evrensel ilkelerini düpedüz inkar ettiğini ibretle gördük.

Genel Başkanı Ferit İlsever (ve 246 avukatın) imzasıyla Anayasa Mahkemesi'ne sunduğu ön savunmasında SP kendini öyle bir tanımlamıştır ki, MGK'nın Danışma Meclisi'nin Anayasa Komisyonu'nun anladığı türden bir sosyalizme kadar düşmüştür.

SP, kendi kimliğini kendi tanımlıyor, programını yorumluyor, bu nedenle de pek bir şey eklemeye gerek kalmıyor.

Başsavcı suçluyor: *"Sosyalist Parti ile sınıf partisi öngörülmüş, işçi devleti ve diktatörlüğü amaçlanmıştır."*

SP cevaplıyor: *"... parti programında 'işçiler devleti've 'işçiler diktatörlüğü'kavramları yer almadığı gibi bu amacı içeren herhangi bir hüküm de yoktur."* (*Saçak*, sayı:51, s.27-28)

Biz ise, Marksist partinin programının, "proletarya diktatörlüğü" denilen geçici bir devlet aracılığıyla önce burjuvaziyi, giderek bütün sınıfları ve de sınıf egemenliğinin aracından başka bir şey olmayan devleti ortadan kaldırmayı amaçlaması gerektiğini biliyoruz.

SP, anayasa ve yasalar sınıf partisini değil, "sınıf egemenliği" amacı güden partiyi yasaklamıştır diyor; "burjuva sınıfını ortadan kaldırmak veya bu sınıfı tahakküm altına almak bahis mevzuu olmaksızın ... işçilerin siyasi bir parti kurup bu yoldan haklarını ve menfaatlerini korumalarını tavsiye etmenin" 142.maddeyi ihlal eden bir tarafı olmadığına dair 1968 tarihli bir Yargıtay kararını aktarıyor. (agy., s.29)

Marksist parti ise, sahip olduğu iktisadi kudret ve bu nedenle de elinde tutabildiği devlet aracılığıyla işçileri ve emekçileri egemenlik altında tutan burjuva sınıfını ortadan kaldırmayı ve işçilerin ve emekçilerin egemenliğini kurmayı amaçlar.

SP sınıf mücadelesinin bir ihtilale, ve sınıf egemenliğine vardırılacağı iddiasını reddediyor; "sınıf mücadelesinin hukuk sahası dışına" çıkmaması, yani bir ihtilal yolunun kullanılmaması halinde 141.maddeye aykırı olmadığına dair Anayasa Mahkemesi'nin 1965 tarihli bir kararını aktarıyor. (s.29)

"Sosyalist parti programı ..., 'bir sınıf egemenliği' veya 'tahakkümü' içermemekte, yöntem olarak 'ihtilal' ve 'diktatörlük' öngörülmemektedir.(s.33)

Dünün "ihtilalci parti" kurucularının ve mahkemeler önünde "ihtilal"in, "proletarya diktatörlüğü"nün o coşkulu savunucularının, bugün bu duruma düşmeleri, "demokrasi-diktatörlük", "sınıf egemenliği" vb. üzerine burjuva ikiyüzlülüklerini, Marksist partiye yönelik "dikta", "demokrasiyi yıkma" yalanlarını onaylar duruma düşmeleri ne hazin bir görüntü oluşturuyor!

SP, savcı, *"sınıf iktidarı ile sınıf egemenliğini birbirine karıştırmıştır"*_diyor. " İktidar olmak"tan hükümet değişikliğini kastettiğini açıklıyor.

"Diğer sınıflar üzerinde tahakküm kurmak hedefine yönelinmediği, hukuk devleti çok parti çoğulcu toplum ve iktidarların seçimle değişebilirliği ilkelerine aykırı bir tutum alınmadığı sürece, sınıf iktidarını amaçlamak yasalara uygundur..." (s.36)

"Türkiye'nin yüzyıllık demokrasi tarihinde ve Anayasa geleneğinde demokrasi kavramı belirli bir içerik kazanmıştır: İktidarın seçimle belirlenmesi, çok parti ve hürriyetler.

" İşte Sosyalist Parti Programı demokrasi kavramının ülkemizde kazandığı bu içeriğe uygundur." (s.37)

Yasallık amaç haline gelince artık burjuva toplum biricik veri oluyor, olumlanıyor. SP savunması baştan sona her satırıyla burjuva rejimin, burjuva demokrasisinin kutsanmasıdır; onun bir "sınıf tahakkümü" olmadığı, herkes için demokrasi olduğu yalanına ortak olunmasıdır; onun işçiler ve diğer halk kitleleri üzerinde "tahakküm" "diktatörlük" olduğu, hangi parti hükümet olursa olsun bu olgunun değişmeyeceği gerçeğinin gizlenmesidir. Marksizm, her demokrasinin bir diktatörlük olduğunu, sosyalist demokrasinin de aynı zamanda bir diktatörlük -burjuvazi için- olduğunu ortaya koyarak demokrasi konusunda ikiyüzlü teorilere son verip, açık seçik "proletarya diktatörlüğü"nden sözettiği için, burjuvazi tarafından "dikta" amacı gütmekle suçlanmıştır. SP savunmasında bu dolaylı olarak onaylanmıştır.

Sosyalist Parti herhangi bir sınıf egemenliğini ifade etmeyen "Demokratik Halk İktidarını" hedeflemektedir, ki bu da Anayasa'ya, yasalara, mahkeme kararlarına uygundur. (s.31-32) Sonra da şüphesiz durmaksızın sosyalizmin kuruluşuna geçilecektir.

SP, "sosyalizmi" savunuyor, ama bu bir tuhaf sosyalizmdir.

"'Sosyalizm' amacı 'yasaklar' kapsamında değildir" diyor ve mahkeme kararlarından kanıtlar sunuyor. Biri şöyle; aktarıyor, benimsiyor:

"... Yargıtay 1. Ceza Dairesinin ... gün ve ... sayılı kararında: 'cebri bir proletarya ihtilalinden, işçi sınıfının burjuva sınıfını ortadan kaldırması gerektiğinden söz edilmemiş' olmasına dikkat çekilerek, sosyalist devrim amacının savunulmasında

bilimsel sosyalizmi teorik rehber alan bir konuşmada suç görülmemiştir." (s.33)

Sonra, '82 Anayasası'nın Danışma Meclisi'ndeki görüşmelerinde, Anayasa'nın "demokratik sosyalizm"e açık olduğunun kabul edildiğini söylüyor, Anayasa Komisyonu sözcüsü Şener Akyol'u, Prof. Dr. Hamza Eroğlu'nu, Prof. Dr. Beşir Hamitoğullarını ve Remzi Banaz'ın konuşmalarını kanıt gösteriyor.

Savcı iddia ediyor: *"sosyalist teori, özel mülkiyet, ekonomik faaliyetlerin kişisel çıkar ve kar motifine göre rekabet serbestisi içinde yürütülmesine karşı olduğundan, kamu mülkiyeti sosyalizmin dayandığı temel kurumlardandır."*

SP cevaplıyor: *"Bu yorumların da Sosyalist Parti Programı ile bir ilgisi yoktur."*

Buna kanıt olarak, programında, "karma ekonomi"yi, "piyasa mekanizması"nı, "özel girişim" hakkını öngören maddelere atıf yaparak "özel mülkiyet" hakkının korunduğunu söylüyor.

"Eğer, 'kamu mülkiyeti sosyalizmin dayandığı temel kurumdur' sözü ile, SP'nin 'özel mülkiyet' düzenini ortadan kaldırdığı iddia ediliyorsa program karşısında bunun dayanağı yoktur" diyor.

Savcı sosyalizmi SP'ye göre doğru tanımlıyor.

Şüphesiz sosyalizmde "özel mülkiyet", "piyasa mekanizmaları", "özel girişim" bir hamlede kaldırılamaz; özel mülkiyet derece derece ortadan kaldırılacaktır, ama kesin olarak kaldırılacaktır ve bu sosyalizmin amacıdır; sosyalizm budur. Ama SP, kendi sosyalizminin bunu amaçlamadığını, "hele hele" daha ilerisini hiç düşünmediğini açıklıyor.

Savcı iddia ediyor: *"Bu evrede insanlar sıkı bir terbiye ile yetiştirilecek (herkesin yeteneklerine göre çalışması, gereksinmelerine göre pay alması) esasını öngören* ***sosyalizmin*** *ileri aşamasına ulaşılacaktır."*

SP, bunu iddia makamının "afaki değerlendirmeleri" kapsamına sokuyor, programında ne kavram ne de fikir olarak "sosyalizmin ileri aşaması" diye bir hususun olmadığını açıklıyor. (s.33)

Şimdi böyle bir "sosyalist" partinin burjuvazi bakımından kabul edilemez nesi vardır? Bu parti neden yasallaşmasın?

Ancak haksızlık etmemek için şunu da belirtelim. Şüphesiz SP programı ile savunucularının beyinlerindeki düşüncelerin tamıtamına bu savunmada söylenenlere denk düştüğü söylenemez. "Gümrükten geçmek için olmadık şeyler söylenebilmiştir (birçok noktada TBKP'nin gerisine düşülmüştür). ama bu daha da kötü. Sözkonusu olan bir parti programı, "bir partinin göndere çekilmiş bayrağı", onun savunusudur. Diyelim ki, ihtilale, yasadışılığa takatleri kalmamıştır; ama buna rağmen, sosyalizmi ve beyinleri polis devletinin yasalarının boşlukları arasına sıkıştırmaktansa, böyle bir şeye hiç girişmemek daha onurlu olurdu. *(Devam edecek.)*

Proletarya diktatörlüğü altında...

(Baştarafı. s.30'da)

lararası yönü ile ele alındığında ise proletarya diktatörlüğünün temel tarihi görevi şudur:

Uluslararası emperyalizmin (silahlı müdahale ve barışçıl yollarla bölüp, parçalama dahil) her saldırısına karşı koymak, halklar emperyalizmi, kapitalizmi ve sömürü sistemini tarih sahnesinden silene kadar dünya devrimini desteklemek.

Bu iki yönlü tarihi görev kesin zafere ulaştırılmadan ve komünist topluma bütünüyle ulaşılmadan, proletarya diktatörlüğünden vazgeçilemez.

Günümüzü iyi değerlendirirsek görürüz ki, sosyalist ülkelerde proletarya diktatörlüğünün görevi henüz sona ermemiştir. Bütün sosyalist ülkelerde hala sınıflar ve sınıf mücadeleleri vardır. Sosyalist yolla kapitalist yol arasındaki mücadele hala sürüyor. Sosyalist devrimi sonuna kadar götürmek ve kapitalizme geri dönüşü önlemek zorundayız. Hiç bir sosyalist ülkede henüz ne bütün halkın mülkiyetiyle kollektif mülkiyet arasındaki, ne işçilerle köylüler arasındaki; ne kentle köy arasındaki, ne de kol işiyle kafa işi arasındaki farklılıklar tasfiye edilmiştir. Hiçbir sosyalist ülkede henüz sınıflar ve sınıf farklılıkları yok olmamıştır. Bütün sosyalist ülkelerin, ilkesi "herkesten yeteneğine göre, herkese ihtiyacına göre" olan komünist topluma geçebilmeleri için daha çok yol almaları gerekiyor. İşte bu nedenle, bugün hiçbir sosyalist ülkede proletarya diktatörlüğünden vazgeçilemez."(5)

Proletarya diktatörlüğünün yıkılması, onun yerine tekelci bürokrat burjuvazinin "bütün halkın devleti" adıyla maskelenen diktatörlüğünün geçirilmesi, içte proletaryaya ve emekçi kitlelere, dışta da, ulusal kurtuluş ve bağımsızlık savaşlarına, toplumsal kurtuluş hareketlerine indirilmiş en büyük darbe idi. Yeni Sovyet emperyalist burjuvazisinin eski emperyalist burjuvazi ile barış içinde birarada yaşama isteği, dünya proletaryasının ve ezilen halklarının devrim isteğiyle taban tabana zıttır. Yeni Sovyet burjuvazisi Lenin'i

(Devamı. s.25'de)

Zindanlarda özgürlük ateşi sönmeyecek

Göreve yeni başlayan Adalet Bakanı Mehmet Topaç işe cezaevlerine yeni bir saldırıyla başladı. 1 Ağustostan itibaren uygulamaya konulan Bakanlık Genelge'sine göre, Tek Tip Elbise (TTE) giyilecek, radyo, teyp, volkman, daktilo geri alınacak, ders programı zorunlu olacak, havalandırma süresi kısaltılacak, dergi, gazete ve kitaplar keyfi seçime tabi tutulacak, saçlar kesilecek, mektuplaşma ve yiyecek alımında kısıtlama getirilecek.

Genelgenin duyulması ve uygulamaya konmasıyla birlikte direnişler ve disiplin cezaları başladı. Toplu bir karşı koyuş için kararlar alınıyor, çağrılar yapılıyor.

Metris'te uygulama başlamadı ama Metris her zamanki gibi tavrını net bir şekilde kamuoyuna duyurdu: "Birlikte ve zamandaş direniş", Bursa'da devrimci tutukluların yanısıra (15'i hariç) 400'ü aşkın tutuklu TTE'yi giymeyeceklerini ve disiplin cezası uygulanması halinde ölüm orucuna hazır olduklarını açıkladılar. Gaziantep'de yüzlerce tutukluya, genelgeye uymayacakları gerekçesiyle hücre, banyo-mektup ve görüşmekten men cezaları verildi. Aynı şekilde İzmir-Buca'da 15 gün hücre cezası ve işkenceler uygulandı. Hastalananlar var. Eskişehir'de 293 tutuklu (giyen 50 kişi) TTE giymediği için görüş-havalandırma sürelerinin kısıtlanması ve mektup yasağıyla cezalandırıldı. Çanakkale'de genelgeye uyan 13 kişiye karşın direnen 190 tutukluya kınama cezası verildi. Çanakkale cezaevi müdürü "TTE giymezseniz üç günde bir disiplin cezası uygulayarak infazlarınızı yakacağım" diyerek amaçlarını açığa vurdu. Ankara'da 53 siyasi tutukluya yine aynı gerekçeyle 2 ay mektup cezası verildi. Urfa ve Antep'te açlık grevi başladı bile.

Bütün bu uygulamalar ve benzer disiplin cezalarına, Bakan Topaç'ın "TTE giymeyenlere disiplin cezası verilmediği" ve hatta "genelgenin uygulanmayacağı" açıklaması eşlik ediyordu. Burjuvazi her zamanki gibi yüzsüz, yalancı.

TAYAD ve İHD'den tutuklu yakınları, aydınlar ve ilerici güçler ise her zaman olduğu gibi yine Bursa'da, Buca'da direnişin yanında, içinde idiler. Ayrıca Bakan Topaç İstanbul gezisinde TAYAD ve IHD'nin etkin protestoları ile karşılaştı. Önü kesildi, çevresi kuşatıldı, direniş şiarları haykırıldı.

Kısaca, işkence baskı ve yokluk altında, şehitler ve sakatlar pahasına sürdürülen, binlerin açlık grevleri toplu direnişler; tutuklu yakınlarının acı ve gözyaşları ile yoğrulan yılların mücadelesi; bu kavganın en başta TTE'nin iptali olmak üzere hemen bütün kazanımları bir anda geri alınmak isteniyor. Diktatörlüğün 8 senedir kursağında kalmış özlemleri, fiilen veya hukuken işlemez hale getirilmiş yaptırımları yeniden dayatılmak isteniyor.

Şüphesiz düşman düşman olarak kaldığı sürece yenilgiyi kabul etmeyecektir. En "demokratik", en ince yollardan tutunuz, ihtiyaç duyduğunda en kaba, faşist biçimlerle özgürlüğün karşısındadır.

Diktatörlüğün hesabına göre ya bu saldırı başarıya ulaşır; böylece direniş hareketi kırılarak kişiliğini kaybetme yoluna sokulur. Ya da genelgeye uyulmadığı gerekçesiyle disiplin cezaları ve infaz yakma yoluyla özgürlük savaşçıları yoğun baskı ve eziyet altında daha uzun bir süre zindanlarda tutulur, ve böylece fiziken ve ruhen tahrip hızlandırılır. Hesaplarına göre her iki durumda da kazançlı çıkacaklardır. Ancak bir türlü anlayamadıkları bir şey var: Her şeyi göze almış, kavgada çelikleşmiş, inançları sağlam direnişçilerin boyun eğmeye, tükenmeye yabancılığı ve devrimci, ilerici yığınların desteğini alacak olan direnişin bu saldırıyı da altedeceği.

Direnişçilerle dayanışmak için herkes görev başına!

Yemek boykotunu aşmalıyız

Aliağa yöresinde bir demir-çelik işletmesi olan fabrikamızda sendikalaşmamızdan bu yana her ay yeni bir olay yaşanıyor. İşten çıkarmalar, iş güvenliğinin yetersizliği ve toplu sözleşmede gösterilen sosyal taleplerin bir yıldır yerine getirilmeyişi işçiler arasında dayanışmayı güçlendirdi. Temmuz ayında bu nedenle yedi günlük bir yemek boykotu ve servislere binmeme eylemleri gerçekleştirildi. Olay fabrikamızla sınırlı kalmayıp, diğer demir-çlik fabrikalarında da önemli bir etki yarattı. Yemek boykotunda işçiler yemeklerini evden getirerek, fabrikanın çeşitli yerlerinde biraraya gelip sohbet ederek yediler. Fabrikada yapılan yemek her işçi tarafından alınarak masaya bırakıldı. Fabrika servislerine binilmeyerek diğer fabrika servisleriyle evlere gidildi. Bu da üretimde düşüşe yolaçtı.

Tüm bu eylemler kendiliğinden gelişti. Yetkili sendikanın hiçbir rolü olmadı. Tam tersine, işçilerin birliğini bozmak, eylemi pasifize etmek için işverenle işyeri sendika temsilcileri planlar hazırladılar. İşçilerin esas taleplerini değil, basit ve önemsiz talepleri ileri sürerek işçileri sattılar. Yemek boykotu ve servislere binmeme eyleminden vazgeçirdiler. Sendikanın biz işçilerden yana değil de sermayeden yana olduğunu bir kez daha gösterdiler.

Fabrikamızdaki bu tür eylemlerin daha ileri götürülememesinin nedeni, işyerimizde örgütlü bir yapının bulunmamasıdır. Bu tür eylemlerin örgütlü bir biçimde yapıldığında süreç içinde daha iyi sonuçlar vereceğine inanıyoruz.

A.Nadir 28.7.1988

Şili deneyimi ve "barışçıl geçiş"

C.Kaynak

"Şili sessiz bir Vietnam'dır".

Bu kısa ve anlam dolu tanım, Salvador Allende'nin Birleşmiş Milletler Örgütü kürsüsünde emperyalizmin Şili deneyimini baltalama politikasını tarif ve teşhir etmek için kullandığı Pablo Neruda'nın sözüdür. Emperyalizm ve yerli işbirlikçilerinin ortak eylemi sonucu 11 Eylül 1973 günü Halk Birliği yönetimi kana boğularak, üç yıllık "barışçıl sosyalizm" deneyimine son verildi. Böylece, zaman, Neruda'nın tanımının isabetliliğini fazlasıyla doğrulamış oldu. Olumlu ve olumsuz yönleriyle Şili deneyimi devrimci ve komünist hareket için bir çok dersler içeriyor. 15 yıldır kanayan Şili bu duruma niçin ve nasıl geldi?

Halk Birliği Hükümeti

Latin Amerika ülkelerindeki düzenli askeri darbeler geleneğinin uzun dönem dışında kalmış Şili, nispi demokratik bir burjuva düzenin egemen olduğu, hükümetlerin demokratik seçimlerle değiştiği istisna ülkelerden birisiydi. Radikal ve mücadeleci bir işçi sınıfı hareketinin 1900 yıllarından beri adını çetin mücadelelerle duyurduğu devrimci ve Marksist düşüncelerin kök saldığı Şili toplumu, aynı zamanda Küba devrimi ve Che Guevara efsanesinden derinden etkileniyordu.

Sosyalist lider Allende'nin 1952, 1958 ve 1964'deki başkanlık adaylığı başarısızlıkla sonuçlanmıştı. Fakat düzenli yükseliş gösteren sol oy potansiyeli ve oluşturulacak bir sol birlik koalisyonu ile, seçimleri 1970'de kazanma ihtimali güçleniyordu. Böylesi bir perspektife hizmet için oluşturulan Halk Birliği koalisyonu (Sosyalist Parti, Komünist Parti, radikal sol ve diğer üç küçük sol grup) bir ortak hükümet programı hazırlayarak Allende'yi 5 Eylül 1970 başkanlık seçimlerine ortak aday gösterdi.

Halk Birliği'nin perspektifi seçimler yoluyla yönetime gelip dünyada ilk defa kurulu düzenin yasal sınırlarını çiğnemeden sosyalist toplumun inşasını gerçekleştirmekti. Bu nedenle Şili deneyiminin adı "sosyalizme barışçıl geçiş" oldu ve tarihte öyle yer aldı.

Allende seçimlerde %36,3 oranında oy alarak ilk sıraya yükseldi; fakat salt çoğunluğu sağlayamadığı için, nihai karar Kongre'ye kaldı. Meclis ve senatonun ortak birleşiminden oluşan Kongre en fazla oy alan ilk iki aday arasından, oy oranına bakmaksızın, birisini başkan seçme yetkisine sahipti. Halk Birliği'nin azınlıkta olduğu Kongre'de Allende'nin başkan seçilme şansı en azından normal yolla yok denecek kadar azdı.

Fakat, galeyana gelmiş, seferber olmuş, yönetimin eşiğine dayanmış Şili işçi sınıfı ve halk kitleleri sokağa dökülerek Kongre üyelerini açıkça tehdit ettiler. Onların şartsız ve doğrudan desteğine sahip Allende, eğer Kongre en fazla oyu alan adayı başkan ilan etmezse bu işi işçi sınıfı ve halk zor yoluyla çözmek zorunda kalacaktır, diye kesin ve açık tavrını ortaya koyunca, gerici-faşist çoğunluklu Kongre tarafından ezici bir çoğunlukla başkan ilan edildi.

Böylece Şili'de yürütme erki sol partilerin eline geçmiş ve Halk Birliği hükümetinin dönemi başlamış oldu.

Halk Birliği'nin Politikası

Hükümetin ekonomik politikası ABD kökenli çok uluslu şirketlerin, yerli tekellerin ve büyük toprak sahiplerinin çıkarlarını zedeledi.

Yılldır her seçimin arifesinde vaadi yapılan ve kısa süre sonra ise hep unutulan toprak reformu, eski yasalar hukuki temel alınarak geniş bir şekilde başlatıldı. 80 hektardan fazla sulanan araziden oluşan mülkiyetler devletleştirildi ve böylece topraksız köylülere toplam 2.400.000 hektar toprak dağıtıldı. O güne kadar zorla bir hiç pahasına çalıştırılmış köylüler en yakın çiftliklere hemen el koydular. Toprak reformu politikası ve hükümetin diğer icraatı ülke düzeyinde, güçlü işçi sendikası CUT, 14.800 yerel seçim komitesi ve hükümet partileri örgütlerince tanıtıldı, desteklendi ve uygulandı.

En düşük ücretlere %66 en yüksek ücretlere %35 oranında zam yapıldı. Böylece 1971 yılı ilk yarısında işçilerin gerçek alım gücü %25 oranında bir yükseliş gösterdi. Pratikte meyvesini veren devrimci potansiyelin ateşi altında yukarıda sözünü ettiğimiz Kongre 11 Haziran 1971 günü oy birliği ile bakır madenlerini, Şili'nin can damarını, devletleştirdi. Kömür, demir nitrat yatakları, telefon ve 70 büyük şirket devletleştirildi. Aynı şekilde rafineri, bakır işletme tesisleri, tekstil sanayi, elektronik iş kolları vb. kamulaştırıldı. Devlet ihracatın %85'ini ve ithalatın %45'ini kendi denetimi altına aldı.

Bu özetli listeye şunu da ekleyelim: İşçi lojmanları ve yaygın okul inşaatları başlatan Allende hükümeti aynı zamanda piyasaya halk için ucuz ve kaliteli ilaç sürerken, 14 yaşına kadar olan tüm çocuk-

lara günde yarım litre bedava süt dağıttı. İşçi sınıfı ve yoksul halk kitlelerinin alım gücünün arttırılması sonucu doğan lüks olmayan tüketim talebi ekonomik hayata kayda değer bir canlılık getirdi. Bunun sonucu, kısa sürede, işsizlik %40 oranında düştü ve enflasyon %35'ten %18'e indi.

İşte bu emperyalizm ve burjuvazi için çok kötü bir başlangıçtı.

4 Nisan 1971 yerel seçimlerinde Halk Birliği %49,75 oranında oyla (Allende 7 ay önce %36,3 almıştı) burjuva demokrasilerinde çok istisna görülen ama sebepleri aşikar olan bir başarı kazandı.

Hükümet mi iktidar mı?

Halk Birliği'nin bu ilerici atılım politikasının adeta mayın tarlasında düzenlenmiş bir maraton olduğu kısa zamanda görüldü. Emperyalizm ve onun yerli işbirlikçileri gidişata anında müdahale edemezlerdi, çünkü karşılarında coşkun devrimci bir toplum ve vaadlerinden taviz vermeyen bir hükümet vardı. Fakat bunlar yeterli miydi?

Sorunun tek bir temel sebebi olmasına rağmen, biz ayrıntılardan başlayarak sonuca varalım.

Yürütme erkini elinde bulunduran Halk Birliği'nin yasama organlarında azınlıkta olduğunu belirtmiştik. Hezimetin sersemliğinden kurtulan faşist-sağcı partiler, kısa sürede yasama organlarındaki yetkilerini kullanarak hükümete engel çıkartmaya başladılar. Reformlar ve genel olarak hükümet politikasının uygulanması için zorunlu yasalar meclislerden çıkmadı. Hükümet hukuki dayanak bulabilmek için arşivleri karıştırarak 1945'den kalma ve iptali unutulmuş bir kararnameye dayanarak dağıtım ağını devlet kontrolüne aldı. Bunun önemini belirtmek için kamyoncuların direnişini hatırlatalım.

Aynı şekilde kundakçı patronların işletmelerine el koyabilmek için Allende hükümeti 1932 tarihli ve iptali ihmal edilmiş bir kararnameden yararlanmak zorunda bırakıldı. Darbe arifesine gelindiği zaman Şili'nin Washington, Moskova ve Paris gibi onlarca başkentte elçisi yoktu. Çünkü senato Allende'nin atamalarını onaylamıyordu. İstediği zaman gensoru ile bakan harcayan yasama erki nihayet darbeden bir kaç hafta önce işi tam kıvamına kavuşturmak için, Allende yönetimini toptan gayrimeşru, illegal ilan etmişti.

İşte anayasal sınırları hiç bir zaman çiğnemek istemeyen Allende yönetiminin, bu tutumuyla düştüğü ve düşürüldüğü konum bu idi.

Halk Birliği hükümeti sivil bürokratik yapıyı da aynen korudu. Ama yürütme organı sıfatıyla atama yetkisini kullanarak, bürokrasinin engellerini göreceli olarak aşabildi.

Şili deneyiminin en ilginç yanlarından birisi de Halk Birliği hükümetinin orduya ve polise ilişkin tavrıdır. Hükümet her zaman, burjuvazinin en önemli kuvveti ve düzenin bel kemiği silahlı kuvvetlerörgütünü sınıflar üstü, bağımsız, tarafsız ve yürütme organına sadık bir güç olarak görmüştür. Programında ve pratikte Halk Birliği hükümeti hiç bir zaman orduya dokunmamış, tersine sürekli ona sonsuz bir güven duymuş ve öyle tanıtmıştı. Orduya yağdırılan iltifat rekoru komünist partisi genel sekreteri Luis Corvalan'a aittir: "Ülkenin ezici çoğunluğu silahlı kuvvetlere şükran borçludur". Pinochet için: "parlak ve uzun bir kariyere sahip bir general".

"Parlak ve uzun kariyerli generallerin" kumandanlık yaptığı "şükrana layık" ordu Pentagon ve CIA'nın Şili için hazırladığı ve önemli ölçüde ITT'in finanse ettiği senaryoda baş rolü oynarken "komünist önder" Corvalan bu tespitleri yapıyordu.

Şili ordusu 11 Eylül sabahı ipten kazıktan boşanırcasına ortaya çıkmadı. O sırasıyla kendisine atfedilen rolü oynadı, tabi nihai hedefe gelene kadar. Bu rolleri enine boyuna anlatmanın olanağı yok. Kamyoncuların ITT ve CIA tarafından finanse edilen direnişini bastırmak için gönderilen subaylar kamyoncularla viski yudumluyorlar, çay demliyorlardı. Paramiliter faşist terör örgütlerine lojistik destek sağlayan, onların eylemlerini kolaylaştıran, yakalandıklarında serbest bırakan Corvalan'ın deyimiyle "Meşru ve anayasal hükümete sadık" Şili ordusuydu. Darbe tatbikatları yaparak aralarındaki yurtsever subayları açığa çıkarıp eleyen yine Corvalan'ın o ünlü "bağımsız ve tarafsız" ordusuydu.

Toplumsal yapıyı değiştirebilmek için hükümet olmak yeterli mi?

Halk Birliği'nin tek dayanağı

Yasama organı ve silahlı kuvvetlerin durumunu kabaca özetledik, yargı gücünün de kılına dokunulmadığını, Allende hükümetinin "kuvvetler ayrımı" ilkesine sadık kaldığını da eklersek tasvir tamamlanmış olur. Değişik bir ifadeyle Allende hükümeti mevcut burjuva örgütlü yapıya dokunmamış, onu aynen kabullenmiş, hiçbir zaman örgütlü bir alternatif yaratma girişiminde bulunmamıştır.

Emperyalizmin ülke ekonomisini sabote etmesi, kamyoncuların grevinin temel tüketim maddelerinin dağıtım ağını felce uğratması, esnafların ve serbest meslek sahiplerinin, doktorundan mimarına kadar, yıpratma grevlerine faal olarak katılmaları sonucu halkın ihtiyaçlarını cevaplamak için yerel komiteler kurulmuştur.

Faşist terörün had safhaya kadar tırmanması karşısında işçiler, köylü-

ler, öğrenciler ve gecekondu halkı meşru savunma komiteleri oluşturmuş, özellikle sanayi işçileri -sanayi kordonları- oluşturarak faşist milislere karşı koymaya çalışmışlardır. Fakat bu komiteler savunma olanaklarından yoksun, sırf insan gücüne dayanan, silahsız örgütlenmelerdi.

Ülke ekonomisinin tamamen felce uğradığı, karaborsanın, vurgunların, kuyrukların alabildiğine yükseldiği resmen bir kıtlık ortamına dönüşen yaşam şartlarında, burjuvuazi bir yandan faşist terörü tırmandırıp darbe provaları yaparken, öteyandan binlerce kadını boş tencerelerle sokağa döküp Allende'ye **"Que se vaya- gitsin"** diye bağırtıyordu. Başta olduğu gibi bu çok zor şartlarda da Allende'yi destekleyen sadece işçi sımfı ve yoksul halk kitleleri olmuştur. Allende'yi desteklemek, faşist saldırıları göğüslemek için 10 milyonluk bir ülkede her defasında 1 milyonu aşkın kitle sokağa dökülerek görkemli gösterilerde bulunmuş **"sütsüz ve şekersiz kalsak bile Halk Birliği'ndeyiz"** diye haykırmıştır.

Halk Birliği'ni hükümete getirmiş, Allende'yi başkan yapmış Şili işçi sınıfı ve halk kitleleri üç yıl boyunca hep uyanık kalmış, düzenli gövde gösterilerinde bulunarak solcu hükümetin ayakta durmasını sağlamıştır. Belli bir aşamadan sonra, 1973 milletvekili ve kısmi senato seçimlerinde hayatın felce uğraması, ekonomik sabotaja eşlik eden faşist terörün etkisiyle işçi sınıfı ve halk kitlelerinin Allende'yi yalnız bırakacakları hesaplanıyordu. CIA'nın milyonlarca dolar harcayarak beklediği bu umut da boşa çıktı, Allende yalnız değildi. O andan itibaren **"nihai çözüm"**ün kararı verildi.

ABD emperyalizmi ve onun yerli işbirlikçilerinin kesinlikle zora başvuracaklarını herkes biliyordu, bilinmeyen tek şey askeri darbenin yaklaşan tarihi idi. 21 Haziran 1973'de 800.000'i aşkın işçi cumhurbaşkanlığı sarayı Moneda'nın önünde toplanarak Allende'ye "İktidar işçilere!", "Halk mahkemeleri kuralım!", "silah istiyoruz!" vb. diye haykırarak, neye mal olursa olsun Halk Birliği hükümetine desteklerini dile getirdiler. Ama bu talep sosyalist partisi genel sekreteri Altamirano dışında tüm liderler tarafından reddedildi. Çünkü burjuvazinin anayasası, kanunları, kararnameleri işçi sınıfı ve halk kitlelerini burjuvaziye karşı silahlandırmayı öngörmüyordu...

Neden Askeri Darbe?

Güney Amerika kıtası, Küba hariç, ABD emperyalizmi için bir "arka bahçe"ydi ve egemenliğinin sarsılmasını istemiyordu. Anti-emperyalist bilincin yaygın olduğu bu bölgede Şili örneğinin izlenmesi ihtimali çok güçlüydü ve ABD için istenmeyen sorunlara ve sonuçlara yolaçabilirdi. İkinci olarak Şili deneyimi Latin Amerika ülkeleriyle sınırlı kalmayabilirdi. Özellikle Fransa ve İtalya gibi revizyonist partilerin güçlü oldukları Avrupa ülkelerine yayılabilir, açılan çığır giderek genişleyebilirdi. Nitekim Kissinger bu tür kaygıları açıkça dile getirmiştir.

Emperyalizm bu nedenlerle Şili deneyimini neye mal olursa olsun boğmak zorundaydı ve yapılan da o oldu.

Güney Amerika kıtasında ve daha genel bir anlamda dünyada ilk defa kurulu burjuva düzenin sınırlarını çiğnemeden yönetime gelen ilerici bir hükümet her türlü ablukaya aldırış etmeden, taviz vermeden programını uyguluyor, üstelik her defasında kitlelerin doğrudan desteğine dayanarak ayakta durabiliyordu. Bu durum, çıkarlarını hiçbir zaman deneme tahtası olarak kullandırmaya fırsat vermeyen emperyalizm ve burjuvazi için boyutlu bir tehlikeydi.

ABD emperyalizmi baştan itibaren gelişmelerin farkında olmasına rağmen doğrudan müdahale edemedi. Vietnam savaşı ve Domuzlar Körfezi [illegible] hatırası halen canlılığını koruyordu. Özellikle ikinci bir Domuzlar Körfezi fiyaskosu yaratmak ABD'nin işine hiç gelmiyordu. Onun için dolaylı yollarla Halk Birliği hükümetinin oluşturduğu düzeni içten sabote edip çürütmek ve düşmesini sağlamak planlandı.

Yukarıda yer yer değindiğimiz sabotaj ve baltalama politikası sonucu "normal" yoldan olumlu bir sonuç alamayan ABD emperyalizmi ortamını itina ile hazırladıktan sonra son "nihai çözüm"e başvurmak zorunda kaldı.

Alınması gereken ders

Şili deneyiminden çıkarılması gereken olumlu, olumsuz bir yığın tecrübe ve ders var. Bunlar arasında belirleyici olanı tali olandan ayırmak gerekiyor. Küçük-burjuva devrimcileri, revizyonistler hep tali tahliller içinde boğulup kalıyorlar, deneyimin iflasının gerçek nedenini hep gözardı edip, unutturmaya çalışıyorlar. Sosyal demokrasi ise bir zamanlar Allende'yi örnek alırken, örneğin F.Mitterand, Regis Debray, artık onu kesinlikle anmaz oldular. Zaten onu anmaya ve sahip çıkmaya ne yüzleri ve hakları ne de cesaretleri var.

Şili deneyiminin kanda boğulması ne ABD'nin silahlı gücü ne de çok uluslu tekelci şirketlerin mali kudretiyle açıklanabilir. Sadece iki örnek vererek sorunu ABD'nin geleneksel nüfuz alanı Güney Amerika kıtasıyla sınırlı tutalım.

ABD emperyalizminin "Karayib Çakalı" olarak değerlendirdiği Fidel Castro önderliğindeki Küba devrimi korkunç bir abluka ile dize gelmeyince Domuzlar Körfezi Çıkarması

diye bilinen doğrudan askeri çıkarma girişiminde bulunuldu. Ama bir avuç insandan oluşan Küba halkı kapitalist dünyanın jandarmasının askerlerini okyanusta balıklara yem etti. Bu bir daha da unutulmadı ve unutulmayacak. Bunun sebebi nedir? Sovyetler Birliği'nin desteği ile açıklanamaz.

İkinci örnek Nikaragua. Yıllardır ABD emperyalizminin ekonomik, askeri, siyasi, diplomatik baskı altında tuttuğu, sürekli limanlarına mayın döşediği Nikaragua halkı kahramanca direniyor. Karşı-devrimci Kontra gerillalarına yağdırılan dolarlar, yapılan yoğun silah yardımları, sağlanan lojistik destekler kar etmiyor. Her defasında Sandinist gerillalar karşı-devrimci Kontraları ve onların akıl hocaları ABD subaylarını geri püskürtüyorlar.

Bunları söylerken gerek Küba gerekse Nikaragua'da devrim sonrası süreçleri, bu süreçlerin niteliğini ve sınırlarını tartışmak istemiyoruz. Bu ayrı bir sorun. Bu iki ülke halkı Şili'ninkinden daha mı yiğit, daha mı cesaretli? Hayır. Allende 11 Eylül 1973 günü Moneda sarayını kuşatan tanklara ve roket yağdıran uçaklara karşı kundağında "Salvador Allende'ye silah arkadaşı Fidel Castro'dan" yazılı bir Klaşinkofla sonuna kadar kahramanca çarpıştı. Radyodan Şili halkına son mesajını şöyle noktaladı: "Yaşasın Şili! Yaşasın Halk! Yaşasın İşçiler"

Küba ve Nikaragua devrimlerini Şili deneyiminden ayıran belirleyici bir ilke farklılığı vardır. Diğer özelliklerin önemi ne olursa olsun talidirler. Bu fark hükümet olmak iktidar olmak kavramları arasındaki uçurumun takendisidir. Şili'de Halk Birliği sadece yönetime gelebilmiştir. Nasıl ki "sosyalizme barışçıl geçiş" perspektifi ile yönetime gelebilme olasılığı tarihsel bir veri olmuşsa, aynı perspektifle iktidar olunamayacağı o denli ispatlanmıştır. Burjuva çerçeveyi kırmadan, kurulu düzenin bel kemiğini oluşturan kurumlar dağıtılmadan, kısacası devlet aygıtı parçalanmadan reformlar aracılığıyla, ne kadar köklü olursa olsun, kurulu düzenin değişmeyeceği, toplumsal bir devrimin yapılamayacağı Şili'de ispatlanmıştır.

Her şeye rağmen tarihe mal olmuş Şili deneyiminin belirleyici tek dersi "sosyalizme barışçıl geçiş" teorisinin kesin iflasıdır.

Bu değerlendirmeleri yaparken söylediklerimizin doğruluğunu ve haklılığını ispatlamak için Lenin'in "barışçıl geçiş" konusunda yazdıklarından alıntılar yapmadık. Daha doğrusu sorun o kadar açık ki teorik olarak destek gerektirmiyor. Bu nedenle Lenin'in "barışçıl geçiş" konusundaki düşüncelerini araştırıp inceleme ve onların ışığında Şili hakkında bizim söylediklerimizi değerlendirme görevini okuyucularımıza bırakıyoruz. Şili deneyimi konusunda Türkiye'de etraflıca bir çalışma yapılıp yayınlandığını sanmıyoruz. Dürüst bir burjuva demokratı ve bilim adamı olan Armando Uriben'in "Şili'de Amerikan Darbesi" adlı kitabı yetersiz de olsa, bizim de sık sık şahit olduğumuz, askeri darbelerin nasıl hazırlandığı konusunda kaba taslak bir fikir verebilir düşüncesiyle okurlarımıza salık veriyoruz.

Ayrıca ve son olarak bizim bu yazımızda değinmediğimiz bir konu var. Neden Türkiye'deki gibi Şili'de de demokrasiye geçiş senaryoları düzenlenmiyor, görev devir takvimleri ilan edilmiyor. Pinochet 24 Ağustos 1988 günü olağanüstü hal yasasını kaldırdı, yani 15 yıllık aradan sonra. Fakat Türkiye'de daha farklı oluyor. Neden? Okuyucularımıza bu soruyu da biz soralım.

SBKP Konferansı...

(Baştarafı s.31'de)

atayacaktır, vb. Başka deyişle Batı ülkelerinde birçok devlet başkanının yetki ve görevini az çok kendinde toplayacaktır.

Konferansın kararlaştırdığı başkanlık sistemi çözümü, demokrasiyi derinleştirmediği gibi, konferansta da üzerine basa basa durulan kişiye tapmayı da engellemiyor, tersine yeşertiyor. Çünkü Gorbaçov bütün yetkileri kendinde topluyor. Gorbaçov hedefine giden yolda daha sağlam yürümek için, parti içinde darbe tehlikesini önlemek için buna gereksinim duyuyor. Siyasal reformlar "iktidarın gaspedilip, kötüye kullanılma olasılığını dıştalamalıdır" diye konuşurken ne demek istediği açıktır. Açık ki bütün bu işleyiş bir kişinin iktidarını, mutlak otoritesini arttırmaya çalışıyor.

Yeni devlet organları kurma girişimlerinin amacı da budur. Konferansta kuruluşu kararlaştırılan Halk Temsilcileri Kongresi seçimlerine bütün halk katılmayacaktır. 2250 temsilcisinden bir bölümü, 750 kişi Gorbaçov'un güvendikleri olacaktır; parti aygıtlarınca, kitle örgütlerince vb. seçilecektir. Az sayıda, 400-500 milletvekilinden oluşacak Yüksek Sovyet'e Halk Temsilcileri Kongresi'nce seçilecekler yine Gorbaçov'un isteyip önerdikleri olacaktır. Uygulamada Yüksek Sovyet ve ona bağlı iki Meclis Batıdaki parlamentolar gibi sürekli çalışacak, Temsilciler Kongresi ise yılda bir kez toplanacaktır.

Stalin'e ve onun döneminde Sovyet halkınca kurulmuş sosyalist sisteme karşı azgın saldırılar 19.Parti Konferansı'nda da sürdü. Konferans sözümona kişiye tapmanın ve Stalinci baskıların kurbanları dediklerine adanan, demek ki Sovyetler Birliği'nde bütün sosyalizm düşmanlarına, karşı-devrimcilere ve hainlere adanan bir anıtın Moskova'da dikilmesini karara

(Devamı s.39'da)

Burjuva demokrasisi ve proletarya diktatörlüğü üzerine tezler ve rapor(*)

(4 MART)

V. İ.Lenin

1. Proletarya devrimci hareketinin bütün ülkelerdeki yükselmesi, burjuvazinin ve onun işçi örgütleri içindeki ajanlarının, sömürücülerin egemenliğini savunmak için siyasal ve ideolojik kanıtlar bulma ereğiyle, çırpınınalı çabalarına yolaçtı. Bu kanıtlar arasında, diktatörlüğün kınanması ve demokrasinin savunumu özellikle ileri sürülmüş bulunuyorlar. Kapitalist basında ve sarı Enternasyonalin Şubat 1919'da Bern'deki konferansında her perde üzerinden ele alınmış böylesine bir kanıtın yalancı ve ikiyüzlü niteliği, sosyalizmin temel ilkelerine ihanet etmeyi kabul etmeyen herkes için açıktır.

2. İlkin, bu kanıt, hangi sınıfın sözkonusu olduğunu bilme sorusunu sormaksızın, "genel olarak demokrasi" ve "genel olarak diktatörlük" kavramlarına dayanır. Sorunu bu biçimde, sınıfların dışında ya da sınıfların üstünde, sözümona tüm halk açısından koymak, sosyalizmin özsel öğretisini, yani burjuvazi saflarına geçmiş bulunan sosyalistlerin, sözde kabul ettikleri, ama gerçekte unuttukları sınıflar savaşımı teorisini düpedüz umursamamak demektir. Çünkü tüm uygar kapitalist ülkelerde, "genel olarak demokrasi" değil, burjuva demokrasisi vardır; ve "genel olarak diktatörlük" değil, ama ezilen sınıfın, yani proletaryanın, baskıcılar ve sömürücüler, yani burjuvazi üzerinde egemenlikleri için savaşımında, sömürücüler tarafından gösterilen direnci kırma ereğiyle diktatörlüğü sözkonusudur.

3. Tarih, bir diktatörlük, yani siyasal iktidarı fethetme ve, hiç bir cinayet karşısında gerilemeyen ve sömürülenlerin her zaman gösterdikleri en zorlu, en öfkeli direnci zorla kırma döneminden geçmeksizin, hiç bir ezilen sınıfın hiç bir zaman iktidara geçmediğini ve geçemeyeceğini öğretir. Egemenliği şimdi "genel olarak diktatörlük"e karşı çıkan ve "genel olarak demokrasi"yi göklere çıkaran sosyalistler tarafından savunulan burjuvazi, gelişmiş ülkelerde iktidarı, bir dizi ayaklanma, iç savaş, kralların, beylerin, kölecilerin ve onların egemenliklerini yeniden kurma girişimlerinin zorlu bastırması pahasına kazandı. Kitap, broşür, kongre kararlarında, propaganda konuşmalarında, bütün ülkelerin sosyalistleri, bu burjuva devrimlerin, bu burjuvazi diktatörlüğünün sınıf niteliğini halka binlerce ve milyonlarca kez açıklamışlardır. bu nedenle, "genel olarak demokrasi" üzerine konuşma perdesi altında burjuva demokrasisinin güncel savunusu, "genel olarak diktatörlük"e karşı çıkma bahanesi altında bugün proletarya diktatörlüğüne karşı duyulan çığlık ve bağırıp çağırmalar, bütün bunlar, sosyalizme, bile bile ihanet etme, burjuvazinin saflarına geçme, proletaryanın kendi öz devrimini, proleter devrimi yapma hakkını yadsıma, burjuva reformizmini, tam da bütün dünyada başarısızlığa uğradığı anda ve savaşın devrimci bir durum yaratmış bulunduğu bir sırada savunma anlamına gelir.

4. Burjuva uygarlığının, burjuva demokrasisinin, burjuva parlamentarizminin sınıf niteliğini açıklayarak, tüm sosyalistler, Marx ve Engels tarafından en bilimsel biçimde formüle edilmiş bulunan fikri, yani en demokratik burjuva cumhuriyetinin bile, burjuvaziye işçi sınıfını bastırmasını sağlayan, bir avuç kapitaliste emekçi yığınları ezmeyi sağlayan bir aygıttan başka bir şey olmadığı fikrini dışa vurmuşlardır. Şimdi diktatörlüğe karşı ve demokrasi için bağırıp çağıranlar arasında, işçiler karşısında sosyalizmin bu ilk doğrusunu kabul ettiğine yemin billah etmeyecek bir devrimci, bir Marksist yoktur; ve şu anda, devrimci proletaryanın kaynaşma içinde olduğu ve bu baskı makinesini yıkmak ve proletarya diktatörlüğünü fethetmek için ilk adımı attığı şu anda, bu sosyalizm dönekleri olup bitenleri sanki burjuvazi emekçilere "arı demokrasi"yi bağışlıyormuş, sanki burjuvazi direnmeden vazgeçiyor ve emekçiler çoğunluğuna boyun eğmeye hazır bulunuyormuş, sanki demokratik bir cumhuriyette sermayenin emeği ezmesini sağlayan hiçbir devlet makinesi yokmuş ve olmamış gibi gösteriyorlar.

5. İşçi yığınlarının ona karşı içten ve sıcak bir sevgi beslediklerini bildikleri için, kendini sosyalist göstermek isteyen herkes tarafından sözlerle göklere çıkarılan Paris Komü-

(*) 2-6 Mart 1919'da toplanan Komünist Enternasyonal I.Kongresi'ne sunulmuştur.

nü, burjuva parlamentarizmi ve burjuva demokrasisinin, ortaçağa oranla son derece ileri, ama proleter devrim çağında tepen tırnağa zorunlu olarak yeniden düzeltilmeleri gereken bu kurumların, tarihsel olarak saymaca (conventionnel) niteliği ile sınırlı değerini çok çarpıcı bir biçimde göstermiştir. Komünün tarihsel anlam ve önemini herkesten daha iyi değerlendirmiş ve tahlilinde, ezilen sınıflara, varlıklı sınıfların, halkı, parlamentoda "temsil edecek ve bastıracak" (ver- und zertreten) vekillerini bir kaç yılda bir kez seçme hakkının verildiği burjuva demokrasisi ve burjuva parlamentarizminin sömürücü niteliğini göstermiş bulunan, Marks'ın ta kendisidir. Sosyalizm dönekleri, "genel olarak demokrasi" üzerindeki eski burjuva yavelerini dillerine dolayarak, Paris Komünü deneyi ile onun somut derslerini, tam da bütün dünyayı kucaklayan sovyetik hareket, herkesin gözleri önünde Komünün başladığı işi sürdürdüğü şu sırada, unutuyorlar. Komün hiçbir zaman parlamenter bir kuruluş olmadı.

6. Sonra, Komünün önemini oluşturan şey, burjuva devletin bürokratik, adli, askeri, polissel aygıtını tepeden tırnağa parçalamaya, yıkmaya ve onun yerine işçi yığınlarının, yasama ve yürütme güçlerinin ayrılığını tanımayan özerkli bir örgütünü geçirmeye girişmiş bulunmasıdır. Güncel bütün burjuva demokratik cumhuriyetler, sosyalizm döneklerinin gerçeği tefe koyarak proleter olarak nitelendirdikleri Alman cumhuriyeti dahil, bu devlet aygıtını korurlar. Bundan ötürü, "genel olarak demokrasi"den yana çığlıkların, burjuvazinin ve onun sömürücü ayrıcalıklarının savunmasından başka bir şey olmadıkları, bir kez daha göze çarpar.

7. "Toplanma özgürlüğü", "arı demokrasi"nin istemlerinin birörneği olarak görülebilir. Sınıfından kopmamış bulunan her bilinçli işçi, sömürücüler alaşağı edilmelerine karşı bir direnç gösterdikleri ve ayrıcalıklarını savundukları dönem boyunca ve böyle bir durum içinde, bunlara toplanma özgürlüğü vaadetmenin saçma bir şey olacağını hemen anlayacaktır. Burjuvazi devrimci olduğu sıralarda, yabancı askerleri çağıran ve restorasyon girişimlerini tezgahlamak için "toplanan" kralcı ve soylulara, ne 1649 İngiltere'sinde "toplanma özgürlüğü" tanıyordu, ne de 1793 Fransa'sında. Eğer uzun zamandan beri gericileşmiş bulunan güncel burjuvazi, kapitalistlerin mülksüzleştirilmelerine karşı gösterecekleri direnç ne olursa olsun, proletaryadan, sömürücüler için "toplanma özgürlüğü"nü önceden sağlama bağlamasını isterse, işçiler, burjuvazinin ikiyüzlülüğü ile alay etmekten başka bir şey yapmayacaklardır.

Öte yandan, işçiler, "toplanma özgürlüğü"nün, hatta en demokratik burjuva demokrasisinde bile, boş bir söz olduğunu çok iyi bilirler; çünkü, kamusal ve özel en güzel salonlarda toplanmak için yeterli boş zamanlara zenginler sahiptir, ve burjuva iktidar aygıtı tarafından sağlanmış bulunan korunmadan onlar yararlanırlar. Kent ve kır proleterleri ile küçük köylüler, yani nüfusun engin çoğunluğu, bunların hiç birine sahip değildir. Bu durum böyle kaldıkça, "eşitlik", yani "arı demokrasi", bir yalandır. Gerçek eşitliği fethetmek için, emekçiler için demokrasiyi sahiden gerçekleştirmek için, işe, özel ve kamusal bütün şatafatlı yapıları sömürücülerin elinden almakla başlamak gerekir, emekçilerin toplantılarının özgürlüğünün, soylular ya da alıklaşmış askerleri ile birlikte kapitalist subaylar tarafından değil, silahlı işçiler tarafından korunması gerekir.

Toplantı özgürlüğünden, eşitlikten, işçilere, emekçilere, yoksullara hakaret etmeksizin, ancak böyle bir değişiklikten sonra sözedilebilir. Ve emekçilerin öncüsünden, sömürücüleri, burjuvaziyi alaşağı eden proletaryadan başka da kimse, bu işi gerçekleştiremez.

8. "Basın özgürlüğü" de, "arı demokrasi"nin başlıca belgelerinden biridir. Bir kez daha, işçiler, en iyi basım evleri ve büyük kağıt stokları kapitalistler tarafından kendi tekellerine alındıkları sürece, demokrasi ve cumhuyetçi rejim ne kadar gelişmişse, kendini bütün dünyada, örneğin, Amerika'da o kadar kaba, edepsiz, utanmaz bir biçimde gösteren, sermayenin basın üzerindeki iktidarı olduğu gibi kaldığı sürece, bu özgürlüğün bir yutturmaca olduğunu bilirler -bütün ülkelerin sosyalistleri bunu milyonlarca kez kabul etmişlerdir. Gerçek eşitliğin, gerçek demokrasinin, emekçiler, işçiler ve köylüler yararına fethi için, ilkin sermayenin yazarlara iş vermesi, yayınevlerini satın alması ve basını bozması engellenmelidir; oysa, bunun için sermaye boyunduğunu sarsmak, sömürücüleri yıkmak, dirençlerini kırmak zorunludur. Kapitalistler, zenginler için semirme özgürlüğüne, işçiler için de açlıktan ölme özgürlüğüne, her zaman "özgürlük adını vermişlerdir. Kapitalistler, zenginler için basını para ile tutma özgürlüğünü, zenginliklerinden kamuoyu denilen şeyi oluşturmak ve değiştirmek için yararlanma özgürlüğünü, basın özgürlüğü olarak nitelerler. "Arı demokrasi" savunucularının, gerçekte zenginlerin, yığınların eğitim araçları üzerindeki en pis, en aşağılık, egemenlik sisteminin savunucuları oldukları, bir kez daha ortaya çıkıyor; onlar halkı aldatıyor ve onu, baştan sona yalan, tumturaklı ve doğru görünüşlü sözler yardımıyla, basını sermaye köleliğinden kurtarma tarihsel görevinden, somut görevinden saptırıyorlar. Gerçek özgürlük ve gerçek eşitlik, komünistlerin kurdukları, başkası zararına zenginleşmenin olanaksız

olacağı, basını, doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak, para iktidarına bağımlı kılma nesnel olanağının bulunmayacağı, emekçileri (ya da, büyüklüğü ne olursa olsun, emekçiler topluluğunu), toplumun elinde olan basımevleri ve kağıdı kullanma hakkından tam bir eşitlik içinde yararlanmaktan hiç bir şeyin engelleyemeyeceği rejimde egemen olacaklardır.

9. 19. ve 20. yüzyıl tarihi, kapitalizm dönemindeki "arı demokrasi"nin gerçekte ne olduğunu bize daha savaştan önce göstermişti. Demokrasi ne kadar gelişmiş, ne kadar "arı" ise, sınıf savaşımının da o kadar zorlu, keskin, açık bir durum alacağını, sermaye boyunduruğu ve burjuva diktatörlüğünün kendilerini tüm "arılık"ları içinde o kadar çok göstereceklerini, Marksistler her zaman söylemişlerdir. Cumhuriyetçi Fransa'da Dreyfus davası, özgür ve demokratik Amerikan cumhuriyetinde kapitalistlerin silahlandırdıkları paralı asker birlikleri tarafından grevcilere uygulanan katliam -bu ve buna benzer binlerce olgu, burjuvazinin boş yere saklamaya çalıştığı gerçeği, yani terör ve burjuva diktatörlüğünün en demokratik cumhuriyetlerde bile fiilen varolduğu ve sömürücülerin sermaye iktidarının sarsıldığını sandıkları her keresinde bunun apaçık ortaya çıktığı gerçeğini göstermektedir.

10. 1914-1918 emperyalist savaşı, burjuva demokrasisinin, isterse en özgür cumhuriyetlerde, burjuva diktatörlüğünden başka bir şey olmadığını, hatta geri kalmış işçilere bile kesin olarak gösterdi. On milyonlarca insan öldürüldü, en özgür cumhuriyetlerde burjuvazinin askeri diktatörlüğü kuruldu, ve bütün bu işler de, milyoner ya da milyarderlerin, Alman ya da İngiliz grubunu zenginleştirmek için oldu.Bu askeri diktatörlük, Antant ülkelerinde, Almanya'nın yıkılmasından sonra bile varlığını sürdürüyor. Emekçilerin gözünü en çok açan, burjuva demokrasisini süsleyen yapma çiçekleri yolan, savaş sırasında ve savaş dolayısıyla yapılan tüm karaborsa ve vurulan tüm kazanç deryasını halka gösteren, savaşın ta kendisidir. Burjuvazi bu savaşı, "özgürlük eşitlik" adına yönetti; silah üstencileri, "özgürlük ve eşitlik" adına anlatılmaz derecede zenginleştiler. Burjuva özgürlüğünün, burjuva eşitliğinin, burjuva demokrasisinin, bundan böyle örtüsü tamamen açılmış bulunan sömürücü niteliğini, Bern sarı Enternasyonalinin hiç bir çabası yığınların gözünden saklayamaz.

11. Avrupa kıtasındaki en gelişmiş kapitalist ülke olan Almanya'da, emperyalist Almanya'nın yıkılışı tarafından getirilmiş bulunan tam cumhuriyetçi özgürlüğün ilk ayları, burjuva demokratik cumhuriyetin gerçek sınıf niteliğinin içyüzünü Alman işçilerine ve tüm dünyaya gösterdi. Karl Liebknecht ile Rosa Luxemburg'un öldürülmesi, yalnızca Komünist Enternasyonalin, gerçekten proleter Enternasyonalin, bu iyinin iyisi liderleri trajik bir biçimde öldükleri için değil, ama Avrupa'nın ileri bir devleti bakımından, -ve abartmaya düşmeden, dünya çapında ileri bir devlet bakımından denilebilir- kendi sınıf niteliğini tamamen gösterdiği için de evrensel bir önem taşıyan tarihsel bir olaydır. Eğer tutuklanmış, yani devlet iktidarının muhafazası altına konmuş kişiler, sosyal yurtsever bir hükümet yönetiminde subaylar ve kapitalistler tarafından, bu katiller ceza görmeksizin öldürülebilmişlerse, bundan, içinde böyle bir şeyin olabildiği demokratik cumhuriyetin, burjuvazi diktatörlüğü olduğu sonucu çıkar. Karl Liebknecht ile Rosa Luxemburg'un öldürülmesi dolayısıyla tiksintisini dışa vuran ve bu gerçeği anlamayan kişiler, alıklık ya da ikiyüzlülüklerini elevermekten başka bir şey yapmıyorlar. Dünyanın en özgür ve en ileri cumhuriyetlerinden birindeki "özgürlük", tutuklanmış proletarya önderlerini ceza görmeksizin öldürme özgürlüğüdür. Demokrasinin gelişmesi, sınıflar savaşımını yatıştırmak şöyle dursun, tersine, savaşın ve savaş sonrası sıkıntılarının tüm sonuç ve etkileri nedeniyle, doruk noktasına erişmiş bulunan bu savaşımı daha da keskinleştirdiği için, kapitalizm varlığını sürdürdükçe başka türlü de olamazdı.

Tüm uygar dünyada, örneğin en özgür burjuva cumhuriyetlerden biri olan İsviçre'de, Bolşevikler şimdi kara listeye alınmış, zulme uğramış, hapse atılmışlardır; Amerika'da Bolşeviklere karşı pogromlar düzenlenmiştir vb.. "Genel olarak demokrasi" ya da "arı demokrasi" açısından gelişmiş, uygar, demokratik, dişine kadar silahlanmış ülkelerin, geri, aç ve yakılıp yıkılmış ve on milyonlarca basılan burjuva gazetelerde, kendisine yabanıl, kıyıcı, vb. ülke olarak davranılan Rusya'dan gelen otuz-kırk kişinin ülkedeki varlığından korkmaları düpedüz gülünçtür. Böylesine göze çarpan bir çelişkiyi doğurabilmiş bulunan toplumsal durumun, gerçekte burjuva diktatörlüğü olduğu açıktır.

12. Bu durumda, proletarya diktatörlüğü, sömürücüleri alaşağı etme, dirençlerini kırma aracı olarak sadece tamamen meşru değil, ama savaşa yolaçmış ve yeni savaşlar hazırlayan burjuva diktatörlüğüne karşı tek savunma olarak, tüm emekçi yığın için tamamiyle zorunludur da.

Sosyalistlerin anlamadıkları, ve teorik miyopluklarını açıklayan, burjuva önyargıların tutsağı kalmaları sonucunu veren, proletarya karşısındaki siyasal dönekliklerini oluşturan esas nokta, kapitalist toplumda, bu toplumun temeli olan sınıf savaşımı azbuçuk ciddi bir biçimde gücünü artırır artırmaz, burjuva diktatörlüğü ile proletarya diktatörlüğü arasında hiç bir orta yol o-

lamamasıdır. Tüm bilmem hangi üçüncü yol düşü, küçük burjuvaların gerici bir sızlanmasıdır. Bütün gelişmiş ülkelerdeki burjuva demokrasisi ve işçi hareketinin yüzyılı aşkın bir gelişmesinin deneyi, özellikle son beş yılın deneyi, bunun böyle olduğunu gösterir. Ekonomi politik bilimi de, her meta ekonomisinde, ancak kapitalizmin ta kendisinin gelişmesi ile gelişen, çoğalan, sağlamlaşan, pekişen sınıf, yani proleterler sınıfı tarafından değiştirilebilecek burjuvazi diktatörlüğünün zorunluluğunu açıklayan Marksizmin içeriği de bunu gösterirler.

13. Sosyalistlerin bir başka siyasal ve teorik yanlışı da, demokrasinin biçimlerinin, ilkçağdaki tohumlarından başlayarak, egemen sınıflar birbirlerinin yerini aldıkça, yüzyıllar boyunca zorunlu olarak değişmiş bulunduklarını anlamamaları olgusuna bağlıdır. İlkçağ Yunan cumhuriyetlerinde, ortaçağ kentlerinde gelişmiş kapitalist ülkelerde, demokrasi çeşitli biçimlere bürünür ve çeşitli derecelerde uygulanmış bulunur. İnsanlık tarihinin bugüne değin gördüğü en büyük devrimin, dünyada ilk kez olarak, iktidarın sömürücüler azınlığından sömürülenler çoğunluğuna geçişinin, eski demokrasinin, parlamenter burjuva demokrasisinin çerçevesi içinde olabileceğini, en derin değişiklikler olmaksızın, demokrasinin yeni uygulama biçimlerini vb. ete kemiğe bürüyen yeni demokrasi biçimleri, yeni kurumlar yaratılmaksızın olabileceğini düşünmek adamakıllı saçma olur.

14. Proletarya diktatörlüğü ile öteki sınıflar diktatörlüğü arasında ortak olan şey, burjuva diktatörlüğünün, her diktatörlük gibi, siyasal egemenliğini yitiren sınıfın direncini zor aracıyla kurma zorunluluğunun sonucu olmasıdır. Proletarya diktatörlüğünü öteki sınıflar diktatörlüğünden, ortaçağdaki toprak sahipleri, tüm uygar kapitalist ülkelerdeki burjuva diktatörlüğünden temelden ayıran şey, toprak sahipleri ve burjuva diktatörlüğünün, nüfusun engin çoğunluğunun, yani emekçilerin direncinin zor aracıyla bastırılması olmasıdır. Tersine, proletarya diktatörlüğü, sömürücülerin, toprak sahipleri ve kapitalistlerin, yani nüfusun çok küçük bir azınlığının direncinin zor aracıyla bastırılmasıdır.

Bundan, proletarya diktatörlüğünün, zorunlu olarak, yalnızca genel olarak demokratik biçim ve kurumların değişmesine değil, ama kapitalizm tarafından ezilen emekçi sınıflar yararına gerçek demokrasinin daha önce görülmemiş bir genişlemesine de yolaçması gerektiği sonucu çıkar.

Gerçekten, şu anda pratik olarak hazırlanmış bulunan proletarya diktatörlüğü biçimi, yani Rusya'daki Sovyetler iktidarı, Almanya'daki *Rate-System*, öbür ülkelerdeki *Shop Stewards Commitees* ve benzeri kurumlar, hepsi de emekçi sınıflar, yani nüfusun engin çoğunluğu yararına, demokratik hak ve özgürlüklerden, şimdiye değin en iyi ve en demokratik burjuva cumhuriyetlerde yaklaşık olarak bile görülmemiş biçimde, gerçek yararlanma olanağının ta kendisi anlamına gelir ve bu olanağı gerçekleştirirler.

Sovyetler iktidarının özlüğünü oluşturan şey, tüm devlet iktidarının, tüm devlet aygıtının tek ve sürekli temelinin, kapitalizm tarafından ezilen sınıfların, yani işçi ve yarı-proleterlerin (başkasının emeğini sömürmeyen ve kendi emek-güçlerinin küçük bir bölümünü de olsa sürekli olarak satan köylüler) yığınsal örgütlenmesi olmasıdır. Hatta en demokratik burjuva cumhuriyetlerde bile, yasa karşısında eşit haklara sahip olmakla birlikte, siyasal yaşama katılma ve demokratikhak ve özgürlüklerden yararlanmadan, binlerce yol ve kurnazlıkla uzak tutulmuş bulunan yığınlar, şimdi devletin demokratik yönetimine, durmadan ve zorunlu olarak, ve üstelik kesin bir biçimde, katılmış bulunmaktadırlar.

15. Burjuva demokrasisinin her yerde ve her zaman vaadettiği, ama hiç bir yerde gerçekleştirmediği ve kapitalizmin egemenliği nedeniyle de gerçekleştiremeyeceği, yurttaşların cinsiyet, din, ırk, milliyet ayrımına bakılmaksızın eşitliğini, sovyetler iktidarı, yani proletarya diktatörlüğü, tamamen ve hemen uygular; çünkü yalnızca, üretim araçlarının özel mülkiyeti ve bu araçların paylaşım, ya da yeniden paylaşım ile ilgilenmeyen işçilerin iktidarı bunu yapabilecek durumdadır.

16. Eski demokrasi, yani burjuva demokrasisi, ve parlamenterizm, her şeyden önce emekçi yığınları yönetim aygıtından uzaklaştıracak biçimde örgütlenmiş idiler. Tersine, sovyetler iktidarı, yani proletarya diktatörlüğü, emekçi yığınları yönetim aygıtına yaklaştıracak biçimde örgütlenmiştir. Sovyetik devlet örgütünde yürütme ile yasamanın birleştirilmesinin, ve bölgesel seçim çevreleri yerine, işyeri, fabrika... gibi işletmeye dayanan seçim birimlerinin geçirilmesinin ereği de işte budur.

17. Ordu yalnızca krallık döneminde bastırıcı bir aygıt değildi: bütün burjuva cumhuriyetlerinde, hatta en demokratiklerinde bile, bastırıcı bir aygıt olarak kaldı. Yalnızca sovyetler iktidarı, kapitalizm tarafından ezilen sınıfların sürekli devlet örgütü olarak, ordunun burjuva buyruğuna bağımlılığını ortadan kaldırabilir ve proletarya ile orduyu gerçekten kaynaştırabilir, sosyalizmin zaferinin zorunlu koşulu olan proletaryanın silahlanmasını ve burjuvazinin silahsızlandırılmasını, gerçekten yalnızca o sağlayabilir.

18. Sovyetik devlet örgütü, kapitalizm tarafından en çok biraraya getirilmiş ve en iyi yetiştirilmiş sınıf olarak proletaryanın yönetici rolüne uyarlanmıştır. Bütün devrimlerin ve bütün ezilen sınıflar hareketlerinin

deneyi, dünya sosyalist hareketinin deneyi, bize, yalnızca proletaryanın, emekçi ve sömürülen nüfusun geri ve dağınık katmanlarını bir araya getirecek ve ardından sürükleyecek durumda olduğunu öğretir.

19. Eski aygıtı, yani kapitalizm döneminde, hatta en demokratik cumhuriyetlerde bile, varlığını sürdürmüş ve kaçınılmaz bir biçimde, sürdürecek olan, ve gerçekte işçiler ve emekçilerden yana demokrasinin kurulması karşısındaki en büyük engeli oluşturan bürokratik ve tüzel (hukuki) burjuva aygıtı bir vuruşta parçalamaya ve kesin olarak yok etmeye yalnızca sovyetik devlet örgütü gerçekten yeteneklidir. Paris Komünü bu yolda ilk adımı, tarihsel ve evrensel bir önem taşıyan ilk adımı atmıştı, sovyetler iktidarı da ikincisini attı.

20. Devlet iktidarının kaldırılması, başta Marx, bütün sosyalistlerin kendilerine saptadıkları amaçtır. Bu amaca ulaşılmadıkça, gerçek demokrasi, yani özgürlük ve eşitlik olanaksızdır. Oysa, salt sovyetik ya da proleter demokrasi pratik olarak bu amaca götürür, çünkü o, emekçi yığınlar örgütlerini, durmadan ve zorunlu olarak, devlet yönetimine katarak, her türlü devletin tam yokoluşunu hazırlamaya hemen başlar.

21. Bern'de toplanan sosyalistlerin bütünsel başarısızlığı, yeni demokrasiyi, yani proleter demokrasiyi hiç mi hiç anlamayışları, özellikle şu olgularda görünür: 10 Şubat 1919 günü, Branting, Bern'de, sarı Enternasyonal konferansını kapatıyordu. 11 Şubat 1919 günü, Berlin'de, konferansa katılanların gazetesi, *Die Freiheit*, "bağımsızlar" partisinin proletaryaya yönelik bir çağrısını yayımlıyordu. Bu belge, *Triger und Schützer der Revolution* -devrimin taşıyıcı ve koruyucuları diye adlandırılan sovyetleri dağıtma iradesi yüzüne vurulan ve kendisine sovyetlerin yasallaştırılması, onlara siyasal haklar, Ulusal Meclis kararlarını askıya alma ve ulusal danışmaya başvurma hakkının verilmesi önerilen Scheidemann hükümetinin burjuva niteliğini kabul ediyordu.

Böyle bir öneri, demokrasiyi, onun burjuva niteliğini anlamaksızın savunan teorisyenlerin tam bir ideolojik iflasını oluşturur. Sovyetler sistemini, yani proleterya diktatörlüğünü, Ulusal Meclis, yani burjuvazi diktatörlüğü ile bağdaştırma gülünç girişimi, aynı zamanda hem sarı sosyalist ve sosyal-demokratların fikir yoksulluğunu, hem onların gerici küçük-burjuva siyasetlerini ve hem de yeni demokrasinin, proleter demokrasinin büyüyen ve karşı konmaz gücüne verdikleri ödlek ödünleri tamamen eleverir.

22. İşçi yığınlarından korktukları için, uygun bir kararı açıkça oylamayı göze alamayan sarı Bern Enternasyonali çoğunluğu, Bolşevizmi suçlayarak, sınıf açısından kurallara uygun davrandı. Rus Menşevik ve sosyalist-devrimcileri ve Almanya'daki Scheidemannlar ile tamamen dayanışık olan işte bu çoğunluktur. Bolşevikler tarafından kovuşturulduklarından yakının Rus Menşevikleri ve sosyalist-devrimcileri, kovuşturmaların proletaryaya karşı burjuvazi saflarında iç savaşa katılmalarından doğdukları gerçeğini gizlemeye kalkışıyorlar. Almanya'da, Scheidemannlar ve partileri de, bundan böyle, tastamam aynı biçimde, iç savaşa işçilere karşı burjuvazi saflarında böyle bir katılmanın kanıtını veriyorlar.

Bundan ötürü, Bern sarı Enternasyonali yandaşları çoğunluğunun, Bolşeviklerin suçlanmasından yana çıkmaları çok doğaldır. Bu hiç de "arı demokrasi"nin savunmasını değil, ama iç savaşta proletaryaya karşı burjuvazi saflarında yer aldıklarını bilen ve sezen kimselerin özsavunmasını dile getiriyor.

İşte bu nedenle, sınıf açısından, sarı Enternasyonal çoğunluğu kararının doğru olduğunu kabul etmekten geri kalınamaz. Proletarya, doğrudan korkmaksızın, doğruya tam karşıdan bakarak, bundan, kendini zorla kabul ettiren tüm siyasal sonuçları çıkarmalıdır..

(...)

4 Mart 1919

[Sol Yayınları'nın *Burjuva Demokrasisi ve Proletarya Diktatörlüğü* isimli derleme kitabından alınmıştır. (s.145-158)]

Kürtlerin cellatları...

(Baştarafı s;40'da)

Ama Kürt halkı Türk devletini de Ecevitleri de tanıyor. Her şeye karşın, Kürt halkı her üç devletin (Türkiye- İran ve Irak) ayrı ayrı yada birleşerek kendisini imha etmeye çalıştığını, bir parça özgürlük uğruna sürdürdüğü mücadelesini boğmaya çalıştığını yaşayarak öğreniyor.

Kürt ulusal özgürlük davası bir kez ateş almıştır. Söndürülemez. Ve tarih egemenlerin arzu ettiği yönde seyretmeyecektir. Kürt halkı da er ya da geç bu üç devletin kendisine reva gördüğü mezalimin hesabını soracaktır.

Proletarya diktatörlüğü...

(Baştarafı s. 15'de)

öylesine unutmuştur ki, sadece sosyalizm ile kapitalizm arasındaki değil, emperyalistlerin kendi aralarındaki çelişkilerin bile uzlaşmaz nitelikte olduğunu, barış içinde yaşamanın, ya da savaşmanın istek ve iradeyle değil, maddi koşullara, nesnel koşullara bağlı olduğunu anımsamıyorlar. (...)

Dipnotlar

1- Lenin, "Sovyet Hükümetinin Acil Görevleri", Ekim Yayınları, s.19
2- "Tarihi Dersler", Eylem Yayınları, s.73
3- age., s.125
4- age., s.93
5- age., s.82-83

Olimpiyat oyunları:
NEDEN GÜNEY KORE?

C.Kaynak

Bugüne dek Güney Kore uluslararası düzeyde anti-komünizmin bir kalesi olarak bilinmekle beraber, özellikle son yıllarda, ekonomik bir "mucize" olarak anıldı. Bu ekonomik ve ideolojik sıfatlara 1987 yılında bir üçüncüsü de eklendi: Sosyal patlama! 17 Eylülde Seul'de başlayacak olimpiyat oyunları vesilesiyle Güney Kore'ye uluslararası aktüalitede önemli bir yer ayrılıyor. Bu eğilim oyunları tehlikeye düşüreceğinden endişe edilen 1987 yazındaki sosyal patlamadan beri gelişti.

Olimpiyat oyunları bizim yazımızın konusu değil. Bu spora karşı bir ilgisizliğin işaret olarak görülmemelidir. Asıl neden, olimpiyat oyunlarının Güney Kore'de yapılmasını öngören kararın ruhudur. Zira bu karar sportif bir özellik taşımaktan daha ziyade tamamen siyasi bir niyetin göstergesidir. Bu niyet, tıpkı 1964'te Japonya'ya uygulanan yöntem misali, Güney Kore'yi olimpiyat oyunları basamak edilerek, uluslararası düzeyde terfi ettirip yeni bir yörüngeye oturtmayı amaçlıyor.

Neden?

Böyle bir operasyonun gerekliliğinin nedenini ve önemini saptamak için Güney Kore'nin uluslararası düzeydeki yerini ve rolünü hesaba katmak gerekiyor. Güney Kore 1953'den beri ABD emperyalizminin bölgede en güvenilir ve en sağlam müttefiklerinden biridir. Tepeden tırnağa kadar anti-komünizm ideolojisiyle donatılmış, bir Pinochet cuntasını hiç de aratmayan siyasi düzen, ABD'nin 1953'de dayattığı tarihi misyonu büyük bir sadakatla korudu, yaşattı ve uyguladı.

Bu siyasi özelliğin yanısıra, Güney Kore, ekonomik alanda eriştiği düzeyle geri kalmış ülkelere model olarak sunulan bir "mucize"dir." Mucize"nin içeriği madalyonun öbür yüzü olmakla birlikte Güney Kore'nin olağanüstü, ama açıklanması zorunlu, bir sıçrama yaptığı somut bir veridir.

Güney Kore sahip olduğu bu avantaj ve kozlara rağmen uluslararası düzeyde, hiçbir zaman, hakettiği ekonomik ve siyasi ağırlığı elde edememiştir. Uluslararası platformlarda Güney Kore'nin şu veya bu konudaki tavrı ve önerileri ya dinlenmemiş ya da itibar edilip ciddiye alınmamıştır. Kuzey Kore, Güney'in varlığını bile tanımıyor. Sovyetler Birliği, Çin, Doğu Avrupa ülkeleri ve bu devletlere yakın diğer bir çok devlet Güney Kore ile diplomatik ilişki kurmamışlar, onu tanımamışlardır. Kısacası Güney Kore reşit bir muhatap, egemen bir ulus, bağımsız bir devlet konumuna gelememiş, her zaman "yarım porsiyon" muamelesi görmüştür.

Güney Kore'nin bu konumu İkinci Dünya Savaşından sonra Kore'de yaşanan gelişmelere bağlıdır. Bu gelişmelerin bir aşamasını oluşturan Kore savaşı sonucu ABD emperyalizmi ve onun yandaşları, çok hassas özellikleri olan tarihi bir ortamda, bir oldu bitti sonucu ülkeyi bölerek, güneyinde bir üs rolü gören Güney Kore devletini yarattılar. Bu yapay temel üzerine iradi dayatmanın sonucu oluşan Güney Kore, doğal ve kaçınılmaz olarak bir çok ülke tarafından egemen ve bağımsız bir ülke muamelesi görmedi.

Güney Kore'nin günümüzde eriştiği düzey ona bir kimlik kazandırmayı gerektiriyordu. Bu kimlik ancak, Güney Kore'nin uluslararası düzeyde başlı başına varlığı olan bir siyasi ve ekonomik güç olarak muhatap alınmasıyla oluşum sürecine girebilirdi. Kuzey Kore'yi gölgelemek niyetini de içeren bu operasyon sonucu Güney Kore önem kazandığı ölçüde, zamanla, Kore halkının tek ve meşru temsilciliğini de elde etmesiyle, daha doğrusu öyle dayatılmasıyla kimlik sorunu tamamlanmış olacak. Emperyalizmin hesabı bu. Bu sonuca varabilmek, yani Güney Kore'ye eksiksiz bir kimlik kazandırabilmek için, onu dünya kamuoyuna tanıtmak, varılması düşünülen sonucu kaçınılmaz ve doğal (hatta sanki oluşum sürecini tamamlamış) bir olgu olarak dayatmak gerekiyor. Bunu yapabilmek amacın önemine ve boyutlarına uygun medyatik (iletişimsel) araçlar gerektirir.

Bu araçlardan biri, insanların çoğu kez siyasetten arınmış olarak gördüğü, bu nedenle siyasi değer yargılarını kolaylıkla aşabilen sportif bir gösteridir. Dolayısıyla olimpiyat oyunları bu ihtiyacı en iyi karşılayabilecek bir araçtır. Zira 15 gün boyunca dünyanın tüm iletişim araçlarının geceli gündüzlü seferber olacakları olimpiyat oyunlarına rekor düzeyde bir katılım var. 32 yıldan beri ilk defa ABD, Sovyetler Birliği ve Çin'in bir arada olimpiyat oyunlarında yer alması '88 olimpiyatlarına ayrı bir renk katıyor ve ilgiyi artırıyor.

Bu nedenlerden ötürü olimpiyat oyunlarının Güney Kore'de düzenlenmiş olması bir tesadüf veya sportif nitelikli bir karar olmaktan öte, tamamen siyasi bir operasyondur kanısındayız.

Rejimi kurtarma operasyonu

Seul'un olimpiyat oyunlarını düzenleme adaylığı kabul edildikten sonra büyük bir hızla hazırlık çalışmaları başladı. Ama 1987 yazında sokağa dökülen "ordu bozanlar" "Kim İl Sun'un ajanları" az daha işi berbat edeceklerdi. Öylesine "vatan haini" olarak davrandılar ki, oyunların iptali veya Los Angeles'e transferi dahi düşünüldü. Güney Kore felaketten kıl payı sıyrılabildi.

Güney Kore halkı 1950'lerden bu yana ekmek ve et yerine anti-komünizmle besleniyordu. Her şeyin altında, (neredeyse doğal felaketlerin bile), Kim İl Sun'un eli, komünizmin "hayaleti" yatıyordu. Bu ideolojik zehirlenmenin boyutları hakkında bir fikir verebilmek için iki örnek:

Sosyal demokrasiye yakın Hristiyan demokrat politikacı Kim Dae Jung yıllar boyunca bir keskin komünist gibi baskı altında tutuldu, mahkum edildi, gizli servisler tarafından Japonya'dan kaçırılarak tekrar getirildi, ölüme mahkum edildi ve nihayet ABD'nin ricasıyla New York'a sürgüne gönderildi. Gerisini siz tahmin edin.

İkinci örnek: Sosyalizm ve işçi hareketi üzerine "uzmanlaşmış" tanıdığımız bir Güney Koreli siyaset "bilimci", Marksizm hakkında bir fikir edinebilmek için Marksist eserlerden çıkarılmış ve anlaşılır kılınsın diye özetlenmiş bir kaç "alıntı" ile yetinebiliyor.

Böyle bir ideoloji ile silahlanmış Güney Kore rejimi toplumu Konfuçiyanizm ilkelerine de uyan hiyerarşik bir disiplinli bir kalıba dökerek yıllardır ülkeyi amansız bir terörle yönetti. Sınırsız terör yardımıyla seferber edilen, herşeyini işverene borçlu "ideal" işçiler, karmaşık sömürü metodlarının birer kobayı olarak kullanıldılar. Bazı sektörlerde evlenmenin ve çocuk yapmanın dahi yasaklandığı, çok çeşitli yol ve yöntemlerle maksimum üretkenliğin sağlandığı Güney Kore ekonomisi, korkunç bir rekabet gücü kazandı. 1961'de kişi başına düşen milli gelir 80 dolarken, dışarıdan sağlanan 70 milyar dolar yabancı sermaye (50 milyar dolar faiz ödenmiştir) desteği ile başlatılan ihracata yönelik sanayileşme politikası sonucu, ülkenin kişi başına düşen milli geliri 1981'de 1700 dolara, 1987'de 2826 dolara fırladı.

Astronomik rakamlarla ifade edilen sermaye birikimi beraberinde üretici güçleri de geliştirdi. Ulusal gelirin yegane yaratıcısı işçi sınıfı silahların gölgesinde zorla çalıştırılırken, olağan sosyal haklar bir yana, biriken zenginlikten karnını doyuracak kadarını bile alamıyordu. Bu arada yapay olarak dayatılmış, askeri darbelerle tazelenen siyasi kadronun dışında, nispeten ondan kopuk olarak gelişen burjuvazi, ekonomik iktidarı elinde tutmasına rağmen siyasi arenada özlediği rolü oynayamıyordu. Birçok yönü ile Markos'u andıran Chun, piramidin tepesinde otururken, tabandaki sosyal ayrışım ve başkalaşma, kısacası toplumsal gelişme Franko İspanyasını hatırlatmaya başladı.

Anti-komünizm ve Kim İl Sun teranelerinin artık dizginlemeye yetmediği değişik toplumsal kesimlerden gelen talepler, anlaşılır sebeplerden ötürü 1980'li yıllarda öğrenciler tarafından dile getirildi. 1980'de Kwanju'da 200 öğrencinin katledilmesiyle doruk noktasına varan ilkel ve kaba siyasetin o güne kadar geçerli olmuş aracı terör, toplumsal muhalefeti artık bastırmaya yetmemeye başladı. 1987'de öğrenci hareketiyle yeniden alevlenen, orta sınıfların, küçük-burjuvazinin hemen , işçi sınıfının da ardından sahneye inerek desteklediği toplumsal muhalefet rejimi çatırdatmaya başladı.

Taleplerin içeriği göstericilerin kullandığı sloganlarla rahatça anlaşılır: "Kuzey Kore ile birleşelim!" Demek o güne kadar Kim İl Sun'un şahsında ilaç olarak kullanılan komünizm "hayaleti" tamamen tesirini kaybetmiştir. Ülkede yapılan sondajlar Güney Korelilerin %87,9 oranında birleşmekten yana olduklarını gösteriyor. "Demokrasi istiyoruz!" Demokrasi kavramının siyasi ve ekonomik içeriğinin talebedilmesi "ideal işçi" efsanesinin yıkıldığını, Konfuçiyanizmin ilkel ilkelerinin modern toplumsal ilişkilere uymadığını ve kitleler tarafından reddedildiğini kanıtlıyor.

"ABD dışarı" Güney Kore'de halen 42.000 Amerikan askerinin bulunduğunu belirtirsek, bu sloganın ne anlama geldiği kendiliğinden anlaşılır.

"Büyük" basının yer vermek zorunda kaldığı fakat bilinçlice küçümsediği ve çarpıttığı 1987 olayları Güney Kore'de anlamlı ve boyutlu tehlike çanları çaldırttı. Emperyalizmin tecrübeli ve uyanık akıl hocaları erken davrandılar. Patlamayı denetimden çıkmadan kontrolleri altına alabilmek ve rejimin kitle muhalefeti sonucu aniden yıkılmasını engellemek için, taviz verdiler ve post yenilediler.

Hemen seçimler düzenlendi, o güne kadar keskin komünist olarak bilinen Kim Dae Jung geri getirilip muhalefetin tepesine oturtuldu. Demokrasi vaadleri aldı yürüdü. Kitleler nispeten yatıştırıldı. Muhalefet adaylarının "Modern Kore tarihin en namussuz seçimleri" olarak değerlendirdikleri oylama sonucu rejimin adayı ancak %37 oranındaki bir destekle başkan seçilirken, muhalefetin iki adayı oyların %57'sini aldılar. Roh Tae Woo'nun şahsında rejime duyulan nefret, hileli ("namussuz") olmasına rağmen seçim sonuçlarıyla bile görüldü.

Bekle gör politikası

Yeni başkanın izlediği politika gö-

(Devamı s.36'da)

Proletarya diktatörlüğü altında sınıf mücadelesi

Devrimci sanatçı ve militan sosyalist savaşçı YILMAZ GÜNEY'i ölümünün 4.yılında saygıyla anıyoruz, ve bu vesileyle 1980 sonrası kaleme aldığı "Proletarya Diktatörlüğü Altında Sınıf Mücadelesi" başlıklı makalesini okuyucuya sunuyoruz.

Kapitalist toplumdan sınıfsız komünist topluma geçiş, zikzaklarla, geçici yenilgilerle dolu uzun bir tarihi dönemi kapsar. Proletaryanın hegomonyası altında, sınıfsız topluma geçişin çeşitli aşamaları, doğaldır ki, içinden çıktığı kapitalist toplumun ekonomik, siyasi, kültürel, toplumsal, hukuksal, ideolojik vb. etkilerini giderek azalarak da olsa, bağrında taşıyacaktır. Bu dönem içinde, burjuvazinin çeşitli tipleriyle, burjuva dünya görüşünün çeşitli görünümleriyle proletarya arasındaki mücadele ulusal ve uluslararası planda durmaksızın sürecektir. Siyasi iktidarın proletaryanın eline geçmesi ile sınıf mücadelesi durmaz, yeni bir biçimde, proletarya diktatörlüğü altında, daha da şiddetlenerek sürer. Proletarya, sınıfsız topluma sürekli başarılar kazanarak, düz bir hat izleyerek varamaz. Yeni bir toplum biçimi, yeni, şimdiye dek karşılaşılmamış çeşitli nitelikteki sorunlarla doludur. Lenin, proletarya diktatörlüğünün karşılaşacağı zorluklara değinirken, çeşitli olasılıklar üzerinde durmuş ve proletaryayı muhtemel bir geriye dönüş tehlikesine karşı uyarmıştır.

Proletarya, karşılaştığı yeni sorunları çözerken, kaçınılmaz yanlışlıklara da, yenilgilere de düşecektir. Zaman zaman geriye de çekilecektir. Hatta, örneklerini gördüğümüz gibi, iktidardan da düşecektir. Ama o, ML'ye bağlı kaldığı sürece, ML'nin ilkelerini yeni koşullara yaratıcı biçimde uyguladığı sürece, yenemeyeceği hiçbir zorluk, aşamayacağı hiçbir engel olamaz. Yenilgisi geçici, zaferi mutlaktır.

1917 Ekim devrimiyle açılan proleter sosyalist yolda ilerleyen Sovyet proletaryası, Stalin'in ölümünden sonra devrimi sürdüremedi, tökezledi, Parti'nin Kruşçev revizyonist kliği tarafından gaspına yolaçan yozlaşma, bazılarının dediği gibi, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra özellikle de Stalin'in ölümünden sonra ortaya çıkan bir olay değildir. Bize göre Sovyet modern revizyonizminin kökleri ve ekonomik toplumsal dayanakları derinlerde aranmalıdır. Kruşçev reviyonist kliğinin iktidarı bir sonuçtur. SBKP(B) tarihi incelendiği zaman görülecektir ki, bir yönüyle parti tarihi, revizyonizmle M-L arasında süren mücadelenin tarihidir. Bu mücadele, iki çizgi arasındaki, burjuvaziyle proletarya, kapitalizmle sosyalizm arasındaki mücadeledir.

Devrim için yola çıkan her ülke proletaryası, Yugoslav deneyiyle başlayan, fakat asıl yıkıcı etkilerini Sovyetlerde gösteren ve Arnavutluk dışında, bütün Balkan ve Doğu Avrupa Halk Demokrasilerini saran, giderek Vietnam, Kore, Küba ve Çin'i de kapsamına alan modern revizyonist yozlaşmayı, ekonomik, toplumsal, ideolojik, siyasi, felsefi yönleriyle incelemelidirler; bu yenilgilerden, proletaryanın yeniden zaferi için gerekli dersleri çıkartmalıdırlar. Ülkemizde ve dünyanın birçok yerinde, "devrim" adına yola çıkan siyasi hareketlerin çoğu, daha ilk adımlarında revizyonist bataklığa saplanmışlardır. Bir çoğu revizyonizmin kucağında doğmuştur ve revizyonizm tarafından emzirilmiştir, eğitilmiştir. Yenilginin ve yozlaşmanın deneyimlerini gereği gibi, çok yönlü incelemeyen, proleter devrim için zorunlu yasaları, yeni koşullara uygun biçimde kavrayamayan devrim hareketleri, sağa ve "sol"a yalpalamaktan, eklektizme düşmekten kendini kurtaramaz ve giderek yozlaşır, yenilir ve devrimin önüne bir engel olarak dikilir.

Proleter hareketin yenilgisinin iki ana biçimi vardır:

Birincisi, proleter hareket, emperyalizmin ve gerici ortaklarının maddi gücü karşısında, siyasi çizgisi genel hatlarıyla doğru olduğu halde, maddi güç olarak yetersiz kalır; siyasi düzeyi, örgütsel yapısı, kitle ilişkileri, mücadele deneyimleri yetersizdir; yenilir... ve hatta ezilir. Böyle bir durumda, M-L'e radikal bir biçimde sarılan, hatalarının üzerine cesaretle giden, hatalarından dersler çıkartan ve siyasi çizgisinin genel hatlarıyla doğruluğunu, hayatın bütün ilişkilerinde de, özel durumlarda da, doğru hale getiren proleter hareket, eksiklerini, yetmezliklerini kavrayabilir ve bir süreç içerisinde giderebilir; yenilgiyi zafere çevirebilir.

İkincisi, başangıçta proleter olan bir hareket, emperyalizme ve gerici ortaklarına karşı mücadelede, kendi içinde başkalaşıma uğrar, M-L bir hareket iken, revizyonist bir hareket haline dönüşür. Sorun, bu dönüşümünün temel nedenlerini ve sonuçlarını doğru kavramak ve dersler çıkartmaktır. Revizyonist yozlaşma, siyasi iktidarı ele geçirme sürecinde olabileceği gibi, proleterya

diktatörlüğünü sürdürürken de ortaya çıkabilir. İkinci Enternasyonal partilerinin çoğu, iktidarı ele geçirmeye fırsat bulamadan yozlaşan, yozlaştıkları için de iktidarı ele geçiremeyen partilere örnek verilebilir. İkinci tip yozlaşmanın ilk örneği Yugoslav partisidir. O'nu takip eden SBKP(B)'dir. Bu tip yozlaşmaların son örneği Çin Komünist Partisi'dir.

Köleci toplum kendi bağrında feodal toplumun ön koşullarını yarattı; yine aynı biçimde, feodal toplum da, kapitalist toplumun ön koşullarını kendi bağrında oluşturdu. Kapitalist toplum da üretimi alabildiğine toplumsallaştırarak, üretim düzeyini dev boyutlara ulaştırarak, üretim güçlerini geliştirerek, güçlü bir proletarya yaratarak, sosyalizmin ön koşullarını hazırladı. Diyalektik gelişme yasası sonucu, sosyalist toplum tarih sahnesine çıktı.

Sosyalist toplumda sınıf mücadelesi ve bürokratik yozlaşma

Proletarya diktatörlüğü, komünist toplumun birinci aşaması olan sosyalist toplumda, amaç olarak, tüm toplum üyelerinin tam refahını ve her yönlü özgür gelişimini sağlamak için, toplumun, proletarya partisi önderliğinde, toplum tarafından, her alanda sosyalist örgütlenmesi görevini önüne koyar. Toplumu var eden bireylerin her alanda sosyalist siyasi eğitimi, proletarya diktatörlüğünün, sınıfsız topluma ulaşabilmek için, ekonomik toplumsal, siyasal, ideolojik, kültürel, bilimsel, teknik vb. her alanda önüne koyduğu görevlerin üstesinden gelebilmesinin temel koşuludur. Siyasi çalışma, bütün çalışmaların can damarıdır. Sosyalist çok yönlü eğitimi gereği gibi göremeyen, görse de gereği gibi özümleyemeyen emekçi kitleler, emeğin nihai kurtuluşu için gerekli maddi ve kültürel zenginlikleri yaratamazlar; kendilerini M-L'nin parlak sözleri ardına gizleyen hainleri açığa çıkartamazlar; sömürü düzeninin kalıntılarına karşı gerektiği gibi çok yönlü savaşamazlar. Sınıf mücadelesinin ekonomik, siyasi ve ideolojik alanları arasındaki bağı gereği gibi kavrayamazlar. Sosyalizmin çok yönlü kuruluş ve derinleşme görevlerini, sosyalizmin üretici güçlerinin gelişimini başarıyla gerçekleştiremezler. Ne yazık ki, Sovyetler Birliği'nde, sosyalizmin çok yönlü kuruluşu, kitlelerin çok yönlü sosyalist eğitimi, ideolojik-siyasi-kültürel ve felsefi eğitimi, M-L'nin ilkelerine bağlı kalınarak derinlemesine ve en yaygın biçimde gerçekleştirilemediği için, kitlelerin devlet ve parti bürokrasisini denetleme görevleri layıkıyle yerine getirilemediği için, emekçi kitlelerin devlet yönetimine layıkıyle katılımı sağlanamadığı için, sosyalist toplumda, kapitalizmin yeniden kuruluşunun maddi ön koşulları filizlendi... parti ve devlet bürokrasisi, sanayi ve tarım işletmeleri yöneticileri, aydınlar ve sanatçılar arasından ayrıcalıklı bir tabaka doğdu.

Sovyetler Birliği'nde, kapitalizme geriye dönüş, sosyalizmin yadsınması sonucu değildir; yani, modern revizyonistlerin, "sosyalizmin bir üst aşaması, komünist topluma geçişin ön aşaması" biçiminde yutturmaya çalıştıkları yeni tipteki kapitalizm, sosyalist üretim güçlerinin gelişmesi sonucu varılan bir üst aşama değildir; tersine, sosyalist kuruluş görevlerinin, ekonomik, toplumsal, siyasal, ideolojik, kültürel vb. alanlarda, komünist topluma geçişin ML yasalarına uygun olarak yerine getirilememesi, proletaryanın, yeni doğan bir sınıf olan bürokrat burjuvaziye yenilmesinin sonucudur.

Lenin 1918'de demişti ki:

"Ülkemizdeki burjuvazi yenilgiye uğratılmıştır; ama henüz kökü kazınmamış, henüz yok edilmemiş, hatta tam olarak altedilmemiştir. Burjuvaziye karşı yeni ve daha yüksek bir mücadele biçiminin; kapitalistlerin daha da fazla mülksüzleştirilmesi gibi çok basit bir görevden, burjuvazinin varolmasının ya da yeniden doğmasının mümkün olamayacağı şartların yaratılması gibi çok daha karmaşık ve çetin bir göreve geçişin gündemde olmasının nedeni de budur. Bu görevin çok daha önemli olduğu açıktır ve bu görev tamamlanmadığı sürece sosyalizm diye bir şey yoktur." (1)

Lenin açıkça belirtiyor:

"...burjuvazinin varolmasının ya da yeniden doğmasının mümkün olamayacağı şartların yaratılması görev(leri) tamamlanma(dan) sosyalizm diye bir şey yoktur."

Geriye dönüş sorununda esas olarak kavranacak nokta budur: burjuvazinin yeniden doğmasının mümkün olamayacağı şartların yaratılması...

Lenin, proletarya diktatörlüğünün temellerini doğru-dürüst atmaya fırsat ve olanak bulamadan öldü. Lenin'in ölümüne yolaçan küçükburjuva suikastçılığı, proletarya ile burjuvazi arasındaki uzlaşmaz sınıf karşıtlığının özel bir biçimi olan, proletarya ile küçük-burjuva uzlaşmaz sınıf karşıtlığının bir ifadesi ve sonucu, küçük-burjuvazinin proletarya diktatörlüğüne saldırısının bir ifadesi ve sonucu olarak değerlendirilmelidir. Troçki, Zinoviev ve Buharin'in karşı-devrimci girişimleri ile Lenin suikastçıları arasında özde bağlılık vardır. Stalin'in ölümünden kısa bir süre sonra, parti ve devlet iktidarını gaspeden revizyonist bürokrat burjuvazi, özleri bakımından Lenin suikastçılarının ve Zinoviev-Buharin karşı-devrimcilerinin bir devamıdır. İktidarlarının daha ilk adımında, hedef olarak seçtikleri Stalin, Lenin'in öğrettiklerine ve ilkelerine içtenlikle bağlı kalarak, (bütün hatalarına karşın) proletarya diktatörlüğü altında Lenin'in eserine devam ettirmeye çalıştı, bunun için saldırılara uğradı.

Lenin'e yapılan suikast ile Stalin'e yapılan revizyonist saldırılar, öz bakımından aynı namlulardan çıkmadır.

Burjuvazi proletaryaya karşı, her zaman iki ağızlı kılıçla saldırmıştır; onu hem dıştan, hem de içten vurmaya çalışmıştır. Lenin, revizyonizmi, işçi sınıfı hareketi içinde boyveren burjuva ideolojisi olarak tanımlar ve revizyonistleri de burjuva ajanları olarak niteler. Oysa günümüzde revizyonizmin konumunda köklü değişiklikler olmuştur; eski revizyonizm silahlarını yeni koşullarda geliştiren modern revizyonizm, artık iktidar sahibi bir sınıfın, tekelci bürokrat burjuvazinin ideolojisi haline gelmiştir. Bu durumda, modern revizyonistleri, genel anlamda burjuva ajanları olarak tanımlamak gerçeği ifade etmez. İktidarda bulundukları ülkelerde, modern revizyonistler burjuvazinin ajanları değil, dünyaya egemen olmak isteyen yeni tekelci burjuvazinin bizzat kendisidir. Sömürge, yarısömürge ve gelişmiş kapitalist ülkelerde ise, modern revizyonistler, Sovyet sosyal-emperyalizminin işbirlikçileridirler. Onları eski tip revizyonistlerden ayırmak gerekir.

Devrim düşmanlarını iyi tanımak zorundadır. Hangi kılıkta olurlarsa olsunlar, devrim, onları sergilemek ve gerçek yüzleriyle emekçi kitlelere göstermek zorundadır.

"Proletarya devrimi ve proletarya diktatörlüğü teorileri M-L'nin özüdür. Devrimi istemek ya da devrime karşı çıkmak, proletarya diktatörlüğünü savunmak ya da proletarya diktatörlüğünü reddetmek, her zaman M-L ile her türden revizyonizm arasındaki mücadelenin odak noktası" olmuştur. "Revizyonist Kruşçev kliği SBKP'nin 22.Kongresinde revizyonizmini bütünüyle sistemleştirdi. Karşı-devrimci "barış içinde birlikte yaşama", "barış içinde birlikte yarışma", "iktidarı barışçı yoldan ele geçirme" teorilerini biçimlendirdi. Sovyet Rusya'da artık proletarya diktatörlüğüne gerek kalmadığını ilan etti ve "bütün halkın devleti", "bütün halkın partisi" gibi (2) teorileri ileri sürdü. Bu teoriler, burjuvaziyle proletarya arasındaki, sosyalizm ile kapitalizm arasındaki çelişmelerin uzlaşmaz karakterlerinin reddini ifade ediyordu. Aynı zamanda, M-L sınıf mücadelesi, devlet ve devrim teorilerinin, savaş ve sosyalizm teorilerin de reddi demekti. M-L'nin alfabesini bilen herkes, SBKP'nin M-L yolundan ayrıldığını açıkça görebilirdi. 1963'de Çin'li komünistler şöyle diyordu:

"... onlarca yıldır sosyalizmi inşa yolunda ilerleyen Sovyetler Birliği'nde, kapitalizmin yeniden ihyası tehlikesi vardır. Bu, Çin dahil bütün sosyalist ülkelere, ÇKP dahil bütün işçi ve komünist partilerine tehlike işareti olmalıdır." (3) Bu uyarıdan ondört yıl sonra, Çin'de revizyonizmin açıkça iktidara gelişi ve kapitalizmin yeniden kuruluşu, Çin'li komünistlerin Sovyet deneyinden gerekli dersleri çıkartmadıklarını gösteriyor.

Proletarya diktatörlüğünün reddi ve onun yerine "bütün halkın devleti"nin geçirilmesi, kitleleri aldatmaktan başka bir anlam taşımaz; sınıflı bir toplumda, hele hele Sovyetler Birliği'ndeki gibi, "parti ve devlet örgütlerinin, işletmelerin, kolhozların yönetici kadroları arasındaki yoz unsurlardan ve burjuva aydınlardan"(4) meydana gelen ayrıcalıklı tabakanın, bürokrat tekelci burjuvazinin egemen sınıf haline geldiği bir toplumda, devletin sınıf karakterini gözardı etmeye çalışmak, devlete sınıflar üstü bir görünüm sağlamaya çalışmak, açıkça burjuva demagojisidir... Aynı zamanda bu durum, kitlelerin ne denli M-L siyasi eğitimden yoksun olduğunun da ne denli edilgen hale getirildiğinin de göstergesidir. Devlet, varolduğu ve varolacağı sürece, her zaman bir sınıfın devleti olmuştur ve olmaya devam edecektir; devlet, bir sınıfın diğer sınıf ve tabakalar üzerindeki baskı aracıdır. Sınıflar varoldukça da varlığını korur.

Marks, Engels ve Lenin, proletarya diktatörlüğünün sınıfsız topluma dek, biçimi değişse de, özü bakımından geçiş döneminin tek devlet biçimi olduğunu önemle vurgulamışlardır. Hem M-L adına sığınmak hem de onun temel teorilerini revize etmek her zaman proletaryanın sınıf düşmanlarının başvurdukları yöntemdir. Proletarya diktatörlüğünün reddi, proletaryanın sınıf mücadelesinin reddi demektir; proletarya diktatörlüğünün reddi, proletaryayı sınıf düşmanları karşısında silahsız bırakmak demektir.

"Proletarya diktatörlüğü, sosyalizmin pekiştirilmesinin ve geliştirilmesinin tek teminatıdır. Proletarya diktatörlüğü, iki yol arasındaki mücadelede proletaryanın burjuvaziyi yenmesini, sosyalizmi zafere ulaştırmasını sağlar.

Proletaryanın kurtuluşu, tüm insanlığın kurtuluşuna bağlıdır. Proletaryanın diktatörlüğünün tarihi görevi iki yönlüdür. İç yön ve uluslararası yön. Birinci yönü ile ele alındığında, proletarya diktatörlüğünün temel tarihi görevi şudur. Bütün sömürücü sınıfları mezara gömmek, sosyalist ekonomiyi en üst düzeyde geliştirmek, kitlelerdeki komünist bilinci yükseltmek, halkın mülkiyetiyle-kollektif mülkiyet arasındaki, işçilerle köylüler arasındaki, kentle köy arasındaki, kol işi ile kafa işi arasındaki farklılıkları tasfiye etmek, sınıfların yeniden oluşmasını ve kapitalizme geri dönüşü sağlayacak bütün olanakları ortadan kaldırmak.

Böylece, komünizmin tam anlamıyla, "herkesten yeteneğine göre, herkese ihtiyacına göre" ilkesine uygun olarak gerçekleşmesini sağ-layacak koşullar yaratılır. Ulus-

(Devamı s.16'da)

SBKP 19. Konferansı ve siyasal sistemde reformları

Shaban Muratı

Bu yazı Arnavutluk Emek Partisi Merkez Komite Yayın Organı Zeri i Popullit gazetesinin 9 Temmuz 1988 tarihli sayısından alınmıştır.

* * *

Bu günlerde Moskova'da 19.Olağanüstü Parti Konferansı toplandı ve perestroykayı geliştirecek, Gorbaçov'un deyişiyle perestroykayı "geri dönülmez" yapacak tartışmalar yapıp kararlar aldı. Konferansın onayladığı altı karar, siyasal sistemde reformları, glastnostu, yasalarda reformu, milliyetler arası ilişkiler hakkında önlemleri içeriyor. Ele alınan sorunların, alınan kararların sayısı yüksektir, ama en önemlileri, bu konferansın eksenini oluşturanlar siyasal reformlarla, siyasal sistemin değiştirilmesiyle ilgilidir. Önlemler paketi, partinin ve sovyetlerin yerini, rolünü, aralarındaki bağları, ilişkileri ele alıp değiştiriyor.

Sovyetler Birliği'ndeki siyasal sistem gerçekte daha Kruşçev revizyonistleri iktidara geldiğinde özünü, niteliğini değiştirmiş, sosyalist iken kapitalist olmuştu. Yine de eski görünüşünü koruyor, bu da yeni burjuvazinin emekçi kitleleri aldatmasına uygun düşüyordu. Konferansta, kararlarında benimsenen Gorbaçov'un reformları biçimsel de olsa eski sosyalist düzenden kalmış siyasal yapılanmayı kesinlikle yıkıyor. Bu reform, parlamenter geleneği olan, gelişmiş kapitalist ülkelerin burjuva sistemine benzer siyasal sisteme geçiş için perestroykanın stratejisine, istemlerine yanıt verebilecek yeni bir sistem kurmayı açıkça ve resmen hedeflemektedir. Dünyada gerici siyasal güç ve akımlar 19. Konferansı, reformlarını, kararlarını coşkuyla karşılıyorsa nedenleri burada aranmalıdır. Amerika'nın Sesi radyosu konferansta onaylanan reformları "Ekim Devriminden bu yana Sovyet sisteminde köklü değişiklik" diye selamladı. Yugoslav Tanyug ajansı ise "Lenin'in zamanından beri en büyük siyasal değişiklikler", Roma papası "Katolik kilisenin sosyal öğretisiyle bağdaşan gelişmeler" dedi.

Sovyet partisinin olağanüstü konferansı, tartışma havası ve dile getirilen görüşlerde çoğulculuk açısından pek beğenildi. Gorbaçov kapanış konuşmasında, buna, "60 yıl boyunca hiç görülmemiş Leninist ruhun canlanması" ve başlattığı glastnostun bir sonucu, dedi. Perestroykanın hızı, uygulanışı konusunda tartışmacıların değişik görüşlerinin, iyi bilinen Leninist tartışma, demokrasi ile ortak bir yanı yoktur, olamaz da. Çok tartışma oldu mu, konuşmalarda karşıt fikirler çok muydu, değil miydi, Leninist hava bununla ölçülmez; tersine, hangi görüşler dile getirildi, hangi reformlar istendi ve kime yarıyor sorularının yanıtıyla ölçülür. Gorbaçov konferansın yüzeysel yanlarını kullanmaya çalışıyorsa da siyasal sistem konusundan ve bütün öteki konularda konferansın tartışıp kararlaştırdığı her şey Lenin'e, Leninist anlayışa ve ilkelere uymadığı gibi tam karşıt kutbundadır.

Konferansın başlıca kararlarından biri, partinin rolünü yalnızca siyasal, ideolojik alanla sınırlamaktadır; öyle ki parti iktidarı yönetmesin, ekonomik sorunlarla uğraşmasın vb. salt yol gösteren, eğitim veren bir etken, Batıdaki bir çok parti gibi laftan başka bir şey yapmayan bir örgüt olup çıksın. Bu da, Gorbaçov'unesin aldığı Yugoslav Komünistler Birliği'nin rolüne, görevlerine çokça benziyor.

Ancak bu konuda büyük çelişki var; konferansta tartışanlardan birkaçı da bunu belirtmeden edemediler. Bir yandan parti iktidarı, ekonomiyi vb. yönetmesin istenirken, öte yandan parti komiteleri birinci sekreterlerinin aynı zamanda Sovyetlerin başkanı olmaları, dolayısıyla iktidar organlarının başına geçmeleri karara bağlandı. Bu önlem, Sovyetlerin bütün ülke yaşamında rolünü, saygınlığını yükseltmek gerekçesine bağlandı. Gerçekte ise anlamı, parti iktidarı yönetip denetleyecek değil de, parti iktidarın emrine girecek, onun bir aracı olacak demektir. Parti-iktidar ilişkilerini altüst ederlerken Lenin'den yapılan alıntılar baştan aşağı saptırmadır. Lenin'in ilkesel tezi bilinir; komünist partinin paylaşılmaz önderliği olmaksızın gerçek proleter iktidar yoktur, olamaz.

Bu reform anlaşılan Gorbaçov'un siyasal konumunu, kişisel iktidarını pekiştirmeye gereklidir, çünkü partinin genel sekreteri sıfatıyla aynı zamanda Sovyetler Birliği Yüksek Sovyeti'nin de başkanı olacaktır. Yüksek Sovyet Prezidyum başkanından değişik olarak, başkanın yetkileri geniş olacaktır; yasa taslaklarında, en önemli sosyo-ekonomik programların hazırlanmasında bütünüyle denetim uygulayacak, dış siyaset sorunlarında, savunma ve güvenlik alanlarında kararlar alacak savunma kuruluna başkanlık edecek, başbakanı

(Devamı s.20'de)

Stalin´i nasıl eleştiriyorlar?

Modern revizyonistlerin yıllardır sürdürdükleri ve son yıllarda daha da yoğunlaştırdıkları anti-Stalinci kampanya doruğuna ulaşmaktadır. Yapılan saldırılara bakılarak denilebilir ki, Stalin, gelmiş geçmiş liderlerden en fazla saldırıya uğrayıp eleştirilenlerden biridir. Ve elbette sınıflar ve sınıflar arasındaki savaş varoldukça, bir sınıfın (liderleri ile beraber) diğer bir sınıfın saldırısına uğraması gayet doğaldır. Fakat bu saldırılardaki yöntem saldırıların biçim ve seviyesi belli bir öneme sahiptir. Stalin´e kin ve nefretle yaklaşanların son dönemlerde daha da yoğun bir biçimde sergiledikleri saldırıların düzeyi, biçim ve anlamı, görülmemiş düzeyde seviyesizleştiklerinin çok çarpıcı örneklerini veriyor.

Biz şimdi kalemi bu saldırılara yanıt vermek için elimize almadık. Sadece kısaca, saldırılardaki ilginç yönteme ve saldırıların seviyesizliğine dikkat çekmek istiyoruz.

Son dönemlerde, Stalin ile ilgili bir şeylerin yazılmadığı, en azından isminin anılmadığı yazıların, haber ve yorumların çıkmadığı gün sayısı çok azdır. Stalin´i, onun dönemindeki çalışmaları eleştiren, sorgulayan ve akıllarısıra mahkum eden yazılar... Stalin düşmanlığında yarışan bu insanların yazıları ile yarattığı hava, okuyucuları polisiye roman okudukları havasına sürüklüyor. Sorunu bilmeyenler olmadık sahneler canlandırıyorlar kafalarında, o sürüklendikleri ruh halleriyle.

Modern revizyonistler Stalin´e saldırı kampanyasını Kruşçev ile başlattılar. Cesedi başta olmak üzere kendisine ait olan her şeyi ortadan kaldırmak istediler. Kapitalizmi Sovyetler´de yeniden vücuda getirme yolunda attıkları her adımda Lenin´in arkasına gizlenerek, Stalin´e karşı cepheyi genişleterek, ilerlediler. Sovyetler Birliği tarihinde otuz yıl gibi uzun bir süre partinin ve sosyalizmin kurulmasının başında bulunmuş bu büyük komünist önderin, Sovyet tarih müzelerinde adını duymak dahi, hemen hemen olanaksızdır.

Özellikle son dönemlerde Stalin´e karşı yürütülen kampanya, kampanyaların en ciddiyetsizi, hafifliğin, seviyesizliğin ve tutarlı bir mantıktan dahi yoksun olmanın, bütün bunlardan uzak olmanın abidesidir.

Anti-Stalin kampanya Sovyetler´de kapitalizmi bütün yanları ile kurma çabasının diğer yüzüdür. Bu kampanyada yeni burjuvazi ideolojik bir mücadeleden çok, Stalin´e karşı başından beri tutturulan "gaddarlık", "zalimlik" ve "kabalık" türünden terimlerle savaşıyor. Onun döneminde mahkum edilen herkesin itibarlarını iade ederek sözüm ona Stalin´in barbarlığının yol açtığı hasarları düzeltmeye çalışıyor. Mahkum edilenler ne yapmışlardır, neden mahkum edilmişlerdir, yargılamalarda neler söylemişler, yapılan haksızlık nedir türünden sorulara yanıt verme (ve hatta anma) sözkonusu değildir.

Stalin dönemi ile ilgili son dönemlerde yoğun filimler, kitaplar, tiyatrolar vs. vs. yazıldı veya piyasaya çıkarıldı. Hepsi de A´dan Z´ye Stalin´i küçültmeye, onun ne denli canavar biri olduğunu göstermeye ve sözde mahkum etmeye yönelik.

Stalin düşmanı modern revizyonist burjuva sürüsünden birisi de Dimitri Volkogonov isimli bir profösördür. Bu felsefe doktoru ve profösör, Stalin´i "ahlaksız ve deli" olarak niteyecek kadar ileri gitti. Kitabı ile ilgili WMR Dergisinin yaptığı röportajda(*) söyledikleri, modern revizyonist sürünün Stalin´e karşı yürüttüğü savaşımın çok tipik bir örneğini teşkil ediyor.

Sözünü ettiğimiz bu bayı, "Stalin: Zafer ve Trajedi" adlı kitabını yazmaya, "istekli bir okuyucu" olarak nitelediği babasının öldürülmesi durumu da neden olmuş. Birbiri ile çelişen, tutarlı bir mantıktan uzak ve ne olursa olsun Stalin´i karalamayı büyük ödev sayan bir ruhla hazırladığı anlaşılan kitabında, söyleşiden anlaşıldığı kadarı ile Lenin´in vasiyetinden faydalanmaya çalışılmış. Lenin´in vasiyeti denilen mektupta yer alanlar başından beri Stalin´i karalamada, onun ne denli kaba biri olduğunu ispatlama da kullanılagelindi. Biz şimdi bunun üzerinde durmayacağız; ancak, bu mektupta Lenin´in söylediklerini Stalin´i karalamada kullanmak için ne denli kendilerini zorladıklarına dikkat çekmek istiyoruz. Bu bay da açıkça itiraf etmektedir ki, Lenin´in vasiyeti denilen Kongre´ye mektubunda "Stalin hakkında hiçbir politik suçlama yoktur". Ama profesör ekliyor: "Lenin Stalin´in kabalığı ve gaddarlığına ilişkin ciddi ve derin kaygılarını dile getirir" diyor. Okuyucu, bu bayın bir derinlikle bin derinliği vurgulamaya kendisini ne denli zorladığını kolayca görebilir. Profesör, bütün diğerleri gibi, psikoanalizlerle Stalin´i mahkum etmeye uğraşıyor. Suçlamalarını ve sözümona eleştirilerini bu ahlaki ve psikolojik analizlere dayandırma, modern revizyonistlerin Stalin´e saldırılarında kullandıkları temel yöntemdir. İşi ahlaki ve psikolojik yönden yürütmeye çalışan profesör, aslında tersi doğru olan şu sözleri de ekliyor: "... Son tahlilde bir yöneticinin ahlaki nitelikleri onun politikasının özü üzerinde olumlu ya

da olumsuz **belirleyici** (a.b.ç.) etkilerde bulunacaktır". Ahlak ve ahlaki niteliklerle kişinin dünya görüşünü birbirinden koparan bir mantık sahibi olan profesör, hangi ahlaktan bahsediyor? Siyasal fikirlerle ahlak arasında ilişki nedir? Sorular çoğaltılabilir ve biz bu konuda profesörün cevaplarını öğrenmek isterdik. Her halukarda, profesörün, insanların yaşam koşullarından kaynaklanan ve bu koşullara denk düşen, koşullar değiştiğinde içeriği de değişen bir ahlak anlayışından değil de, koşullardan bağımsız, bütün dönem ve koşullarda geçerli, hep aynı içeriğini muhafaza eden "ideal bir ahlak" sahibi olduğu açık. Ama Marksist-Leninistler buna ve bu ahlak anlayışıyla komünistlerin eleştirilmesine yalnızca gülümserler. Yani sonuçta bizim profesör, Stalin'i fikirlerinden tamamen uzakta, "ahlaki" nedenlerden hareketle "mahkum" etmeye çalışmaktadır.

Stalin'in, N.Kurupskaya'ya karşı nezaketsiz ve kaba davrandığını belirterek, bunu, tamamen bir burjuva "ince ahlaklılığıyla" onun kabalığına ciddi bir örnek olarak sunuyor. N.Kurupskaya'nın Lenin'in karısı olmasını vurgulu bir tarzda belirterek, bu nedenden ötürü ona daha fazla nezaket ve saygı gösterilmesi gerektiği anlayışıyla şöyle diyor: "Lenin'in ölümünden sonraki kongrelerden birinde, Nadejda Kurupskaya'nın konuşmasının toptan saçma olduğunu söyledi. Bir kadından, bir yoldaştan (ve baya göre aslında en önemlisi de) Lenin'in karısından sözederken en basit bir nezaket dahi göstermemişti. Sadece bu bile, Stalin'in insanların onurunu, başkalarının görüşlerini küçümsediğini gösteriyor... Kabalık ve acımasızlık Stalin'in karakteristik özelliğidir."

Savunulan fikirler nelerdir, hangi fikirler ve onurlar küçümsenip çiğnenmiştir gibi sorulara en ufak bir yanıt vermeksizin tamamen soyut ve boş bir burjuva nezaketçisi kesilip, bunu uygulamayan Stalin'e kin kusuyor.

Troçki'ye karşı mücadelede Stalin'in katkısını "yadsımayan" profesör, Troçki'yi tutmuyor. Stalin'in (bilmeden de olabilir diyor) Troçki'nin fikirlerini aldığını ve uyguladığını da söylüyor. (Endüstrileşme, kollektifleştirme, şiddet vs. konusunda)

Stalin'in diğer muhaliflerine üstün gelmesinin tek nedeni olarak onun "amaca olağanüstü bağlılık ve çelik bir irade" sahibi olmasını belirtiyor. Ama ekliyor: "Fikirlerinden dolayı yoldaşlarını yok etme ve insan onurunu çiğneme pahasına". Profesör, "fikirlerinden dolayı" derken, seçim meydanlarında nutuk çeken bir burjuva demokrat adaya ne kadar benziyor. Ne fikir, hangi fikirler, hangi onurlar sözkonusu? Bunlar önemli değil ona göre. O her türlü fikrin ve karakteri belli olmayan karaktersiz onurların savunucusu kesiliyor Stalin'e karşı.

Stalin'in politik portresini yazdığını iddia eden birinin, ahlaki ve psikolojik analizlerle iş gören profesörün, şu "ciddi" sözlerine bakın: "Troçki, iç savaştan sonra mücadele alanına ölüm cezasının getirilmesini istedi ve köylülere karşı aşağılayıcı bir tutum aldı. Stalin tüm bunları biliyordu ve **zannedersem, içinden, böylesi görüşlerden hoşlanıyordu** (abç)". Bu denli "ciddi ve nesnel" eleştiriler karşısında insan ne diyeceğini şaşırıyor. Bu derin eleştirmene yanıtı okuyucu düşünsün.

Bizim profesör Stalin düşmanlığında ilerleyip, burjuva demokrasisinin birer aslan gözlü cengaveri olmaya çırpınanlar içerisinde en önemlilerinden biri gibi gözüküyor. Stalin'in "Sosyalist kuruculukta demokrasiyi gözardı ettiğini" söyleyerek şunu ekliyor: "Stalin proletarya diktatörlüğünü sadece tek bir öğeden ibaret görüyordu ki, bu baskı ve şiddetti". Bunun böyle olup olmadığını bu ciddiyetsiz bayla tartışmak şu an gereksiz. Gorbaçov'un şefliğinde "şiddeti içermeyen bir demokrasi" kurma taraftarı olan profesör, aslında şiddetin değil, proletaryanın düşmanlarına uygulandığı biçimiyle şiddetin karşısında olduğu için, hemen hepsi "kabalık" olarak ifade edilen Stalin eleştirilerinin paralelinde sözler ederek (hakkını verelim) bir tutarlı mantık gösteriyor, ama şiddetin sadece proleter olanına karşı olduğunu da güne seriyor.

İlginç olan bir nokta da profesörün Stalin'in bu yöntemlerinin "sosyalist bir devlet yarattığı"nı ileri sürmesidir. Anlayana aşkolsun! Korkunç İvan'ı geride bırakacak denli zalimlik ve canavarlıkla suçlanan Stalin'in, bu yöntemleri ile sosyalist bir devlet kurması!?

Çok daha ilginç bir nokta da (Stalin'e saldıranların tipik bir örneği olarak dikkatleri çekmek istiyoruz), profesörün "deli ve ahlaksız" dahi dediği Stalin'e karşı konumu ile ilgili söyledikleridir. Cumhuriyet Gazetesi'nin 23 Haziran 1988 tarihli sayısında yer aldığı kadarıyla, profesörümüz Stalin'e bütün bu söylediklerine rağmen, "kendisinin ne Stalinist ne de anti-Stalinist olduğunu" öne sürüyormuş. Bu denli saldırdığı bir insanın karşısında olması gerektiğini bilmeyen bir profesöre sahip olmak ne büyük şans! Herhalde profesör eleştirilerinde, söyleşide ortaya koyduğu kadarıyla, "sınıflar üstü", "saf ideal" mantıklarla hareket ettiği genel demokrasi ve onur savunucusu olduğu gibi, Stalin'e karşı da ortada (!) olmak istemiş! Nesine lazım karşı veya taraftar olmak! Bir gün her şey değişirse, koşullarla çatışmaya düşebilir vs.

21.7.1988
K.Ağrı

(*) *"Dünyaya Bakış"*, Sayı:3, Temmuz 1988

Legal basın ve legalizm çıkmazı

Sermaye diktatörlüğünün devrimci-demokrat basına yönelik saldırıları herkes tarafından bilinmektedir. Geriye dönüp bakıldığında Türkiye toplumunun tarihi bir anlamda devrimci-demokrat basını susturma çabalarıyla süslenmiştir.

Bu işin bizce bilinen yanıdır. Bizim açımızdan önemli olan ve ders çıkarılması gereken, madalyonun diğer bir yüzü daha vardır; legalizm.

Legalizm genel anlamıyla sol politik kültürün kronikleşmiş bir hastalığıdır. Revizyonizm ve reformizm tüm diğer alanlarda olduğu gibi, yayın alanında da legalizmi körükleyip illegaliteden bilinçli olarak kaçarken; popülizm de günün getirdiği bir yığın zorluklar karşısında kendini legalizmin kucağına atmıştır. Bunu da legal olanaklardan yararlanma adına yapmaktadır. Geçmişten bugüne uzanan bir eğilimdir bu. 70 yıllık geçmişe rağmen, bugünün devrimci kuşağının üzerinde yükselebileceği ciddi bir illegal politik-örgütsel tecrübe yazık ki yoktur.

Popülizmi legalizmin kucağına atan değişik etmenler vardır. Faşist cuntanın yarattığı durum, bir yığın örgüt üzerinde deyim yerindeyse şok etkisi yaptı. Örgüt önderliğinin tasfiye edilmesi, politik faaliyetin felce uğratılması ve bunun uzun bir süre etkisini sürdürmesi, popülist örgütleri bugün legal basını temel almaya iten etmenlerden biridir. Küçük-burjuva aceleciliği ve faydacılığının etkisiyle, örgütü yeniden toparlama ve taraftar çevresi ile yeniden ilişki kurma (tabi en kısa dönemde) çabası ve illegal yayının getirdiği zorlukların bilinciyle legal dergi en iyi çözüm olarak görülmüştür. Yeraltı yayını aracılığıyla, çevre ile yeniden ilişki kurmak gerçekten zordur. En azından illegal faaliyeti göğüsleyebilecek nitelikli kadroların varolmasını gerektirmektedir. Bu ise zor bir iştir. Bu zorluk karşısında popülizmin soluksuzluğu en açık biçimde kendini ortaya koymaktadır. Diğer bir yönüyle böyle bir faaliyet taraftarların da psikolojik durumuna uymaktadır. Bilindiği gibi devrimci-demokrat grupların bir yığın taraftarı vardır. Bunların büyük bir bölümü illegal faaliyete kuşkuyla yaklaşmakta ya da açıkça sırt çevirmektedir. Açık ki bunlar legal faaliyete ve legal yayma daha yatkın konumdadırlar. İşte kısa dönemde bu taraftarları toparlamak için -legal dergi çevresinde- rekabetçi bir biçimde yayın çıkarılmaya başlanmıştır.

Fakat ilginç olan şu ki, gazete bayilerinde açıkça satılan bu dergileri alıp okumak konusunda, polis gözetimi ve dergiyi alanın takibe uğraması korkusu halen etkisini sürdürmektedir. Ama yine de bu taraftarlar için artık illegal yayına göre legal yayını okuma ve dağıtma riski daha azdır.

Sorunun diğer bir yönü ise şudur; popülist örgütlerin konuşabildiğimiz taraftarlarının belirttiği gibi, örneğin *D.Sesi* ve *İleri* gibi gazetelerin günün sorunlarına cevap vermeyen, niteliksiz, perspektiften yoksun olmaları, bu gazeteleri okumak için riske değmez düşüncesini yaratmaktadır.

Bu anlamda illegal yayının güçlendirilmesi ve yaygınlaştırılması illegal komünist bir sınıf örgütünün yaratılmasında temel bir öneme sahiptir. Bir dönem kitleselleşme hızını düşürse bile, yeraltı basını en doğru adımdır. Bizde hüküm süren legalizm hastalığı, illegal faaliyetten kaçma, reformizm ve revizyonizmin etkisi düşünüldüğünde ciddi, nitelikli bir yeraltı basım daha bir önem kazanmaktadır. Bu nedenle yeraltı basınının yaygınlaştırılması, işçi sınıfının diğer sınıf ve tabakalardan bağımsız politika belirleyebilmesinde ciddi ve nitelikli bir gazetenin varlığı güncelliğini korumaktadır.

İllegal basın (ve faaliyetle) kitleselleşilemez sözleri boştur. İşçi sınıfı hareketinin devrimci ihtiyaçlarına cevap veren bir faaliyetin işçi kitlelerini kucaklayacağından kimsenin şüphesi olmasın. Tarihsel tecrübe (örneğin KPD tecrübesi) **bazı dönemlerde** yeraltı basınıyla legal basından daha geniş bir kitlenin kucaklanabildiğini de göstermiştir. Kaldı ki sorun bu da değildir. Türkiye işçi sınıfının bağımsız sınıf örgütlenmesini yaratmada illegal biçim, yöntem ve araçların belirleyici önemidir asıl sorun. Sonra, yaygın ve sağlam bir yeraltı basını olmadan tek başına legal basm fonksiyonunu yerine getiremez. Legal basın illegal faaliyeti hızlandırıp güçlenmesine hizmet etmelidir.

İllegal ve legal faaliyet (basın) arasındaki ilişki kavranmadan, koşulların getirdiği zorluklara boyun eğerek legal dergiler etrafında taraftar toplama çabası ve bunda gösterilen ısrar, işçi sınıfının bağımsız sosyalist hareketinin yaratılması açısından bir yönü ile tasfiyeciliktir.

R.Genç
28.8.1988

SHP Solculuğu

(Baştafı s.5'de)

alıkoyma pahasmadır.

Başarılı bir devrim mücadelesi burjuva reformist harekete karşı açık, ilkeli ve tavizsiz mücadele ölçüsünde olanaklıdır. Bu mücadele stratejik önemdedir.

SHP solculuğuna karşı mücadelenin büyük önemi de buradan gelmektedir.

Çöpler fakir ülkelere karlar kapitalistlere

Son iki-üç yıldır basında süregiden radyasyonlu çay ve zehirli çöp tartışmaları, Karadeniz kıyılarına vuran zehirli artık dolu bidonların bulunmasıyla yeniden güncelleşti.

Koskoca Karadeniz'i zehirlemekle yüzyüze getirenlerin kimliğinin ortaya çıkartılması konusunda hükümet tam bir vurdumduymazlık içinde. Yapılan açıklamalar, toplum ve çevre sağlığı ile alay etmenin, yönetici sınıfların küstahlığının birer örneği.

Yapılan tahlillerde Karadeniz'de bulunan bidonlarda oto endüstrisinde kullanılan boya ve cila artıkları; sanayide kullanılan filtre sistemlerinin çok zehirli kalıntıları olduğu, kanser yapıcı Poliklorbietilen (PCB) içerdiği anlaşıldı. Varillerin üzerinde F.Almanya'nın en büyük kimya endüstrisi tekellerinden olan "Hoechst"in damgasının ve "Made in İtaly", "R" ve "Filter-Systeme" yazılarının bulunması, bidonların kaynağının F.Almanya ya da Batı-Avrupa ülkelerinden biri olduğu konusunda fikir veriyor. Aynı ve benzeri bidonlar geçen aylarda Lübnan ve Nijerya'da da bulunmuştu. Olayın, uluslararası zehirli çöp ticaretiyle uğraşan firmaların işi olduğu açık.

Burjuvazi tarafından döviz karşılığı toplum ve çevre sağlığı da dahil ülkelerin her şeyinin satışa çıkarıldığı Türkiye zehirli çöp firmalarının hedefi. Açığa çıkan olaylara yenileri ekleniyor, bilinmeyen ilişkiler ortaya çıkıyor. Örneğin, bir F.Alman zehirli çöp şirketi olan Altvater EVA'nın 1000 ton klorlu ve seyreltici kimyasal madde içeren oto endüstrisi artığını Kütahya'da depolamak için "Büyüktemiz" adlı bir firma ile ilişiye geçmesi ve bu firmanın Kütahya'da zehirli çöp depolamak için 200.000m²lik bir arazi satın almasıdır. Büyüktemiz firması halen işletme izni alamadığından depolama işlemi daha başlamadı.

Çeşitli limanlar ise, ne taşıdığı pek belli olmayan esrarengiz gemilerin uğrak yeri oldu.

Fakir ülkeler zengin ülkelerin çöp deposu olma yolunda

Türkiye'de yaşanan zehirli çöp olayları, başta Afrika'nın fakir ülkeleri olmak üzere dünyanın diğer kıtalarındaki geri kalmış, emperyalizme bağımlı ülkelerde de sık sık yaşanıyor.

ABD, Kanada, Batı-Avrupa, Japonya vb. ileri kapitalist ülkelerin yıllık 500 milyon ton dolayındaki sanayi artıkları ve zehirli çöplerinin çok az kısmı bu ülkelerin kendi toprakları üzerinde, usulüne uygun depolanıp yok edildiği, geri kalan milyonlarca tonun hiçbir önlem almadan yoksul, döviz darboğazındaki kapitalist ülkelere gönderildiği Birleşmiş Milletler Örgütü tarafından açıklandı ve tehlikeye dikkat çekildi. Sadece İtalyan endüstrisinin yıllık 50 milyon ton tutan zehirli çöpünün, ancak 5 milyon tonunun yetkililerin kontrolünde depolandığı ya da yok edildiği, geri kalanın ise gizli-kapaklı yollardan geri ülkelerin topraklarına, denizlerine döküldüğü basında yer aldı.

Günlerdir İstanbul açıklarında bekletilen, hiçbir ülkenin karasularına sokmadığı çöp dolu "Petersberg" gemisi gibi yüzlerce gemi dünyanın dört bir yanında dolaşıyor. Sadece son iki yılda "Greenpeace" adlı "çevre koruma örgütü, Afrika ve Güney Amerika ülkelerine 115 zehirli çöp taşıma olayını saymış. Çöplük olarak kullanılan ülkelerden başlıcaları ise şunlardır: Meksika, Senegal, Arjantin, Brezilya, Panama, Uruguay, Fas, Gabun, Gine-Bissau, Çibuti, Simbabwe, Kongo, Nijerya, Benin, Tunus ve Güney Afrika'dır.

Döviz için her şeyi vermeye hazır yöneticiler,halkın zehirli çöplere karşı bilgisizliğinden, çevre sağlığı konusunda duyarsızlığından da güç alarak, toplum sağlığını satışa çıkarmaktadırlar.

Bunlardan tipik bir örnek, Gine-Bissau hükümetinin iki zehirli çöp depolama anlaşmasını imzalamasıdır. Birincisi, 5 yıl içinde İngiliz ilaç endüstrisinin 15 milyon ton tutan zehirli artığının tonu 40 dolardan ülkede depolanmasına izin veriyor.

Diğeri ise, her yıl 50.000 ton zehirli çöpün depolanmasına olanak veriyor. İsveç çöp firması yetkilisi "bu zehirli çöpler bu küçük ülke için çok" diyenlere, "çöpler çölde depolanacak" cevabını veriyor. Halbuki Gine-Bissau'da çöl yok. Ve çöpler ülkenin nemli bir bölgesinde depolanacak ve bu yüzden ülkenin tüm yeraltı sularının zehirlenmesine yol açacaktır.

Kongo ve Benin yöneticileri de benzeri çöp depolama anlaşmalarını bu yılın başında imzaladılar. Benin, tonu 2,5 dolardan yıllık 5 milyon ton kadar çöpü kabul edecek. Anlaşmaya göre, depolanan çöp miktarının beşte birinin tutarını, çöp döken firma, tarım ve turizm projelerinin finansınanına ayıracak! Bir başka zehir ve ölüm taciri Avrupa firması da Liberya hükümetine zehirli çöp dökme izni karşılığında bir hastane ve bir milyon dolarlık ilaç vermeyi teklif etmiş!...

Küstahlığın, utanmazlığın sınırı yok. Sermayenin insaniyeti de bu kadar olur işte!.. Hem ülkeyi soyup soğana çevireceksin, hem ülkenin sularını, topraklarını zehirleyeceksin, hem de turizm projesini finanse

etmeye, hastane ve ilaç hediye etmeye kalkışacaksın!...

Nijerya, Afrika'nın zengin ülkelerinin çöplüğü olmasını önlemek amacıyla, Afrika Birliği Örgütü'nün bu yılın Mayıs ayında, Adis Ababa'da yapılan yıllık toplantısında, üye ülkelere, yapmış oldukları çöp depolama anlaşmasını iptal etmelerini önerdi. Öneri derhal kabul edildi. Kararda "atom ve endüstri çöplerinin kabul edilmesi, Afrika halkına karşı suç işşlemek" olarak nitelendirildi. Fakat çöplerin Afrika'ya, dünyanın diğer fakir ülkelerine dökülmesi durmadı, durmayacak.

Çünkü, bu ülkelere zehirli çöp dökmek, depolamak bu çöpleri üreten ülkelerin kendi topraklarında depolamaktan, yakıp yok etmekten çok ucuz, çok daha risksiz ve karlı.

Gine-Bissau'da tonu 40 dolardan depolanacak çöplerin, Ortak Pazar ülkeleri içinde yok edilmesinin masrafı 5-10 kat daha fazla.

Karadeniz'e atılan bidonların içindeki ya da Gine-Bissau'da depolanan PCB bulaşığı çöplerin F.Almanya'da bir tonunun imhası için 4000 mark gerekmektedir. Oysa Gine-Bissau'da tonu 70-90, Tunus'ta 15 marka depolanmakta, Karadeniz'de ise bedava denize atılmaktadır!...

Bu nedenle bir yandan böylesine büyük farkı cebine indirmek isteyen aracı firmalar, çöp mafyaları rüşvet, sahte belge düzenleme, dolandırma vb. yolları çekinmeden kullanmakta; diğer yandan da dev tekeller, kapitalist ülke yöneticileri bedava fiyatından, zehirli çöplerin ülke dışına çıkarılmasına göz yummaktadırlar.

Son yıllarda zehirli çöplerin depolama ve yokedilmesi ile uğraşma karlı işler arasına girdi. Nitekim, İsviçre'deki bankalar derneği, yakın zamanda, üyelerine kimyasal çöplerin imhası ile uğraşan bir Amerikan firmasının hisse senetlerini satın almalarını tavsiye etti. Çünkü, bu firma yıllık net karını %25'e yükseltmiş!...

Karadeniz zehirlenmiş, halkın sağlığı bozulacakmış, Afrika'da bir ülkenin tüm yeraltı su kaynakları zehirlenecekmiş, dünyanın dört bir yanında denizler, akarsular ölüyormuş sermayeyi, tekelleri, çöp tacirlerini ilgilendirmiyor. Kapitalistler böyle şeylere gözyaşı dökecek kadar yufka yürekli değil, olamazda...

Çünkü, "sermaye, beklediği kara göre küstahlaşır. Kar beklentisi yüzde on ise, bir güvence var demektir ve yöntem her alanda uygulanabilir. Yüzde yirmiye çıkınca ortalık hareketlenir. Oran yüzde elliyse gözüpek davranmaya başlar. Yüzde yüz kar beklentisi varsa tüm insancıl kuralları ayaklar altına almaya hazır demektir. Oran yüzde üçyüz ise asılacağını bilse bile artık suç tanımaz. Huzursuzluk ve kavganın kar getireceğini bilse, onları da alevlendirmekten çekinmeyecektir." (Karl Marx)

Neden Güney Kore?

(Baştarafı s.27'de)

rünüşü kurtarmayı amaçlayan ikiyüzlüce bir politikadır. Patlamanın dile getirdiği Kuzey Kore ile birlik konusundaki talebe hak vermek zorunda kalan yeni başkan ihtiyaca cevap vermek için Kim İl Sun yönetimi ile bir sağır diyaloğu başlattı. Görüşmelerden çıkan sonuçlara bakıldığında delegasyonların sırf gündem maddeleri üzerine tartıştıkları ve en ufak bir ilerleme kaydetmedikleri ortaya çıkıyor. Sonuçta tabandan gelen talep doğrultusunda yapılan girişimlerin sadece işi yozlaştırmayı, sürümcemede bırakmayı ve zamanla talep sahibi halkın bu konudaki tavrını törpülemeyi ve savsaklamayı hedeflediği anlaşılıyor.

Yeni başkanın demokrasi konusunda politikası da benzer bir ikiyüzlülüğü yansıtıyor. Rejime hukuki bir çerçeve kazandırılarak hukukun üstünlüğü ilkesine bundan sonra kayıtsız şartsız uyulacağı ilan edilirken, herhangi bir somut adım atılmış değil. Bir yandan sembolik siyasi bir af çıkarırken, diğer yandan 140.000 kişilik özel polis güçlerini öğrenciler üzerine sürüyor ve yoğun tutuklamalara girişiliyor.

Kısacası bir taraftan sembolik önlemler alınırken, diğer taraftan terörle sindirme politikası aynen devam ediyor. Yapılan vaadler ve pratikte çıkan sonuçlardan şu anlaşılıyor: Rahat durun! Bizi elaleme rezil ettirtmeyin! Önce şu olimpiyatları düzenleyelim sonra allah kerim. ABD askerlerinin geri çekilmesi konusunda ise çıt yok! Yeni başkan duymak istemiyor. Siyasi sahnede birer tabure verilen dünün keskin muhalefet liderleri Kim ikilisi ise, "Toplumda karışıklıklar ve bölünmelere neden olur" diye geçmiş hakkında herhangi bir polemik veya araştırmanın yapılmasına karşı olduklarını açıkladılar.

G.Kore bu son günlerde yine şiddetli ve yoğun öğrenci olaylarına sahne olmasına rağmen gösterilere işçiler ve halk katılmıyor. Olimpiyat oyunlarının önemi, faydası ve onlar vesilesiyle ülkeyi dünyaya tanıtma fırsatı enine boyuna işlenip adeta bir ulusal onur davasına büründürüldü ve böylece öğrencileri şimdilik yanlız bırakmak başarıldı. Emperyalizmin ideologları 1987 olaylarından sonra "yumuşak inişe geçiş" senaryosu uyguladılar. Fakat her şey bitmiş değil. Olimpiyat sonrası dönemde, bu "yumuşak geçişin" daha iyi bir sıçrama için düzenlenmiş bir operasyon mu olduğu, yoksa halkın istemlerinin artık dayatmaya başladığı bir sürecin mi başladığı daha iyi anlaşılacaktır.

Bu son olacak mı?

S.Metin

Yıllardır Türkiye, İran ve Irak'ta Kürtlerin ulusal bir hareketi gelişmektedir.

Bu hareket, bir çok kez, özellikle bu devletlerin kendi aralarındaki çelişki ve çatışmaların yoğunlaştığı dönemlerde, konjonktürel avantajlardan da yararlanarak yükselişe geçmiş, kısmi bazı başarılar elde etmiş, ama her seferinde yenilgiye sürüklenip yıkıma uğramaktan, günümüzdeki gibi trajik durumlara da düşmekten kurtulamamıştır.

Kuşkusuz bunun temel nedeni hareketin burjuva milliyetçi bir önderlik altında gelişiyor olmasıdır.

Şöyle ki; her üç devlette de Kürt ulusal hareketi diğer uluslardan işçi ve emekçi yığınların demokratik ve devrimci hareketinden yalıtıktır. Burjuva milliyetçi önderlik, izlediği politika ile ulusal hareketin diğer ulusların devrimci hareketiyle birleşmesini engellemekte, onu gerçek devrimci müttefiklerinden yoksun bırakmaktadır. Bu ise, "ulusal görevler" açısından bile dargörüşlü bir politika olup, her şey bir yana, burjuva anlamda şu ya da bu şekilde bir çözümü dahi güçleştirmektedir.

İçerde Kürt halkının ulusal mücadelesini gerçek müttefiklerinden yoksun bırakıp, sözkonusu devletlerin büyük direnci karşısında zayıf düşüren bu burjuva milliyetçi önderlik, doğal olarak uluslararası planda da sağlıklı ilişkiler kurulmasının engeli olmuştur. Bu nedenle Kürt ulusal hareketi uluslararası devrimci ve ilerici güçlerin yeterli desteğini almayı da başaramamıştır.

Fakat öte yandan, sözkonusu önderlik, başta bölge devletleri olmak üzere, Kürt ulusal hareketine karşı gerici ve emperyalist politika güden devletlerle siyasal ilişkiler kurmak konusunda büyük bir tez canlılık gösterebilmektedir.

Bu politika, sözde, gerici güçler arasındaki çelişkilerden yararlanma adına uygulanmakta, masum bir dış destek arayışı olarak sunulmaktadır.

Uzlaşıcı ve tutarsız olmak, dış güçlere bel bağlamak her burjuva kurtuluş hareketinde görülebilecek karakteristik özelliklerdir. Tutarsızlık burjuva hareketin doğasında vardır ve sonuna kadar tutarlı kalabilmiş tek bir burjuva kurtuluş hareketi gösterilemez. Bağımsızlık savaşlarının ilk görkemli örneği Amerikan Bağımsızlık Savaşıdır. Amerika bu savaşta, elindeki bir kısım sömürgeleri yitirmenin hırsı ve İngilizlerle çelişkilerinden dolayı, İngilizlerin yenilmesini isteyen bundan da çıkarı olan Fransa'nın büyük yardımını aldı. Fransız askerleri bağımsızlık savaşçılarıyla aynı saflarda İngilizlere karşı dövüştüler.

Bugünün Kürt ulusal hareketleri de burjuva demokratik niteliklidir; bu tür hareketlerin özelliklerini sergilemesi doğaldır ve kaçınılmazdır, denilebilir. Bu genel olarak doğrudur da. Ne ki, burjuva demokratik harekete özgü bu özelliklerin Kürt ulusal hareketindeki görünümleri çok daha farklıdır. Zira milliyetçi burjuva önderlik, çelişkilerden yararlanma adına gerici devletlerle kurduğu ilişkileri, geçici ve taktik bir tutumu ifade eden davranışlar olmakla sınırlamamakta, tersine onları stratejik ittifaklar düzeyine çıkarıp uygulamaktadır.

Bu tür bir politikayı geçmişte Molla Mustafa Barzani izlemişti. Günümüzde ise en tipik haliyle Talabani'nin şahsında İran-Irak savaşında uygulamaya sokuldu.

Talabani önceleri İran-Irak savaşının "gerici" bir savaş olduğunu ve bu yönetimlerden herhangi birine taraf olunamayacağını savunuyordu. Hatta İran'ı destekledikleri için Irak KDP başta olmak üzere diğer bütün Kürt örgütlerini "ulusal ihanet"le suçluyordu. 1983 yılında Kürdistan Yurtseverler Birliği Politbürosu adına yaptığı bir açıklamada ise, "*Bu savaştan kurtulmanın tek yolu*" diyordu, "*... bu rejimlerin yıkılmasıdır.*" Ancak Talabani'de tutarlılık aramak boşunadır. Zira 1984 yılında Bağdat yönetimine yanaşıp, bir süre Saddam Hüseyin ile "Kürtlerin Özerkliği" üzerine dolap çeviren de bu aynı Talabani idi.

Talabani'nin Irak yönetimi ile görüşmeleri sonuçsuz kaldı. Bunun üzerine çark ederek, bu kez İran yönetimi ile ilişkiye geçti. Daha önce, İran'ı destekledikleri için diğer Kürt örgütlerini "ulusal ihanet"le suçlayan Talabani, söylediklerini unutup İran'la kurduğu ilişkileri stratejik ittifak düzeyine çıkardı. İşi diğer Kürt örgütleriyle birlikte İran'la aynı saflarda Irak'a karşı savaşmaya kadar ilerletti.

Ne denirse densin, bu, ilkesiz ve onursuz bir politikaydı ve yaşandı. Kürt halkı, Kürt ulusal ve özgürlük mücadelesi bu politikadan çok büyük zarar gördü. En nihayet İran-Irak savaşında iki halk birbirini boğazlıyordu ve bundan medet umulamazdı, umulmamalıydı. Burjuva milliyetçi önderlik bunu da yaptı.

Halbuki önderlik, bu savaşı gerici bir savaş ilan etse ve İran'la işbirliği yapmasaydı ve Kürt halkını, yalnızca, kimden gelirse gelsin (ister Irak, ister İran) Kürdistan'a yönelik bir saldırı olması durumunda silaha sarılmaya çağırsaydı, açıktır ki, bundan Kürt ulusal davası kazançlı çıkardı. Haklı, ilkeli ve onur

kazandırıcı yegane tutum da buydu.

Ne var ki, ilkesiz ve pragmatist olduğu kadar, tarihten ders almaya niyetli de olmayan, basiretsiz ve öngörüden bütünüyle yoksun milliyetçi önderliğin yapacağı bir şey değildi bu. Zira o, her şeyi bu türden konjonktürel durumlara bağlamıştı.

Böylesi ilişki ve davranışların Kürt ulusal hareketi açısından bedeli hep ağır olmuştur. Ve bölge devletlerinin o anki çıkarları gereği sürdürdükleri bu ilişkilere belirli bir anda son vermeleri, hareketin yıkıma uğraması için yeterli olabilmiştir. Irak Kürt ulusal hareketinin 1975'de Barzani'nin, günümüzde ise Mesut Barzani ve Celal Talabani'nin şahsında yaşadığı da budur. İran'ın 1975'de Irak'la Cezayir sınır anlaşmasını imzalamasından, günümüzde ise Irak'a karşı ateşkes ilan etmesinden sonra Kürt hareketinin yaşadığı trajik durum bunun ibret verici bir anlatımıdır.

Gerici devletlerle yapılan anlaşmaların Kürt hareketine verdiği en büyük zararlardan biri de şudur: Bu işbirliği kaçınılmaz olarak Kürt hareketini işbirliği yapılan öteki ülkelerdeki Kürt ulusal hareketiyle dahi karşı karşıya getirmektedir. Zira sözkonusu anlaşmanın bedelinin içinde o ülkedeki Kürt ulusal hareketinin etkisizleştirilmesi ve hatta gerektiğinde bu amaçla ona karşı zor kullanımını da içermektedir. Sözgelimi Barzani hareketinin1970'lerde İran'la yaptığı işbirliği bu durumu anlatan ibret verici bir örnektir. Şöyleki İran, yardımlarına karşılık Barzani'den İran'daki Kürt hareketini etkisizleştirmesini, ve dahası, İran Kürtlerinin kendileriyle işbirliği yapmasını sağlamasını istiyordu. Bunun üzerine, Barzani, İran KDP'ni ve İran Kürtlerini "sessiz" kalmaya ve İran'a karşı "kışkırtıcı" olmamaya çağırmıştı. İran KDP'nin o dönemde "eylmelerini dondurma" önerisi de buradan çıkmıştı. İran KDP'nin bir bölüm yönetici ve savaşçısı bu çağrıya uymayıp silaha sarılınca, Barzani, kendi bencil çıkarları için işi teslimiyeti ve ihaneti reddedenlere karşı zor kullandırmaya kadar vardırdı. Bu aşağılık bir politikaydı; bedelini,kendisi de dahil bütün bir Kürt hareketi yıkıma uğrayarak ödedi.

Talabani'nin, 1960'ların ortalarında Barzani ile ihtilafa düşüp İran'a kaçtıktan bir süre sonra, tekrar geri döndüğü Irak'ta, Bağdat yönetiminin kendilerini "KDP'nin gerçek temsilcileri" olarak tanımlamasına karşılık, Irak'la aynı saflarda Irak'taki Kürt ulusal hareketine karşı savaşması; keza, Mesut Barzani'nin İran'ın desteğini almak için Humeyni'nin Pasdarlarıyla birlikte İran Kürdistanı'na saldırması, PKK'lı savaşçılara karşı tutumu ve hatta yer yer onları TC'ye teslim etmesi vb., bu durumun başka örnekleridir.

Kürt ulusal hareketlerine hakim burjuva önderliklerinin gösterdiği ve Kürt halkına büyük acılara ve kayıplara malolan davranışlardır bunlar. Milliyetçi dargörüşlülük ve burjuva bencillik, Kürt emekçilerinin ulusal özgürlük mücadelesini, her bir ülkedeki genel devrim mücadelesinden koparmakla kalmamış, çoğu kere farklı ülkelerdeki Kürt kurtuluş hareketlerini bile karşı karşıya getirmiştir. Hem içerde, hem dışarda hareketi, gerçek bir başarıya ulaştıracak ittifaklardan yoksun bırakan, esas umudunu konjonktürel olanaklara ve daha kötüsü, gerici güçlerin desteğine bağlayan milliyetçi burjuva önderlikler, kalıcı çözümler bir yana, kısmi çözümlerin bile güvencesi olamazlar. Kürt kurtuluş hareketinin bütün bir tarihi bunu kanıtlıyor.

Kürt halkı içerde ve dışarda, gerçek dost ve müttefikleriyle birleşmeden, burjuva önderliklerin egemenliğinden kurtulmadan, özgürlük mücadelesini herkesten ve her şeyden çok, içinde yaşadığı ülkenin proletaryasının sosyal kurtuluş mücadelesine bağlamadan gerçek özgürlüğe ve kurtuluşa ulaşamaz.

Kürt halkının özgürlük mücadelesiyle ilgili ülkelerin proletarya hareketi arasında böyle bir bağın kurulamamış olması, elbetteki, bu ülkelerdeki proletarya hareketinin geriliği ve zayıflığıyla ilgilidir. Bu geriliğin ve zayıflığın kendisi, Kürt halkına karşı enternasyonalist devrimci görevleri zaafa uğrattığı gibi, ulusal özgürlük mücadelesine burjuva milliyetçiliğinin egemen olmasına zemin de olmaktadır.

İlgili ülkelerde devrimci bir sınıf hareketi oluşup kendi bağımsız sınıf programı ve siyasal iktidar mücadelesiyle sınıf savaşı sahnesine çıktığı ölçüde, ulusal özgürlük özlemindeki Kürt halkının şahsında güvenilir müttefikler bulacaktır. Öte yandan Kürt halkı ise, devrimci proletarya hareketinin şahsında, uğruna bugüne dek büyük fedakarlıklara katlandığı ulusal özgürlük mücadelesinin gerçek güvencesine kavuşacaktır.

Biz komünistler sorunu böyle görüyoruz. Bu, bugün buruva milliyetçi önderlikler altında süren kurtuluş mücadelelerini haklı ve meşru görerek, ulusal hak taleplerini sonuna kadar desteklememize engel değil. Fakat tarihsel deneyimin ortaya koyduğu ve bugün bir kez daha trajedik görünümleriyle yaşanan gerçekler konusunda acı ve ağır yargımızı ifade etmek de, Kürt halkına karşı sorumluluğumuzun gereklerindendir. Burjuva önderlikler, sınıf tabiatları gereği izledikleri politikalarla her seferinde Kürt halkına acı, ağır, ama kolay yenilgiler yaşatmışlardır. Buna sessiz kalmak, her şeyden önce Kürt emekçilerinin gerçek çıkarların ihanet demek olur.

Irak rejiminin Kürtlere karşı başlattığı barbarca saldırı Avrupa'nın çeşitli ülkelerindeki Türkiyeli sol örgütler tarafından protesto ediliyor.

İsviçre, Almanya, Hollanda ve Fransa'da Irak elçilikleri önünde yapılan protesto eylemlerinin yanısıra yürüyüşler de yapıldı. Eylemler sürecek. Yurtdışındaki Ekim taraftarları eylemlere aktif olarak katılıyorlar. Ekim-Yurtdışı Örgütü'nün Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde genişçe dağıttığı bildiriyi aşağıda yayınlıyoruz.

KÜRTLERE YÖNELİK SOYKIRIM DURDURULSUN!

Kendi öz vatanında, kendisine ait kimlikle, özgürce yaşamayı talep ettiği için "suçlu" ve "vatan haini" ilan edilip yargılanan, kurşuna dizilip katledilen ve toprağından sürülen bir halk düşününüz!

Kürt halkı kıyıcı Bağdat hükümetinin yeni bir vahşetiyle karşı karşıyadır. Kana susamış Bağdat yönetimi günlerdir sınır tanımaz bir barbarlıkla Kürt halkına saldırıyor, katliamlar yapıyor.

İran'la tutuştuğu savaşta 1 milyonu aşkın insanın ölümüne yolaçan Saddam rejimi, daha bir süre önce, kimyasal silah kullanarak Halepçe katliamını gerçekleştirmişti. Bu katliamda 5000'i aşkın Kürt ölmüş ve bir o kadarı da yaralanmıştır.

Saddam rejimi, kullanımını yasaklayan uluslararası anlaşmaların sahteliğini ve ikiyüzlülüğünü sergilercesine, kimyasal silah kullanmaya devam ediyor.

Irak rejiminin bu saldırısı sadece bir "öç alma" harekatı değildir. Bu harekat düpedüz Irak'ta Kürt varlığını yoketme harekatıdır.

Bir çok Kürt yerleşim birimi, Irak uçaklarının yağdırdığı bombalarla adeta haritadan siliniyor. Binlerce Kürt kimyasal silahlarm kullanıldığı bu saldırılarda yaşamını yitirdi. Bağdat yönetiminin vahşetinden kaçan yüzbinlerce yoksul ve savunmasız Kürt ise "sığınmacı" olarak kabul edilmek üzere Türkiye ve İran sınırlarına yığıldı.

Kürt halkı zor altında tutulduğu her dört devlet tarafından kıskaca alınmıştır. Öyleki, adı dahil tarihten silinmeye çalışılıyor.

Saldırıların en yoğun olduğu ilk günlerde sınırlarını "Kürt sığınmacılar"a kapayan, onları geri dönmeye zorlayıp katledilmelerine yolaçan İran'daki çağdışı mollalar rejimi de, Türk devleti de Bağdat rejimi ile aynı derecede suçludurlar. Bugün sınırlarını açmak zorunda kalmaları bu gerçeği değiştirmez.

"Kürtlere kucak açtık" diyen Türk devleti gerçeği unutturamaz. Zira tarih, Türk devleti gibi yalancı ve ikiyüzlü değildir. Türkiye'de Kürt varlığını dahi kabul etmeyenlere, defalarca Kürtlere yönelik soykırım düzenleyenlere "yalancı ve şerefsiz" hükümet payesi çok önceden verildi. Türkiye'de milyonlarca Kürdü hala boyunduruk ve zulüm altında tutan, bununla yetinmeyip daha yakın zamanlarda Bağdat rejimi ile işbirliği yaparak Irak Kürtlerine karşı bombardıman uçakları eşliğinde harekatlar düzenlemiş olan bu aynı devlettir.

Türkiyeli Kürt ve Türk Ulusundan İşçiler!

Bir halk bütün insanlığın gözleri önünde imha edilmeye çalışılıyor. Buna sessiz kalmayın. Bu sizin adınıza utanç verici bir tutum olur.

Kanlı Bağdat yönetiminin Kürtlere yönelik soykırımına karşı sesinizi yükseltin! Protestolar örgütleyin, katılın!

Bir ulus yerinden yurdundan sürülüp "sığınmacı-mülteci" haline getirilmeye çalışılıyor. Bu insanlığın yeni bir yüzkarası olur.

Unutmayın! Kürtlerin özgürlüğü sizin de özgürlüğünüzdür.

KAHROLSUN KÜRTLERİN CELLATLARI!

EKİM-Yurtdışı Örgütü

SBKP Konferansı...

(Başlarafı s.20'de)

bağladı. İtibarı geri verilmeyen düşman, döküntü kalmadı; şimdi de sıra Troçki'ye geldi.

Konferansta tartışılıp onaylanan bir karar tasarısı da, Sovyetler Birliği'nde başgösteren ağır ulusal bunalımdır. Nedenlerini uzak geçmişten Lenin'in izlediği siyasete varana dek arama çabalarına karşın konferans somut bir önlem alamadı, önermedi, SSCB Yüksek Sovyeti'ne, cumhuriyetler sovyetlerine ve bölgesel sovyetlere bağlı olarak etnik gruplar arası ilişkiler kurulları oluşturulacağını ve milliyetler konusunda Merkez Komite'nin bir özel toplantı yapacağını duyurmakla yetindi. Bugünlerde Konfernstan sonra bu tutumu protesto etmek için Ermenistan'da büyük gösteriler yapıldı, hoşnutsuzluk Sovyetler Birliği'nin öteki cumhuriyetlerine de yayıldı.

Perestroykalı üç yıldan sonra ekonomi, kültür ve bilgilendirme alanında perestroyka uygulanmaya çalışılan, perestroykanın fikirleri atılan üç yıl geçtikten sonra siyasal sistemde reformlara girişiliyor. Sovyetler Birliği tarihinde ve yaşamında sağlıklı, sosyalist, devrimci olan her şeye kudurmuşçasına saldıran, çamur atan bütün karşı-devrimcilere, anti-komünistlere kapıları açmış glastnost bir yana bırakılırsa, konferansta da kabul edildiği gibi, perestroyka öteki alanlarda yavaşladı, takıldı kaldı ve beklenen sonuçları vermedi. Tam da ekonomiyi özelleş-

(Devamı s.10'da)

Kahrolsun Kürtlerin cellatları!

İran'ın Birleşmiş Milletler'in ateşkes çağrısını kabul etmesiyle birlikte, Irak, Kürt halkına yönelik geniş çaplı bir saldırı başlattı.

Irak'ın sınır tanımaz bir barbarlıkla başlattığı bu saldırı bütün şiddetiyle devam ediyor. Sayısı yüzaltmış bini bulan Irak ordusu havadan ve karadan boydan boya Güney Kürdistan'ı tarıyor, Kürt halkı üzerine bomba yağdırıyor. Saldırılarda yoğun bir şekilde kimyasal silah kullanılıyor. Bir çok Kürt yerleşim birimi bu saldırılar sonucu adeta yerle bir oldu. Çok sayıda yoksul ve savunmasız Kürt yaşamını yitirdi ya da yaralandı. Onbinlercesi de kafileler halinde yaşadıkları toprakları terkedip Türkiye ve İran'a sığınmak zorunda kaldı.

Bağdat rejiminin bu barbar saldırısı basit bir "öç alma" harekatı olmayıp, düpedüz bir soykırımdır ve Kürtleri imhayı hedefliyor.

Bütün bunlara karşın, Kürtler teslim olmuyorlar. Güney Kürdistan'ın iç bölgelerindeki peşmergeler direnişi sürdürüyorlar. Kürt liderleri bütün halkı direnişe çağırıyorlar.

Silaha sarılmış bir halkı yersiz-yurtsuz ve kimliksiz bir duruma düşürmek, özgürlük mücadelesinden vazgeçirmek, herşeye rağmen kolay olmayacaktır. Bağdat rejimi hedefine ulaşamayacaktır.

Irak'ın Kürt ulusal hareketini ezmesi şüphesiz Türk devletini memnun edecektir. Irak remini bu çabasında yalnız bırakmak istemezdi. Irak saldırısının en yoğun olduğu günlerde, sınıra onbinlerce asker yığıp; göçe zorlanan, kimyasal silahlardan korunmak için Türkiye'ye sığınmak isteyen çoğu çocuk, kadın ve yaşlılardan oluşan Kürtlere sınırları kapayıp onları geri dönmeye zorlaması bunun ifadesiydi.

Türk devleti benzer bir tutumu 1975'te de almıştı. Bilindiği gibi bu tarihte, İran Irak'la Cezayir Anlaşmasını imzalamış, Kürtler o gün de Irak'ın saldırılarının boy hedefi haline gelmişti. Türk devleti sınırları Kürtlere kapamış onları geri dönmeye zorlayarak katledilmelerine neden olmuştu.

Türk devleti sınırları Kürtlere daha fazla da kapalı tutamazdı. Zira, bu, onun barbar devlet imajını ve Türkiye Kürdistanı'ndaki Kürtler de dahil, Kürt kıyımında Bağdat rejimi ile aynı derecede suç ortağı olduğunu bütün insanlığın gözleri önünde tescil etmesi demekti. Bunu yapamazdı ve bu nedenle de sınırı açmak zorunda kaldı.

Hükümet sözcüleri ve basın bu durumu "Kürtlere kucak açtık" şeklinde sundular ve demagojik bir propagandanın malzemesi yaptılar.

Ama gerçeği değiştirmek mümkün mü? İlhakçı ve yayılmacılığıyla "yedi düvel"e nam salmış Osmanlı İmparatorluğu'nun mirasçısı olan Türk devletinin, tarihinde birçok kez Türkiye Kürdistanı'ndaki Kürtlere dönük soykırımlar düzenlendiği unutulabilir mi? Türkiye Kürdistanı'ndaki Kürtleri zor ve boyunduruk altında tutan Türk devleti değil midir? Daha dün, Irak'la yaptığı işbirliği çerçevesinde, "bölücü avı"na çıkan, "sıcak takip" adı altında "sınır ötesi harekat"lar düzenleyen ve bugün "kucak açtık" dediği Irak Kürdistanı'ndaki Kürtlerin üzerine bomba yağdıran Türk devletinin ta kendisiydi. 1915'te yüzbinlerce Ermeniyi katleden, 1974'te "barış harekatı" demagojisi eşliğinde Kıbrıs'ı işgal eden de bu devletti. O halde, Kürt sözcüğüne dahi tahammül edemiyenlerin, Kürtlere dönük politikaları yalan ve inkar üzerine kurulu olanların "Kürtlere kucak açtık" demeleri iğrenç bir yalan değil de nedir?

Türk hükümeti Kürtlere "geçici sığınma" hakkını tanımak zorunda kalışını, Türk devletinin büyük insanseverliği ve adaleti olarak sunuyor. İnsan haklarının kırıntısının dahi olmadığı, yüzbinlerce insanın işkence tezgahına çekildiği, onbinlercesinin zindanlara doldurulduğu, kendi ülkesinde, kendisine ait bir kimlikle yaşamak isteyen bir halkın dizginsiz bir ulusal zulüm altında tutulduğu bir yerde insanseverlikten ve adaletten sözedilemeyeceği açıktır. Türk devleti dünya halkları nezdindeki kötü imajını silmeye çalışıyor.

Türk devletinin Irak'lı Kürtlerin dostu pozuna girmesinin bir başka nedeni daha vardır. Türk devletinin öteden beri Musul ve Kerkük'e ilişkin hayaller beslediği biliniyor. Bu, onun, Türkiye Kürdistanı'ndaki Harran ovası gibi bir sevdasıdır. Zamanın Türk hükümetleri Irak Kürdistanı'ndaki Kürtleri "soydaşlarımızdır" deyip Türk ilan etmişlerdi. Musul ve Kerkük'ü İngilizlere kaptırmamak için o dönemde yapılan nüfus sayımında Kürtleri Türk gösterecek kadar alçalmışlardı. Yine de Irak Kürdistanı bir başka ilhakçının, İngilizlerin elinde kalmıştı. Ne ki, Türk devleti hala bu sevdadan vazgeçmiş değil. Bir süredir "devletin milli çıkarları"nın sözcüsü kesilen Ecevit'in "bölge halkının bize her zaman ihtiyacı olacak" demesi boşuna değil. Türk devletinin Musul ve Kerkük'e ilişkin emelleri, şimdi, oradaki Kürtlere "Kürt kökenli soydaşlarımız" diyen Ecevit'in ağzından dile geliyor. Ve Türk hükümetinin "bağrımıza bastık" dediği Irak Kürtlerine şirin görünme çabaları, hep çıkmayı düşlediği bir Musul-Kerkük seferi içindir.

(Devamı s.25'te)